

Katolički list

ZVONIK

GOD: XV BR. 12 (158) Subotica, prosinac (decembar) 2007. 100,00 din

Čestit Božić i

blagoslovljena Nova, 2008. godina!

izložbe božićnjaka u Somboru

Na "Bezgrešnu" u katedrali

Koncert Varaždinaca u subotičkoj katedrali

Zornice u Tavankutu

Učenici škole "Žarko Zrenjanin" na "Mikulašu"

PROSLAVA MATERICA U HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

Piše: mr. Mirko Štefković

Piše: Stjepan Lice

Od praznine do punine Božića

Božić je već sasvim blizu. Evo i zornicama je došao kraj. Za pripravu slavlja Kristova rođenja gotovo ni nema više vremena. Možda se pri toj pomisli nađemo u stisci, jer ipak je još toliko toga što bi za Božić trebalo biti spremno. Što je ono što nam prvo pada na pamet? Kako smo proveli ovo vrijeme iščekivanja i pripreve, koje je evo za nama? Pitanja, pitanja, pitanja...

Ipak, nešto smo uradili. Mnogi su bili redoviti i na zornicama, pa i priliku za ispovijed iskoristili. Djeca već sanjaju o tome što će im Mali Isus donijeti. Samo je još malo potrebno da radost u nama procvjeta, jer skoro će Božić. No, pitanje koje se uporno nameće – hoće li te radosti stvarno biti? Hoćemo li se zbilja moći radovati u pravo vrijeme?

Da se ta radost u nama stvarno dogodi, potrebno je da se u nama "novi život rodi". Bez toga radost ostaje krnja, nesavršena, nedorečena. Očekujemo jednu takvu puninu radosti, koju si sami ne možemo dati. I baš onda kad posumnjamo da je nećemo dobiti u onoj mjeri u kojoj je očekujemo, padamo u napast nadomjestiti je nečim drugim. Da radosti ipak bude. To je ono što se i u ovom broju *Zvonika* na više mjesta naglašava: Isusovo mjesto u Božiću našeg srca nitko i ništa ne može zamijeniti. Ali kako se nositi s iskustvom vlastite praznine, pred Božjom puninom? Nezgoda je to osjećaj. Ulijeva nemir, tjeskobu. Željeli bismo se pojaviti u boljem svjetlu i pred Onim koji sve vidi. I ta naša, ponekad tako ohola želja prijeći nam da budemo ono što ustvari jesmo: ljudi čiju prazninu samo Bog može pravo ispuniti. Možda se to događa jer ono čime smo ispunili svoju prazninu namijenjenu za Boga, trebamo stvarno isprazniti iz sebe, kako bi On mogao dobiti mjesta u skromnim jasticama našeg bića. To može značiti uklanjanje onog oslonca, kojeg smo si stvorili u životu. Kako bez njega? Zašto, kad smo se ovako već navikli?

Ne bojmo se Božje punine, jer ona ne ostavlja praznih prostora da bi se mogla urušiti, kao što to čine sve one stvari koje smo sposobni staviti na Njegovo mjesto u našim srcima. I kod najvećih tjeskoba, kada se Bog naizgled povuče od nas, ako je Njegovo mjesto samo za Njega prazno, On nas neće iznevjeriti. Ponovno će nam dati milosno iskustvo radosti njegove blizine.

Stoga svima Vama, dragi čitatelji, od sveg srca želim da skupa sa svetim Nikolom iz Flüe iz dna duše ovako molimo:

"Moj Gospodine i moj Bože,
uzmi sve od mene
što mi je zapreka prema Tebi!
Moj Gospodine i moj Bože,
daj mi sve ono
što mi pomaže da dođem k Tebi!
Moj Gospodine i moj Bože,
uzmi me od mene
i daj da budem posve Tvoj!"

Neka ta molitva u svima nama, a po nama i puno šire, urodi plodom radosnog i blagoslovljenog Božića! Neka Vam srce ispuni Mali Isus: čestit i radostan Božić!

Vaš urednik

Svaki je Božić i moj Božić

Prije tri dana neki su mi, više u šali, čestitali – kako ga običavaju nazivati – *pravoslavni* Božić. To su popratili riječima: "ako slaviš" ili "Ti si pobožan čovjek, pa možda slaviš i ovaj Božić". Redovito sam im zahvalio na čestitkama i odgovorio: "Razumljivo da slavim. Svaki je Božić i moj Božić."

Volim slaviti Božić. I dva Božića nisu mi odviše. Štoviše, volim božićevati i u ostalim danima tijekom godine. Nije mi teško naći povod za to.

Neshvatljivo je to s Božićem: ono što spaja sve ljude i naraštaje, sva vremena i svjetove, ono što sjedinjuje Zemlju i Nebo, podijeljeno je među onima koji se nazivaju Božjima, Kristovima. Među kršćanima.

A sve se, naizgled, svodi na razlike u kalendarima, julijanskom i gregorijanskom. Na ljudsko nastojanje da se kroz dane i godine što točnije slijedi ritam Zemlje i Sunca, u sjedinjavajućem ritmu Svemira. Isti događaj, Isusovo rođenje, rođenje Bogočovjeka, Katolička crkva slavi jednoga, a Pravoslavna crkva drugoga dana.

Ali nije samo to. Bog je postao čovjekom, Bogočovjekom, da ljude izbavi – barem: da im ponudi izbavljenje – od svih podijeljenosti. Napose od čovjekove podijeljenosti u sebi. Jer Božić nam, u neizrecivo blagoj i potresnoj nježnosti zbilje rođenja maloga Boga među nama, donosi i snažnu zahtjevnost kojoj nije moguće odazvati se djelomice. Božić se, obraćajući se cjelokupnom čovječanstvu, obraća cijelom čovjeku.

"Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim." – pjevali su anđeli u noći Isusova rođenja, kako bilježi Luka u svome Evanđelju (Lk 2,14). Ljudima, miljenicima njegovim. Ili, kako neki prevode: ljudima dobre volje. Dobrohotnim ljudima.

Božić nas poziva na dobru volju. Na dobrohotnost. Da dobra volja, kao plod Božje ljubavi bude živa i djelotvorna u nama i po nama. Da ona u nama ničim ne bude uvjetovana. Da u drugima ne vidimo, ne tražimo zlu volju. Da dobru volju ne pridržavamo samo za sebe. Jer ona ide u susret. Ili je nema. Dobra volja se obraća dobroj volji u drugome. Traži je. Ima povjerenja u nju i kada je ne vidi. Ima povjerenja, jer vjeruje malome Bogu koji se posve nezaštićen rađa među nama. Za nas.

I ne tiče se to samo odnosa katolika i pravoslanih. Tiče se to svih naših odnosa. I prema onima s kojima dijelimo istu vjeru, istu baštinu, istu nadu. Prema svima s kojima dijelimo svoj život ma koje vjere, ma kojih uvjerenja oni bili. Tiče se to ponajprije naših odnosa prema onima koje nazivamo najbližima. Jer Božić nas u svemu usmjerava prema našim obiteljima i potiče da obiteljsko ozračje postojano širimo u svijetu u kojemu živimo. Da se dobra volja, dobrohotnost u nama ne umori. Da u nama, zajedno i u skladu s Božjim povjerenjem, živi povjerenje u dobru volju, dobrohotnost svakog čovjeka.

Božićna poruka dr. Ivana Pénzeša, subotičkog biskupa

BOŽIĆ

Prava vjera vodi do prave radosti

Kršćanska braćo i sestre!

Razmišljajući o otajstvu Božića, o tom velikom daru Božje ljubavi, otkrivamo kako čovjekov cjeloviti odgovor na tu ponudu nužno uključuje čitav njegov život, a očituje se u vjeri koja ga čini otvorenim za Boga. Bez čiste vjere nemoguće je shvatiti otajstvo utjelovljenja i rođenja Božjega, pogotovo na način koji je Bog izabrao. Priprava za Božić je trajno promišljanje ozbiljnosti naše vjere, mjerenje koliko je ona prisutna u našem vladanju i nastojanje prihvaćanja onoga što nadilazi shvaćanje.

Bog se ne može drugačije dočekati, nego samo s vjrom. Bezvjerno očekivanje Božića pretvara se u površnost i nervozu, bavljenje sporednim stvarima i zanemarivanje duhovne pripreve. Samo pravom vjerom zadovoljavamo onaj uvjet koji nam omogućuje uživati plodove spasenjskog božićnog događaja. Ta prava vjera vodi do prave radosti koja se ne očituje u bučnim zabavama i pijankama, nego u djelotvornoj blizini ljubavi. Prava radost se očituje u spokojnom predavanju Božjoj volji pa čak i kad nam se čini da smo poput stranaca u negostoljubivom svijetu. Istinska radost se može ostvariti i u hladnoći štale ukoliko su srca i ruke tople od ljubavi i vjere.

Božić je blagdan Božje ljubavi prema čovjeku. Ta ljubav prema čovjeku se ponajprije pokazala u otajstvu njegovog stvaranja. Čovjek je stvoren tako čudesno! Jedino je on stvo-

ren na sliku Božju i zato je samom Stvoritelju sličan. Nama ljudima Bog je darovao dostojanstvo djece Božje. On nas je stvorio kao prijatelje i suradnike, te nam dao sposobnost da i sami ljubimo i stvaramo. U tome se nalazi uzvišena i nedodirljiva vrijednost ljudskog dostojanstva!

Prvim i svakim pojedinim grijehom koji je kasnije uslijedio čovjek je zaniijekao svoju ljudskost, svoju sličnost s Bogom i svoje dostojanstvo. No, tada se ponovno pokazuje koliko nas Bog ljubi. Objavio nam se, kako bi nas priveo na put ljubavi, a u punini vremena je poslao svoga Sina koji je smrću na križu obnovio dostojanstvo palog čovjeka. Isusovom smrću svi smo spašeni od vječne smrti i propasti. Tako nam je omogućeno da opet osjetimo Božju ljubav. Bog Isus Krist je uzeo našu ljudsku narav kako bi svatko od nas imao mogućnost postati dionikom njegova božanstva.

Prava vjera vodi do prave radosti, a ova do prave zahvalnosti. Božić je blagdan zahvalnosti Bogu za iskazanu stvoriteljsku, otkupiteljsku i uzdržavateljsku ljubav. Zato nam valja ponajprije pripremiti zahvalno srce koje će biti svjesno svoje slabosti i grešnosti, ali i neizmjerne Božje ljubavi koja ga prihvaća, uzdiže i vodi. U tom svjetlu nam postaje jasno da se zahvalnost prema Bogu najbolje iskazuje činjenjem dobra čovjeku u potrebi.

Ovim mislima želim svima sretan Božić i blagoslovljenu novu godinu!

† Ivan, biskup

Božić

Prvi dan Božića. Jutro. Ne žuri se niko od stariji rano dignit. Samo toliko da dica stignu na malu misu. Veliki će na veliku. O'sinoć je sve sprimito s astala. Na krušnomu tarku stoji zdila lučenja. Svi na Božić moru zajedno fruštukovat. Mada smo se malo na slame noćas našuljali, pa nam se spava. Sad drugo dite uzima čašu sa svićicama, okreće se oko sebe i nazdravlja:

- Čestiti vam bijo Božić i Isusovo porođenje.
- Živ i zdrav bijo!

Odgovoru ostali ukućani. Sviće se uvijek sa vinom iz ussti utrnu. Svića u žitu je zapalita. Dogod se jide.

Prid crkvom more svita. Svako svojega roda, jel dobroga traži da mu čestita Božić. Svi su veseli. Ritko se vidu suze na licu. Samo kod oni koji su skoro izgubili svoje najmilije. Posli mise ručak. Supa, pečenje. Prija drugoga rata su se na Božić i na Uskrs puno pekli

jaganjci. Posli su bile ovce skoro utamanite. Za vrime cili Božića, prid jilo, se minju dica koja se okreću sa svićicama i čestitu blagdane. Samo je čestitka drugača.

Na svetoga Stipana će bit: čestiti vam Božić i sveti Stipan. Na Ivana, Božić i sveti Ivan. Uveče se ide čestitat u kuće di su Stipani i Ivani. Ditiinjstvo panti srična lica uja, čika, starova i dida. Ka' jim se čestitalo na Božić imendan. U Sonte je Stipana i Ivana priviše. Čak i isto prizime imu. Pa jim se onda mora nadit čiji su. Stipa Pitlićov, Stipa Bokorov, Stipa Mežin, Stipa Melin i još puno nji. Iva Prokin, Iva Gogin, Iva Colin...

Priko božićni dana, pa sve do Tri kralja, mladež se jako družila. Ako bude sniga, prezali ljudi konje u velike drvene sone. Kočijaši navuku paklije i po selu pokupu pune sone momaka i divojaka. Popne se i "banda". Sviru i pivu kroz prvi, drugi, treći i četvrti sokak, kroz Dudice, sve do Mandinovaca i Banja. Pa okolo, nuz Amsta, staro groblje, sve kroz Tri Sekire do Antuna. Ponda do crkve i Rokovca, kroz Valpovo sve

Ljudska obitelj – zajednica mira

Tko je nesklon obitelji, priječi mir – istaknuo je **papa Benedikt XVI.** u poruci za Svjetski dan mira koji će biti obilježen 1. siječnja 2008. godine. Treća Papina poruka za Dan mira, naslovljena "Ljudska obitelj, zajednica mira", predstavljena je 11. prosinca u Tiskovnome uredu Svete Stolice. Sveti Otac u poruci napominje da i onaj koji je nesvjesno neprijateljski raspoložen prema obiteljskoj ustanovi, mir čini krhkim ... jer oslabljuje, u stvari glavnu, "agenciju mira". Sve ono što pridonosi slabljenju obitelji utemeljene na ženidbi između muškarca i žene, ono što izravno ili neizravno koči raspoloživost za odgovorno prihvaćanje novoga života, ono što joj priječi pravo da bude glavna odgojiteljica u odgoju djece, sve su to objektivne prepreke na putu mira. Obitelji je potreban dom, posao ili odgovarajuće priznavanje kućanskih poslova roditelja, te škola za djecu i temeljne zdravstvene usluge za sve. Kada se društvo i politika ne zalažu u pomoći obitelji na tim područjima, lišavaju se bitnoga blaga u službi mira – istaknuo je Sveti Otac.

Obiteljski je jezik, jezik mira – napisao je Papa. Njime se valja uvijek koristiti kako se ne bi izgubio vokabular mira. U širenju jezičnih izražaja, društvo ne smije izgubiti oslonac na "gramatiku" koju svako dijete nauči iz majčinih i očevih gestâ i pogledâ, još više nego iz njihovih riječi. Obitelj je nositeljica specifičnih prava – istaknuo je nadalje Sveti Otac. I u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima stoji da je obitelj naravna i temeljna jezgra društva, te ima pravo na zaštitu društva i države ... Nijekanje ili ograničavanje prava obitelji, čime se zamagljuje istina o čovjeku, prijeti samim temeljima mira – napomenuo je Sveti Otac. Podsjetivši potom da je čovječanstvo jedna velika obitelj, Papa je naglasio kako ne živimo slučajno jedni pored drugih; svi, naime, idemo istim putem kao ljudi, te stoga kao braća i sestre. Svi smo djeca Božja. Bez toga nadnaravnoga temelja, društvo je samo društvo ljudi koji žive blizu, a ne zajednica braće i sestara pozvanih oblikovati jednu veliku obitelj.

Dom ljudske obitelji je Zemlja – podsjetio je Sveti Otac, te pritom naglasio kako se moramo brinuti za okoliš, ali uz jedno pojašnjenje: ljudsko biće, naravno, ima glavnu vrednotu u svemu stvorenome. Poštovati okoliš ne znači smatrati materijalnu ili živu prirodu važnijom od čovjeka – istaknuo je Papa, te osvrnuvši se na ekološko pitanje potaknuo na pozorne procjene, u dijalogu među stručnjacima i razboritim ljudima, bez ideoloških ubrzavanja prema površnim zaključcima, a ponajviše usklađivanjem modela održivoga razvoja koji svima jamči blagostanje, poštujući ekološke ravnoteže. /.../

Osvrnuvši se na međunarodnu situaciju, Sveti je Otac napomenuo kako čovječanstvo danas, nažalost, živi u velikim podjelama i snažnim sukobima koji bacaju tamne sjene na njegovu budućnost. Papa je pritom spomenuo brojne građanske ratove na afričkome kontinentu, na kojemu je, međutim, nemali broj država napredovao u slobodi i demokraciji, a potom Srednji istok, koji je još uvijek pozornica sukobâ i atentatâ. Posebice je pak uputio snažan apel za postupno i dogovoreno uništavanje postojećega nuklearnog oružja, te istaknuo opasnost od povećanja broja zemalja koje posjeduju takvo oružje, primijetivši, sa žaljenjem, kako je sve veći broj zemalja koje sudjeluju u utrci u naoružanju. /.../ Sveti se Otac na koncu spomenuo triju obljetnica: 60. obljetnice Opće deklaracije o ljudskim pravima (1948.–2008.), koju je nazvao "odlučnim korakom na teškome i zahtjevnome hodu prema slozi i miru"; 25. obljetnice prihvaćanja Povelje o pravima obitelji (1983.–2008.) od strane Svete Stolice; te 40. obljetnice proslave prvoga Svjetskog dana mira (1968.–2008.), koji je plod providnosne intuicije pape Pavla VI.. Upravo u svjetlu ovih važnih obljetnica, papa Benedikt XVI. poziva svakoga muškarca i svaku ženu na zalaganje na putu mira, u svijesti o zajedničkome pripadanju jedinjoj ljudskoj obitelji, te potiče vjernike da od Boga neumorno zazivaju veliki dar mira. /**Prema: IKA**/

do Srca! Išlo je puno sona. Zvonca na konjma zvonu, armunike i begeši širom. Živilo se za časak radosti. Kad taj dojde da se što bolje izasnira.

Na Božić, svake večeri su išli sokakom Cigani svi-rat. U kuće di ima Stipa jel Iva. Nagrada je bila čaša vina i koji dinar.

Momci i divojke su se za vrime božićni večeri išli valjat po slame. Buretati. Skupu se u kaku veliku sobu di ima slame. Očevi i matere odu odoma. Ostavu kaku staru baka-tetu što drimlje na banku. Da eto ima ko od stariji doma. I da vodi računa o mladeži. Mladež je tenta da skine kapiću. A ona odgovori:

– Kaka je ovca ka' ne može nosit svojega runa?!

Momci koji su puščani u sobu, čim uniđu, skobaču divojku, srušu je i povalju se odvaj kraj sobe, do naj kraj. Bude i po deset petnajst parova što se buretu. Vesela vriska i cika odjekiva po sobe. No, nije se smilo dirat divojku vamo-namo. Ako se zadesi taki valjač, više se ni bureto godina... Ka' se cure malo zadigne pregač i suknja do kolina, nastane smijanje i cirikanje!

Ruža Siladev

Duhovna glazba

HRVATSKE BOŽIĆNE PJESME U LITURGIJI (2)

Slično kao i adventske pjesme, i naše božićne, bar što se tekstova tiče pa i većeg dijela melodija, nalaze se već u zbirci CITHARA OCTOCHORDA iz 1701. g. U ovom našem tekstualnom hodu kroz hrvatske božićne pjesme razvrstao bih ih u tri dijela. Prvi dio su one koje se (dozvolom i odlukom biskupske konferencije) u tom posebnom vremenu Božića i cijeneći naše hrvatsko narodno tradicionalno božićevanje, pjevaju umjesto nepromjenljivih dijelova mise, dakle umjesto: Gospodine smiluj se, Slava, Svet, Blagoslovljen i Jaganjče. Druga skupina su one popularne i rekli bismo koje "svatko zna i svatko pjeva", i treća skupina je nažalost onih koje su djelomično nestale, te se vrlo rijetko i samo u pojedinim crkvama pjevaju ili one koje se više nigdje ne pjevaju.

Dakle prva skupina su one koje zamjenjuju dijelove mise. Te "zamjenske" božićne pjesme nisu svugdje iste, tj. negdje se pjevaju ove, a negdje neke druge, ali ja donosim slijed recimo "idealnog rasporeda", koji takav i toplo preporučam svim voditeljima crkvenih zborova, dirigentima, orguljašima i pjevačima:

1. GOSPODINE SMILUJ SE/ KYRIE ELEISON;

2. SLAVA BOGU NA VISINI/ SVIM NA ZEMLJI MIR VESELJE;

3. SVET I BLAGOSLOVLJEN/ DVORANI NEBA, svečana je i veličanstvena pjesma koja nam dočarava nebeske dvorane, čete anđela i arkanđela koji donose i pronose radosnu vijest da: *"Isus se rodi, spasenje plodi porodom"*.

4. JAGANJČE/ U SE (TO) VRIJEME GODIŠTA, divna i možda najpopularnija pjesma naše Dalmacije. Tamo se pjeva čak i 30 kitica ove pjesme, a u kontinentalnoj Hrvatskoj je skraćena na svega 4 kitice. Ova pjesma u izvornom obliku (svih 30 kitica) opijeva zapravo cijeli božićni događaj. U njoj se nalaze svi akteri događaja Kristova rođenja; pastiri, kršćani, svako svijeta stvorenje, oci u limbu, anđeli i đavli, cijelo presveto Trojstvo. Pa zgodno i danas dolazi ta pjesma kada se čuje

u prvoj kitici *"Mir se svijetu naviješta"*, a u crkvi prije Jaganjče svećenik nas poziva da pružimo mir jedni drugima. U Božićno vrijeme dakle, ne samo što pružamo mir i ruku mira onima koji sjede uz nas u crkvi, već im i pjevamo o miru koji se svijetu naviješta – Božić je zaista poseban u svakom segmentu!

Druga skupina božićnih pjesama su one zaista popularne i svima poznate kao:

VESELJE TI NAVJEŠĆUJEM, O BETLEME, RADUJTE SE NARODI, RODIO SE BOG I ČOVJEK, O PASTIRI VJERNI ČUVARI, TRI KRALJA JAHAHU i NARODI NAM SE.

VESELJE TI NAVJEŠĆUJEM jedna je od najsvečanijih i najljepših, najradosnijih, koja je tekstualno očigleno nadahnuta anđelovom blagovješću: *"Evo, javljam vam blagovjest, veliku radost za sav narod"*.

U pjesmi **O BETLEME** prepjevava se Mihejevo proroštvo: *"A ti, Betleme, zemljo Judina, nipošto nisi najmanji među kneževstvima Judinim, jer iz tebe će izaći vladalac koji će spasiti narod moj, Izraela"*.

Pjesma **RADUJTE SE NARODI** mogla bi se uz pjesmu **NARODI NAM**

SE nazvati prvom himnom Božića. U ovoj pjesmi se posebno očituje narodni duh, "narodovanje božićne pjesme". Narodi tako stoje na početku a čuju se i u pripjevu: *"Svaki narod, čuj, čuj..."*, i u trećoj kitici *"I ti svijete čitavi..."*.

Posebno mjesto od svih pjesama dakako zauzima pjesma **NARODI NAM SE KRALJ NEBESKI**. U njoj dva ključna izraza **MLADI KRALJ** i **MLADO LJETO** vode nas duboko u povijest. Mladi kralj naime podsjeća na doba Arpadovića u Hrvatskoj, kada je svaki ugarski kralj nastojao što prije svoga prvorođenca okruniti za hrvatskoga kralja. Mladio ljeto odražuje vrijeme kada je u nas na Božić počimala nova godina. Ujedno najstariji blagdan Krista Kralja je upravo Božić, a kasnije je papa Pio IX. ustanovio blagdan Krista Kralja i završetak crkvene godine na zadnju nedjelju prije Adventa. U ovoj pjesmi-himni su nabrojani svi pratioci Božića, mogli bi reći da je to mali božićni kalendar; sveti Stjepan (26. 12.), sveti Ivan (27. 12.), Nevina Dječica (28. 12.), Toma biskup, Silvestar papa (31. 12.), Sveta tri kralja (6. 01.). To su osobe koje zapravo zastupaju različite staleže; sveti Stjepan zastupa mučenike, sveti Ivan djevičanske muževe i žene, Silvestar i Toma kler, biskupe i pape, itd.

U treću skupinu božićnih pjesama nažalost moram pobrojiti one koje su se gotovo ili u potpunosti prestale pjevati i/ili izvoditi po našim crkvama. Tko se od Vas još sjeća melodija skladbi – ili ih zna otpjevati – poput: **S NEBESA ANĐEL SIŠAO, KAD DJEVA MILOST DOBILA, KADA ZVIJEZDA DIVNA, NA NEBU JE ZVIJEZDA IZAŠLA, USPAVANKA MALOME ISUSU (SKLOPI BLAGE OČICE) i SPAVAJ SINKO?** Da, velika je to šteta i žalost da su se te predivne pjesme tako olako napustile i zapravo da umiru ili su već mrtve. Možda bi bilo dobro da umjesto nekih novokomponiranih pjesama za Božić svakoga Božića obnovimo po jednu od ovih navedenih?! Morao bih još istaknuti da je svih nabrojanih 16 pjesama u ovom tekstu harmonizirao za mješoviti zbor i orguljsku pratnju Franjo Dugan (1874–1948), te da jedino i samo mogu za zborove preporučiti pjevanje tih harmonizacija koje su duboko liturgijski i vrhunski glazbeno stručno pogođene i mogli bi reći idealno napisane.

Prema: web župe Sv. Križa

(napisao) **Josip degl'Ivellio**

Molitva u novoj godini

Gospodine,
na cijelo ljetno novo
svojom moćnom rukom
blagoslov svoj prospi
da nas svuda Tvoje
blage oči prate,
da budemo vjerni
Tebi i Gospi...

Gospodine,
u dušu nam ulij
ljubav prema svemu
dobro i lijepo
što je samo Tebi
i vršeci uvijek
Tvoju volju svetu
s pravog puta
da skrenuli ne bi.

Čuvaj one, koje si nam dao
da nas Tebi, Bože,
našem cilju vode,
daj nam ljubav da spoznamo Tvoju,
da budemo dobri, poslušni i blagi,
da budemo djeca Božje slobode.

U dane crne,
kada tamne slutnje
i stvarnost gruba
mučiti nas stanu
utješi Ti nas i rukom blagom,
izliječi na duši
svaku nam ranu.

Gospodine,
na cijelo ljetno novo
svojom moćnom rukom
blagoslov svoj prospi,
da nas svuda Tvoje
blage oči prate
da budemo vjerni
Tebi i Gospi...

Aleksa Kokić

Rođendan ...

Kao što znaš, ponovno se približava dan mojega rođendana. Svake se godine u svijetu priređuje slavlje u čast mojega rođendana. Vjerujem da će se isto ponoviti i ove godine. Ovih dana ljudi puno kupuju. Na radiju, televiziji i u novinama ni o čemu drugom se ne govori, nego samo o tome, koliko još dana nedostaje do toga časa. Ugodno je znati da neke osobe, barem jedan dan u godini, misle na mene. Kao što znaš, prije mnogo godina započeli su slaviti moj rođendan. U početku je izgledalo da razumiju i zahvaljuju na onomu što sam učinio za njih. Ali, DANAS je malo onih koji razumiju što slave. Ljudi se okupljaju i slave, ali ne znaju o čemu se radi.

Sjećam se, prošle godine kada je stigao moj rođendan, ljudi su naveliko slavili u moju čast. Stolovi su bili puni, sve okićeno, puno darova... Ali, mene nisu niti pozvali. Slavlje je bilo upriličeno u moju čast, ali kad je došao taj dan, mene su ostavili vani, vrata za me bila su zatvorena... makar sam žarko želio s njima slaviti...

Istinu govoreći, nisam se iznenadio, jer u zadnje vrijeme mnogi mi zatvaraju vrata. Kako me ne pozvaše, bez buke i smetnje, ušao sam tiho i sjeo u jedan kut. Svi su nazdravljali i veselili se. U jednom trenutku unutra je ušao jedan BIJELI STARAC, s dugom bijelom bradom, obučen u crveno. Izgledao je malo pripit. Umorno je sjeo na fotelju i svi su potrčali k njemu, veseleći se, kao da je veselje njemu u čast.

Točno u 24 sata, svi su počeli nazdravljati, grliti se i čestitati. Ja sam, također, ispružio ruke, očekujući da će me netko zagrliti... Nitko me ne zagrli! Zatim su započeli jedni drugima davati darove. Približih se da vidim, da slučajno nemaju kakav dar i za mene. Ali, ne bi ništa za me. Kako bi se ti osjećao, kad bi na dan tvojega rođendana jedni druge darivali, a tebi ne daju ništa? Shvatih da sam suviše na ovom rođendanu, stoga iziđoh bez buke i za sobom zatvorih vrata.

Svaka godina koja prolazi je gora. Ljudi se samo sjećaju hrane, poklona i slavlja, a mene se nitko ne sjeća.

Želio bih da mi dozvoliš da ovog Božića uđem u tvoj život, da shvatiš da sam prije 2000 godina došao u ovaj svijet i da sam dao svoj život na križu i za tebe. Danas jedino što želim jest, da to vjeruješ cijelim srcem.

Nešto ću ti reći: mislio sam kako me mnogi ne pozvaše na svoje slavlje, učiniti ću sam svoje veličanstveno slavlje, kakvo još nikad nije viđeno. Priređujem sve što je za to potrebno; šaljem mnoge pozivnice, među kojima je jedna posebna i za tebe. Želio bih znati hoćeš li sudjelovati, da mogu za te rezervirati mjesto i napisati tvoje ime na mojoj velikoj listi uzvanika. Vani će ostati svi oni koji se ne odazovu momemu pozivu.

Pripremi se, jer u dan kad se najmanje nadaš slaviti ću svoje velebno slavlje.

I S U S

(Preuzeto s Interneta i prilagođeno)

Ime

Priznajem! Nisam dobar. Budem lijen. Radim poslove drugohotne – a ono važno, važnije – zapostavljam. Ali ima u meni još zanosa, nadahnuća. A i vjera mi svijetli. Želio bih biti ponosniji svećenik, kršćanin.

Ne laćam se pera, a tribalo bi. Kompjutor me ne sluša. Internet i radi i ne radi. Česte su pogreške – errors! A kao bežični je spoj. Znam, nisu lake veze do Đurđina...!?

Dugo živi u meni događaj iz djetinjstva. On velik – a ja mali. On kantor – ja ministrant. Prolazim pokraj njegove kuće u crkvu... Srećemo se. Uobičajen pozdrav: "Hvaljen Isus i Marija!" Odgovor: "Uvijeke hvaljen! Živ bio imenjače!" A onda nešto iznenađujuće: "Tko nije Lazo – nije čovik!" Nisam odgovorio. Nisam razumio. Ali bio sam ponosan. Lipo je biti, zvati se – Lazo, Lazar! To je sićanje na susret s pokojnim Lazom Ivandekićem, kantorom župe Sv. Roka u Subotici.

Kasnije sam saznao od svojih bližnjih. Nakon tri sina moji roditelji su očekivali kćerku. Da sam bio kćerka – zvao

bih se Marija. Ali Netko je želio drugačije.

Sa mojim imenom nije mi uvijek bilo lako. Na studentskoj žurci u Zagrebu – pozvani pitaju slavljenicu Luciju (kad su mi čuli ime) – Odakle ti ovaj? Kad su čuli da sam student teologije iz Bačke – bilo im je lakše.

Kao svećenik, u ekumenskim pitanjima nisam se baš uvijek dobro snalazio. Žalosno mi je zvučala konstatacija pravoslavskog kolege: "Lazar, pa katolički svećenik!?"

Zavolio sam svoje ime. Bog me po njemu prepoznaje. Hodočastio sam na grob svog zaštitnika. Nije mu bilo lako. Dva puta je iskusio smrt. Radost mu je bila – Isus mu je prijatelj! U izabranom narodu, Isusovom narodu moje ime znači – Bog pomaže!

Ove godine ispratio sam dva imenjaka na zadnje putovanje. Za 24 godine svećeništva nisam krstio ni jednog imenjaka. Nadam se – protiv svake nade!

Svim Lazama, Lazarima, Lazarinama, Somborcima, Đurđinčanima i ljudima dobre volje želim sretan Božić i blagoslovljenu Novu Godinu!

Lazar Novaković

Novi biseri u svetištu Blažene Marije Propetoga

Na blagdan Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, u Blatu na Korčuli, u svetištu blažene Marije Propetoga okupila se Crkva u malom, ali s "četiri strane svijeta". Razlog okupljanja u radosnom i zahvalnom euharistijskom slavlju bilo je polaganje prvih redovničkih zavjeta s. M. Juliane Beretić i s. M. Nikodeme Sztabsinske.

Nakon dvogodišnje pripreme zajedničkog novicijata, jer s. M. Juliana je članica Hrvatske provincije Krista Kralja, a s. M. Nikodema Talijanske provincije sv. Franje, sestre su svoj "da" izrekle pred zajednicom sestara, zakonitih poglavarica i predstavnikom Crkve, **mons. Stjepanom Beretićem** koji je predvodio slavlje zavjetovanja. Mons. Beretić je nadahnuto govorio o ljepoti poziva, na temelju biblijskih izričaja i riječi pjesnika Alekse Kokića. S. M. Juliana je zavjete položila pred **s. M. Domagojom Marićem**, provincijalnom predstojnicom, a s. M.

Nikodema pred **s. M. Biserkom Bogdanićem**, provincijalnom predstojnicom njene provincije.

Svečanosti je nazočio veći broj svećenika i sestara Kćeri Milosrđa, uključujući i sestre iz Italije, rodbina i prijatelji s. M. Juliane, a pošto je s. M. Nikodema iz Poljske, zbog udaljenosti njezini su je pratili u duhovnom zajedništvu.

Agape se nastavio u restoranu "Lipa" zajedničkim objedom, čestitanjima i radosnom pjesmom, u nadi da će ova dva nova "bisera" u krilu Družbe blažene Marije Propetog blistati milosrđem nebeskog Oca tamo gdje ih Providnost bude poslala. Uz srdačne čestitke to im želimo, molimo i očekujemo! /**s. M. Mojmira Mašina**/

Juliana Beretić rođena je 6. kolovoza 1984. u Njemačkoj kao jedno od troje djece pokojnog Josipa i Margite r. Jurišić. U Njemačkoj je završila srednju školu nakon koje se odlučila za redovnički poziv i javila se sestrama Družbe Kćeri Milosrđa. Nakon kandidatstva i dvije godine novicijata (u Rimu i Novskoj) položila je svoje Prve zavjete vjernosti Bogu po čistoći, siromaštvu i poslušnosti 8. 12. 2007. godine.

S. M. Juliana se sa sestrama Kćeri Milosrđa susretala u Somboru, rodnom mjestu svojih roditelja, i u Zemunik u Hrvatskoj koji je posjećivala. Naravno da je u njenom zvanju određenu ulogu imao i njen stric, mons. Stjepan Beretić u kome je mogla vidjeti življeno zvanje. Susrećući se s njima osjetila je Božji poziv i radosno mu se odazvala.

Vlč. Alilović Predrag naš novi svećenik

Skoro na drugoj strani zemljine kugle, dok je u našim krajevima gotovo sve spavalo – bilo je to tek 4 sata ujutro – na zapadnoj obali Sjedinjenih Američkih Država u oregonskom gradu Portlandu, u župnoj crkvi Svete Agate, 30. studenoga, na blagdan sv. Andrije apostola, naš biskup Ivan zaređio je đakona vlč. Predraga Alilovića za svećenika Subotičke biskupije.

Dugo spremana liturgija bila je posebna za sve, kako za tamošnje domaćine, tako i za nas goste. Sveta misa, koju je predvodio naš biskup, bila je na latinskom, a samo ređenje na mađarskom jeziku. Liturgijska čitanja kao i pjesme bili su na engleskom, tako da je svatko mogao razumjeti barem nešto, a samo rijetki baš sve. No, sva srca bila su tada puna, jer je naš i njihov vlč. Predrag postao svećenikom i prvi je puta stupio k oltaru Gospodnjem sa svojim biskupom i okupljenim svećenicima prikazati Žrtvu Gospodnju.

Pokraj oltara je tada ponosno stajao i Predragov župnik, **preč. Péter Szarvas**. Ove je godine preč. Péter jednako tako stajao za oltarom u Rimu kad je njegov župljanin vlč. **Tóth Árpád** zaređen za đakona. Ovdje su pak pored njega radosno stajali i Predragov zemljak vlč. **Ignác Brasnyó** i biskupov tajnik. Svi smo mi tada po prvi puta sudjelovali na svečanoj liturgiji u SAD-u. Istodobno je bilo lijepo doživjeti katoličku dimenziju Crkve, jer nitko se od nas tamo nije osjećao strancem budući da je misa svugdje u svijetu ista, no načini slavljenja mogu biti različiti, pa smo stoga imali što novo doživjeti. Ozračje u crkvi u potpunosti prekriveno lijepim debelim tepihom s velikim klavirom ispred klupa uz zanosne zvuke raznih instrumenata i skladni pjev zbor, nešto je posebno.

Na toj svetoj misi uz našeg vlč. Predraga bilo je još puno njegovih prijatelja, koje je stekao tijekom svog studija i boravka u oregonskoj bogosloviji Mount Angel. Prije svega to su bili tamošnji rektor **preč. Richard Paperini**, profesor **Jeremy Driscoll**, O.S.B., koji je i propovijedao, te još nekolicina predstavnika bogoslovije i tamošnje benediktinske opatije. Svakako, Predragove kolege sa studija i iz bogoslovije bili su puno brojniji. Osobito skrbi Predraga ređenje pripremio je tamošnji župnik **preč. Slaidner**, kod kojeg je on imao svoj pastoralni praktikum. Poslije liturgijskog slavlja vlč. Predrag je dijelio svoj mladomisnički blagoslov, a okupljeni vjernici su se zadržali i na pripremljenoj zakusci. Slijedećeg dana vlč. Predrag je imao i svoju Mladu misu.

Ti nezaboravni dani, mada kišni i tmurni, ostat će crvenim slovima upisani u povijest naše Biskupije, a još više u Predragovu biografiju, čime je jedan komadić duha katoličke Crkve iz SAD-a sada prisutan i kod nas. /**ZV**/

Predrag Alilović rođen je 19. 11. 1977. u Srbobranu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u rodnom mjestu. Započeo je studije geologije u Beogradu misleći da je njegov poziv jednom zasvagda zapečaćen. Godina dana služenja u vojsci pomogla mu je u donošenju ozbiljne odluke: služiti Bogu i ljudima. Bogoslovne studije započeo je u Mađarskoj, a dovršio ih kod benediktinaca u Oregonu. U traganju za zvanjem koje mu je ispunilo srce od presudne pomoći bio mu je domaći župnik preč. Szarvas Péter, kao i neprestana briga i pažnja tamošnjih časni sestara.

Materice u HKC „Bunjevačko kolo“

Priredba za Materice po prvi puta održana je u HKC „Bunjevačko kolo“, u subotu 15. prosinca. Ovu priredbu u čast majki već gotovo jedno stoljeće organizira župa Sv. Roka u Subotici.

Budući da je župna vjeronaučna dvorana za tu zgodu uvijek pretijesna, priželjkivali smo za nju veći i prikladniji prostor. Uz odobrenje i podršku uprave HKC „Bunjevačko kolo“ ove godine smo se, pod vodstvom nove katehistice **s. Jasne Crnković**, odvažili priredbu održati u velikoj i svečanoj dvorani toga Centra. U programu su ove godine sudjelovala djeca iz vrtića „Marija Petković“ te djeca i mladi župe Sv. Roka. Djeca iz vrtića pod vodstvom svojih odgojiteljica čestitala su Materice poznatom čestitkom „Faljen Isus gazdarice“ koju je hrabro izrekao **Luka Skenderović**, a onda je slijedio zajednički program koji se sastojao od ritmike „Najljepša mama“, pjesama „Moja baka“ i „Al' tata ti me voliš“ te od recitacija „Stihovi o mami“ i „Od Božića do Božića“.

Nakon njih nastupili su „osnovci“ također s par recitacija i pjesama te s recitalom „Kako na nebu tako i na zemlji“. Središnji dio programa bila je drama „Nađena kći“ u kojoj su igrale djevojke iz osmog razreda. Drama govori o životu prvih kršćana iz vremena ropstva koji su davali divno svjedočanstvo o snazi ljubavi i opraštanja, što sačinjava bit nove, kršćanske vjere. Program je završio šalom „Čekajući vlak“ koji je sve u dvorani oduševio. Ovu šalu koja je zapravo pantomima izveli su mladi.

Vrijedno je još istaknuti da su djeca od 4. do 7. razreda Osnovne škole izradila 130 prigodnih pozivnica koje su dobile naše institucije i mnoge obitelji i vjernici župe Sv. Roka. Obraćajući se nazočnima, župnik župe Sv. Roka **mr. Andrija Anišić** pozvao je na suradnju župnike, vjeroučitelje, učiteljice i nastavnike hrvatskih odjela, kako bi se sljedeće godine priredba održala na razini cijeloga grada. Na kraju je pozdravio gospođu **Ljerku Alajbeg**, generalnu konzulicu R. Hrvatske u Subotici, koja je sudionicima programa predala prigodne darove te je naglasila da se pouzdano nada da joj to neće biti i posljednje Materice u Subotici. /A. A./

"Isklijat će mladica iz panja Jesejeva" (Iz 11,1)

Pripravljaj li svoje srce za Gospodina? Poznaješ li dana i časa?

Vrijeme adventa – vrijeme je iščekivanja. Iščekuješ li ti? Obraduješ li se zaista kad ti se kaže – hajdemo u dom Gospodnji? Ima li Ljubav dom u tvom srcu?

Šta mogu učiniti da ti pripravim gnijezdo, Gospodine, poruka je našeg župnika mons. Slavka Večerina na propovijedi prve adventske nedjelje u crkvi Sv. Petra i Pavla u Bajmoku. Želim li se zaista promijeniti? Ići ću na zornice susresti Isusa, umnažat ću ljubav poput talenata, truditi ću se ostati budan ne za neke zemaljske užitke već za tebe, Isuse.

Klija li iz moga srca nova mladica ili odgajam samo panj? Ulažem li truda u novi život? Želim zavrijediti, Isuse, da ti želiš stupiti na tlo mojeg srca! Upalili smo prvu svijeću u vremenu iščekivanja! I ja želim biti svjetlo koje će tebe osvijetljavati drugima koji te još ne poznaju! Pomozi nam, Gospodine, na ovome putu!

Mir i svako dobro!

Mirela Sakač

Božićna izložba u HKC "Bunjevačko kolo"

Tradicionalna božićna izložba u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" otvorena je 10. prosinca a priredili su je Likovni odjel Centra i Likovno-slamarski odjel HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta.

Uz prigodan program izložbu su otvorili predsjednici spomenutih odjela **Josip Horvat** i **Ježefina Skenderović** a po 14. put tu se moglo naći radova za svačiju dušu, od čestitaka, ukrasa i slika. Izložba je bila otvorena do 17. prosinca. /Zv/

Izložba "božićnjaka" u srcu grada

Etnografski odjel "Blaško Rajić" pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" priredio je 11. po redu izložbu božićnih kolača "božićnjaka" u predvorju subotičke Gradske kuće na kojoj je izloženo tridesetak "božićnjaka".

Program otvorenja izložbe vodila je ovogodišnja bandašica **Nevena Mlinko** a bandaš **Mario Tikvicki** pomogao je glazbeno s tamburaškim ansamblom "Ravnica". Razdragani mališani iz dječjeg vrtića "Marija Petković" pjevali su i recitali sa svojim odgajateljicama, a domaćini kod božićnog stola bili su **Marica** i **Zvonko Vukov**. Posjetiteljima izložbe o značaju "božićnjaka" govorila je etnologinja **Valéria Devavari** ukazavši na duhovnu dimenziju koju ima ovaj kolač, naime, podsjetila je da se po predaji svi oni koji u obitelji jedu od ovoga kolača uvijek vraćaju svojim domovima. Ona je davnih šezdesetih godina jedan "božićnjak" odnijela u Muzej Novoga Sada, a sada ga već ima po cijelom svijetu.

Izložbu je potom otvorio pročelnik Etnografskog odjela **Grgo Kujundžić**, te istaknuo kako je božićnjake za izložbe do sada pripremao 114 osoba. "Božićni kolači krase naše crkve, samostane, dječje vrtiće, a stigli su i do nadbiskupa, te veleposlanstava", rekao je organizator izložbe i podsjetio kako će i ove godine komisija odabrati najljepši božićnjak a on će biti predan subotičkom biskupu **dr. Ivanu Pénezsu** na božićnoj pontifikalnoj misi.

Grgo Kujundžić je ovom prigodom posebno pozdravio katedralnog župnika **mons. Stjepana Beretića**, rektora Sjemeništa **Józsefa Miócsa** i dogradonačelnika Subotice, **Petra Horvackog**, koji je, pozdravljajući nazočne, rekao kako je božićni kolač za njega najljepša uspomena iz djetinjstva.

Izložba je bila otvorena do 21. prosinca. /K. Č./

"Božićnjaci" u Maloj Bosni

Sekcija "Vrijedne ruke žena" Kulturno umjetničkog društva "Ravnica" u Maloj Bosni priredila je 2. prosinca izložbu "božićnjaka" na kojoj je nazočio i pročelnik Etnografskog odjela "Blaško

Rajić" pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost **Grgo Kujundžić**. On je pohvalio ovu vrijednu Sekciju jer se i u manjoj sredini priređuju ovako lijepe izložbe i postaju tradicionalne. /Zv/

Zornice i u Somboru

Ove godine u župi Sv. Križa u Somboru održana je prva misa zornica u povijesti ove župe. Budući da se u samom gradu Somboru već dugi niz godina ne održavaju mise zornice, ova vijest iznimno je značajna za sve vjernike ove somborske župe i njene okolice.

Radosnim srcem misu je predvodio župnik vlč. **dr. Marinko Stantić**. Vjernici su sa zadovoljstvom i srećom prihvatili novost u svojoj župi. Već na prvoj zornici kućna kapelica je bila prepunjena sretnim licima vjernika, što opravdava podatak da za sve prisutne nije bilo dovoljno mjesta. Čak je i oltar bio pomaknut unatrag kako bi svi mogli stati. Nadamo se da će se mise zornice i ubuduće svake godine održavati u ovoj župi.

Denis Dujmović

Materice u Somboru

U nedjelju 16. prosinca, Materice su u crkvi Presvetog Trojstva u Somboru proslavili vjeroučenici svih osnovnih škola u Somboru. Bila je to prigoda poželjeti majkama ono što samo srca najmanjih mogu poželjeti, a svoju zahvalnost majkama djeca su iskazala prigodnim recitacijama i pjesmama. Župnik **Josip Pekaović** je u prigodnoj propovijedi djecu pozvao slušati roditelje, te je naveo primjer iz svog djetinjstva kako može biti "opasno" tjerati po svome, a ne slušati savjet majke. Na koncu svete mise, djeca su se još jednom majkama zahvalila pjesmom "Pismo majci". Nakon misnog slavlja vjernici su mogli kupiti božićne čestitke koje su izradili vjeroučenici, a sav prihod od prodaje ide za najsiromašniju djecu u gradu.

Z. Gorjanac

Koncert Zbora mladih Varaždinske biskupije

U subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske Zbor mladih Varaždinske biskupije održao je u subotu, 15. prosinca Adventsko-božićni koncert hrvatskih pučkih pjesama uz pratnju Varaždinskog tamburaškog orkestra i orguljsku pratnju Božice Tuđan a pod dirigentskom palicom Ivana Malbašića.

Dvadesetak adventskih i božićnih pjesama, raskošnim tonom i izvrsnim muziciranjem izveli su mladi Varaždinske biskupije i oduševili publiku. Ovi mladi glazbenici djeluju kao zbor i orkestar od 2005. godine. Zbor trenutno ima 60-tak članova iz dvadesetak župa, a djeluje u okviru biskupijskoga Ureda za pastoral mladih kojeg vodi vlč. **Damjan Koren**, ujedno duhovnik zbora.

U ime domaćina na veličanstvenom koncertu gostima je zahvalio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** i pozvao Subotičane da ljubazno smjeste goste u svojim domovima. Mons. Beretić je podsjetio kako su mnogi Subotičani pohađali varaždinsku gimnaziju što svjedoči o našoj dugoj suradnji i povezanosti.

Idućega dana Zbor mladih i orkestar predvodili su misno pjevanje u katedrali bazilici u 10 sati što je bio njihov drugi nastup. Gradovi glazbe, Varaždin i Subotica, povezani su ovim koncertom ali i prijateljstvima. /K. Č./

Subotica: Proslava blagdana sv. Cecilije

Blagdan zaštitnice crkvenoga pjevanja sv. Cecilije, svečano je proslavljen 22. studenog misnim slavljem kojega je u subotičkoj župi Sv. Roka predvodio župnik ove župe **mr. Andrija Anišić** u zajedništvu s kapelanom župe **Marije Majke Crkve Akosom Gutasijem**.

Na misi su pjevali združeni zborovi župe Sv. Roka i Marije Majke Crkve te komorni zbor „Collegium musicum catholicum“ i VIS „Proroci“ pod ravnanjem nove orguljašice i voditeljice zbora župe Sv. Roka **s. Jasne Crnković** i uz glazbenu pratnju **Miroslava Stantića** i **Kornelija Vizina**.

Govoreći o mučeništvu sv. Cecilije, **mr. Anišić** u propovijedi je istaknuo kako je mučeništvo s pjesmom moguće prihvatiti i podnijeti samo s očima uprtim u vječnost gdje je trajno klicanje i slavljenje Gospodina u zajedništvu ljubavi anđela i svetih. Zatim je istaknuo kako se riječ pjevati u raznim izvedenicama u Svetom pismu spominje više od 160 puta. Zadržavši se samo na riječi „pjevajte“ koja se spominje 27

puta, podsjetio je u kojim sve zgodama Božja riječ poziva na pjevanje i klicanje, pozivajući na kraju sve nazočne da budu dobri pjevači, jer dobro pjevaju oni koji žive svetim životom.

Poslije sv. mise slavlje je nastavljeno u župnoj dvorani gdje je s nekoliko skladbi nastupio VIS «Proroci». /Zv/

Sveti Pavao o sakramentima

U subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske od 29. studenog do 8. prosinca održana je 156. zavjetna pobožnost Prečistom Srcu Marijinu. Po dugogodišnjem rasporedu i ove godine u 17 sati je bila Krunica a u 17,30 sati sv. misa i poslije mise Gospine litanije.

"Sveti Pavao o sakramentima" bila je okvirna tema ovogodišnjih propovijedi. Ovu temu odredio je **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik budući da je iduća godina proglašena Godinom sv. Pavla. Ove godine propovijedali su sljedeći svećenici subotičke biskupije: **Josip Štefković**, **Franjo Ivanković**, **Željko Šipek**, **Marijan Vukov**, **dr. Marinko Stantić**, **mr. Andrija Anišić**, **Lazar Novaković**, **Josip Leist** i **Josip Pekaović**.

Svečani završetak ove pobožnosti bio je na svetkovinu Bezgrješnog začeca **BDM**. Sv. misu je predvodio subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes** u zajedništvu s desetak svećenika. On je održao i prigodnu propovijed i poslije mise obnovio posvetu naše biskupije Bezgrješnom Srcu Marijinu. Na misi je pjevao katedralni zbor "Albe Vidaković." /A. A./

Oživljavanje kulturne i duhovne baštine dr. Josipa Andrića

Na blagdan Bezgrješnoga začeca Blažene Djevice Marije, u subotu 8. prosinca, nakon svete mise u crkvi Sv. Jakova apostola u Plavni, održan je prigodni program u povodu 40. obljetnice smrti dr. Josipa Andrića.

Bog ne obećava brza rješenja, ali jamči svoju pomoć. Tako je bilo i s dr. Andrićem. Nakon četrdeset godina šutnje, ove godine vraćena je njegova bista na staro mjesto, a mladi su se počeli zanimati za njegova djela i zasluge u kulturnoj povijesti naše zajednice. Bila je ovo prva sveta misa nakon više desetljeća, prikazana za dr. Andrića u Plavni, a predslavio ju je župnik **preč. Josip Štefković**, ne skrivajući zadovoljstvo zbog nazočnosti gostiju iz Vajske, Bođana i Bača. Među brojnim gostima bila je i kompletna redakcija emisije na hrvatskom jeziku Radio Bačke, predsjednik HKUPD-a "Dukat" Vajska-Bođani **Pavle Pejčić** i predstavnica HKUPD-a "Mostonga" iz Bača, **Stanka Čoban**. U nadahnutoj propovijedi župnik Josip potaknuo je vjernike na razmišljanje o tri faktora koji označuju ovaj euharistijski i kulturni događaj

Bezgrješnoga začeca BDM. Svetu misu uljepšao je starim adventskim pjesmama pučki župni zbor.

Nakon svete mise uslijedio je prigodni kulturni program posvećen sjećanju na dr. Andrića. Katehistica **Karolina Orčić**, koja je pomogla realizaciju ovoga programa, pročitala je Andrićev životopis i pojasnila njegovu vezu s Plavnom. Zadnje pismo iz bolesničkoga kreveta dr. Andrića

upućenog Antalu Sarvariju pjesnički je interpretirala **Tonka Šimić**. Ulomak iz "Grobne poeme" dr. Josipu Andriću Stjepana Kovačića pročitala je **Mateja Džanić**, učenica 8. razreda, a Andrićev tekst o čežnji za rodnim krajem pročitala je **Stela Celić**, također učenica 8. razreda. Iznenadjenje večeri priredio je svojim nastupom najpoznatiji pjesnik ovoga kraja **Josip Dumendžić Meštar** iz Bođana. Na kraju programa izvedene su i dvije skladbe dr. Josipa Andrića: "Kraj pendžera šljiva" i "U bašči procvali orasi". Ovu posljednju Andrić je napisao u Plavni 27. studenoga 1946. Obje pjesme izveo je novi ženski pjevački zbor župe Sv. Jakova uz članove tamburaškog odjela HKUPD "Mostonga" iz Bača. Za ovu prigodu skladbe je aranžirao i za izvedbu prilagodio **Z. Pelajić**.

Nakon kulturnog programa uslijedilo je druženje u župnoj dvorani na kojemu su se uz čašćenje i razgovor predstavnic

hrvatskih udruga dogovorili da u programe rada za predstojeću godinu uvrste po neko glazbeno ili literarno djelo Josipa Andrića te da se nakon božićnih i novogodišnjih blagdana održi sastanak na kojemu će biti donesena odluka o uspostavi stalne manifestacije posvećene liku i djelu dr. Josipa Andrića.

Zvonimir Pelajić

Za veliku obitelj Adama Ralbovskog iz Selenče, slavlje dijamantnog pira 19. studenog bilo je veliki Božji dar. Slavljenci, Adam i Marija Ralbovsky, sjali su radošću i zadovoljstvom, kad su se oko njih okupila njihova djeca, unuci i praunuci na zahvalnoj sv. misi za 60 godina braka, na kraju koje je najmlađi sin i svećenik Dominik predvodio obred obnove bračnog saveza i blagoslovio ih, a najstarija kćerka s. Rastislava održala riječ zahvale.

Dijamantni pir u Selenči

S. Rastislava među ostalim je naglasila kako je živjeti 60 godina zajedno, ustrajati i ostati vjeran, junaštvo! *Za tu vašu vjernost želimo slaviti Boga, jer je to veliko Božje čudo u vašem životu. Vi ste ustrajali i ostali vjerni. No Bog je bio tisuću puta vjerniji! On je tu vjernost pokazao time što vas je blagoslovio u vašoj djeci. Gledajte nas i prebrojite nas! Ne brojite imanje, jer to sve prolazi. Mi, u kojima iskri besmrtna duša, živjet ćemo s vama zauvijek, i to je bogatstvo koje ne propada, istaknula je s. Rastislava.*

Nakon sv. mise cijela se obitelj sabrala oko obiteljskoga stola. Njihovu radost uzveličali su svojom nazočnošću domaći župnik-dekan vlč. **Marijan Dej** i vlč. **Jakob Pfeiffer**. Bog je slavljenicima podario osmero djece, od kojih su četvero u braku s po četvero djece, a četvero posvećenih službi Bogu. Zbog toga je pjesma "Gledajte kako veliku ljubav Bog darova nam, što se djeca Božja zovemo" njihova "obiteljska himna" koja se pjeva s preinakom: "Gledajte kako veliku obitelj Bog darova nam!" Kad je u ozračju obiteljske radosti i prisnosti ocu i majci postavljeno pitanje što bi u tom trenutku preporučili svima, otac je odgovorio: *Da se svi među sobom volite i slažete*, a majka: *Strpljivošću sve se pobijedi.*

s. Rastislava Ralbovsky

Završetak temelja nove crkve u Ljutovu

U Ljutovu su sredinom rujna započeli radovi na izgradnji nove crkve Svetoga Križa. Kroz protekla dva mjeseca izvedeni su zemljani radovi, iskop i izlivanje temelja.

Zbog nestabilnoga i vlažnoga terena ovi radovi su bili teži za izvedbu. Sredinom studenog privedeni su kraju radovi oko izlivanja temelja i podruma nove crkve. U subotu 1. prosinca vjernici Ljutova i Tavankuta zajednički su se organizirali te nasuli cjelokupni unutarnji prostor crkve, kao i prostor oko samih temelja izvana. Nasuto je oko tisuću četvornih metara pijeska. Složnost i zauzetost svih sudionika izazivala je divljenje prolaznika. Za ovu godinu sve planirano je i ostvareno. Ovim putem zahvaljujemo svima onima koji su na bilo koji način pomogli da se ostvari sve planirano. Svi koji žele novčano pomoći realizaciju izgradnje crkve mogu se javiti na telefon župe 024/767-408. Unaprijed zahvaljujemo! /Zupnik/

Aleksandar II. Karađorđević u posjetu kod subotičkog biskupa

Prigodom posjeta Subotici njegovo kraljevsko visočanstvo prijestolonasljednik Aleksandar II. Karađorđević i princeza Katarina posjetili su i subotičkog biskupa dr. Ivana Pénzesa.

Tom prilikom biskup je izrazio svoju radost što barem skromno može uzvratiti za gostoprimstvo koje je već više puta primio u kraljevskim dvorima. Nakon kratkog razgovora u domu biskupije,

biskup je uvažanim gostima pokazao novu zgradu Bogoslovije čija je izgradnja u tijeku, te malo sjemenište "Paulinum". Nakon kratkog programa u sjemeništu biskup je gostima pokazao katedralu i na taj način se od njih oprostio. /Zv/

Radi nas ljudi – čovjekom postao

Đurđinska župna tribina ušla je u drugu godinu svoje postojanja. U pripravi za slavlje otajstva Božića 9. prosinca gost je bio mons. Slavko Večerin, koji je održao predavanje na temu "Radi nas ljudi – čovjekom postao".

Predavač je naglasio da veličina i dostojanstvo čovjeka izvire iz istine da je stvoren na sliku Božju. U Isusu Bog čovjeka poziva postati zajedničarem božanske naravi. Po Isusovom nauku – ono što je dostojno čovjeka – dostojno je i Boga.

No, čovjekovo dostojanstvo je u našem svijetu višestruko ugroženo. Predavač je osobito spomenuo relativizam, liberalizam, eksperimente s kloniranjem, trgovanje ljudskim fetusima, ubijanje nerođenih, trgovanje ljudskim osobama i organima i drugo. Mons. Večerin navodio je učiteljske riječi blagopokojnoga Ivana Pavla II. i sadašnjega pape Benedikta XVI. *Čovjek današnjice manipuliran je tržištem, medijima i modom. Sve se gleda kroz profit, zaradu, sve se može kupiti*, rekao je predavač te je na kraju predavanja uputio na Isusov primjer – koji nikada nije ugrozio dostojanstvo niti jednoga čovjeka. Sam je živio u poniznosti i siromaštvu, a mnogima je dobio spasenje. Stoga nas je potaknuo da u svetom vremenu Došašća poradimo na svojem osobnom dostojanstvu – živjeti svoje crkveno i narodno zajedništvo. /Nikola N./

Odnos katolicizma prema državi i društvu

U organizaciji njemačke Fondacije Konrad Adenauer Stiftung (KAS) u Subotici je 1. i 2. prosinca održan seminar mladih teologa, studenata Fakulteta za islamske studije iz Novog Pazara i Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Beogradu te Teološko-katehetskog instituta u Subotici s temom "Odnos pravoslavlja, katolicizma i islama prema državi i društvu".

U okviru KAS-e ove je godine je pokrenut projekt "Odnos crkava i vjerskih zajednica prema državi i društvu"; prvi seminar mladih teologa s naglaskom na odnos pravoslavlja održan je od 3. do 4. studenog ove godine u Beogradu. Studentima su govorili dr. Bogoljub Šijaković i dr. Zoran Krstić, profesori na Pravoslavnom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Beogradu, te zastupnik u njemačkom Bundestagu Peter Weiss koji je govorio "O odnosu crkve i države u SR Nemačkoj"

Domaćin drugog seminara je Katolička crkva u Subotici, a naglasak je ovoga puta na odnosu katolicizma prema državi i društvu. Seminar je 1. prosinca u subotičkoj Gradskoj kući otvorila direktorica ureda Fondacije Konrad-Adenauer u Beogradu Claudia Nolte, a potom je iscrpno predavanje održao mons. dr. Andrija Kopilović. Drugoga dana, u Gradskoj knjižnici, temeljno predavanje na temu "Obitelj kao središte ljudskog društva – obiteljske kreposti" održao je mr. Andrija Anišić, profesor moralnog bogoslovija na TKI u Subotici. Nakon predavanja uslijedila je vrlo plodna diskusija koja je pokazala da je obitelj vrijednost u svim religijama i da društvo jedino uz zdravu obitelj može opstati.

Sudionici seminara prisustvovali su nedjeljnoj sv. misi u katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske gdje im je župnik mons. Stjepan Beretić ljubazno pokazao katedralu i ispričao ukratko njenu povijest a za uspomenu im je uručio prikladan dar.

Sljedeći susret mladih teologa bit će u Novom Pazaru gdje će domaćin biti Islamska zajednica.

Fondacija KAS ima važnu ulogu u državnom i društvenom životu Srbije, a zaslužna je za više religijskih susreta crkava i vjerskih zajednica na području Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U svakoj od ovih država otvoreni su uredi koji djeluju na prožimanju religije i kulture u regiji. Detaljnije o ovoj organizaciji na web stranici:

<http://www.kas.de/proj/home/home/45/14/index.html>

Silvester Bašić

Simpozij na bečkom Sveučilištu

Međunarodni ekumenski simpozij na temu Crkve i politička kultura Europe održan je na bečkom Sveučilištu od 22. do 24. studenog.

Prvoga dana je uvodno predavanje o ulozi teologije Istočnih Crkava u Zapadnoj kulturi održao umirovljeni biskup **Josef Homayer**. Predavanje je održano u svečanoj dvorani Sveučilišta pred biranom publikom. U radnom dijelu simpozija, kojem je predsjedala pročelnica za katedru etike na Teološkom fakultetu, **prof. dr. Ingeborg Gabriel**, sudjelovala su 24 teologa iz Srednje Europe. Naš Teološko-katehetski institut je predstavljao **prof. dr. Andrija Kopilović** a njegovo je predavanje imalo naslov "Socijalno-ekumenska suradnja u Srbiji". Susreli su se teolozi sa više Sveučilišta, protestanti, katolici i pravoslavni. Napose vrijedi istaknuti radni duh Simpozija i plodne diskusije koje su slijedile nakon predavanja. Svake dvije godine ovo Sveučilište u suradnji s "Pro Oriente" organizira ovakve Simpozije i izdaje prikladan zbornik. Zahvalnost svakako dugujemo organizatorima što i je i naš Institut pozvan na ovako značajan skup. /**Č. K.**/

Vjerska nastava: izvor energije za Europu

U organizaciji Katehetskog vijeća Biskupske Konferencije Italije, u Rimu je organiziran Katehetski simpozij od 28. do 30. studenog 2007. na kojemu su kao delegati naše Međunarodne Biskupske Konferencije svetog Ćirila i Metoda sudjelovala dvojica naših predstavnika, **mons. dr. Andrija Kopilović** i **preč. Josip Pekačević**.

Od trideset i šest Biskupskih Konferencija Europe, na Simpoziju su sudjelovali predstavnici trideset i dvije Konferencije. Temeljni sadržaj oko kojega su stručnjaci raspravljali je dokument upućen svim Biskupskim Konferencijama Europe o vjeronauku u školi. Prije dvije godine ta ista skupina načinila je detaljno "snimanje situacije" na svom terenu. Nakon što su eksperti dvije godine radili na materijalima, predloženo je završni dokument kao "Putokaz" Biskupskim Konferencijama za daljnje usavršavanje vjeronauka u školi koji je u Europi sve više upitan radi mnogih tokova europskoga društva koje je u "krizi", u jednom relativizmu pa i indiferentizmu. Crkva osjeća u tom procesu izazov da treba odgovoriti u onome što spada na njenu narav: nova evangelizacija. Susret i rasprave koje su vođene na Simpoziju obogatili su sve sudionike, te se može očekivati da je vjeronauk u školi sada u fazi "prekretnice" i s dobrim perspektivama za bolje sutra. /**Č. K.**/

Tragovi kulture

HMI uručila nagradu Novom Slankamenu "NAJ SELO", 1. 12.

Ove godine Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba dodijelila je nagradu "Najselo" za 2007. godinu srijemskom selu, Novom Slankamenu. Nagrada NAJSELO dodjeljuje se u obliku skulpture, stiliziranog glagoljskog slova "H", koja simbolizira opstanak hrvatstva u nagrađenom selu kroz povijest, istakla je rukovoditeljica odjela HMI Srebrenka Šeravić koja je ujedno uručila nagradu Ivanu Rukavini, predsjedniku HKPD "Stjepan Radić".

Predstavljen 7. sv. Leksikona podunavskih Hrvata, 7. 12.

Na predstavljanju 7. sveska "Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca" u velikoj vijećnici Gradske kuće govorili su suradnici u njegovoj, izradi apsolutno etnologije i engleskoga jezika Filozofskoga fakulteta u Zagrebu **Biserka Jaramazović**, ravnateljica Hrvatske čitaonice **Katarina Ćeliković** i **mr. Krešimir Bušić**, s Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar u Zagrebu. Oni su naglasili kako je Leksikon od nacionalne vrijednosti za hrvatsku zajednicu te naglasili potrebu institucionalizacije. U 7. sv. Leksikona sudjelovalo je 54 suradnika, a obrađena su slova DŽ, Đ i F na 107 stranica, što ovaj svezak po broju stranica čini najobimnijim do sada. Sadrži 142 odrednice, koje su popraćene s 35 fotografija, 8 karata, 2 grba i 5 uputnica.

Jubilarni, 250. broj tjednika "Hrvatska riječ", 7. 12.

Novinsko izdavačka ustanova "Hrvatska riječ" 7. 12. je, u povodu izlaska jubilarnog 250. broja svoga tjednika, priredila prigodni koktel za novinare. Ova ustanova u okviru svoje djelatnosti, osim izdavanja istoimenog tjednika, izdaje dječji list, list za mladež, izdala je 21 knjigu, a pomaže i izdavanje drugih listova na hrvatskom jeziku.

5. obljetnica HNV-a, 15. 12.

Prigodnim koktelom i kulturno-umetničkim programom u HKC "Bunjevačko kolo" obilježen je datum osnutka Hrvatskog nacionalnog vijeća, što je ujedno nacionalni blagdan. Pored ostalih, prisutni bili su i predstavnici Generalnog konzulata RH i Jozsa László, predsjednik Mađaskog nacionalnog vijeća.

Svečanost obilježavanja obljetnice HNV-a održana je u HKC "Bunjevačko kolo".

Izabrani novi dužnosnici Hrvatskoga akademskog društva, 15. 12.

Na izbornoj Skupštini HAD-a izabran je novi Upravni odbor ovoga društva kojega čine Ljubica Vuković Dulić, Jasminka Dulić, Nela Skenderović, Ljiljana Dulić, Ladislav Suknović, mr. Andrija Anišić i dr. Slaven Bačić. Za predsjednika Upravnog odbora izabran je Slaven Bačić, a za njegovog zamjenika mr. Andrija Anišić.

Film za djecu na Božić

Hrvatski igrani film za djecu "Duh u močvari" redatelja Branka Išvančića nastao u produkciji Interfilma i HRT-a 2006. godine premijerno biti emitiran na Drugom programu HRT-a na Božić 25.12.2007. u 9:25 sati. Istoimena knjiga pisca i scenariste filma Ante Gardasa uvrštena je u lektiru za četvrti razred osnovne škole, a u filmu su uspješne uloge ostvarili djeca glumci iz Osijeka Ena Ikica, Marko Pavlov, Robert Vass, Luka Buljan i Buga Marija Simić iz Zagreba.

Podsjećamo Vas, film "Duh u močvari" bio je drugi hrvatski film po gledanosti i među 10 najgledanijih filmova u hrvatskim kinima u 2006. godini, a u hrvatskoj kinematografiji obilježio je povratak prvog igranog filma za djecu nakon 20 godina!

Susret u zajednici "Hosana"

U Starom Žedniku, prvi put nakon blagoslova kuće, 1. prosinca održan je prvi susret roditelja i članova zajednice zajednice "Hosana".

Mi smo sada bili prvi put domaćini ovakvom susretu koji se inače organiziraju s vremena na vrijeme u okviru ove zajednice, ovdje, u Međugorju, ili u Sloveniji. Na susretu je bilo oko stotinu roditelja, dobročinitelja te prijatelja zajednice "Hosana". Susret je počeo u 9 sati okupljanjem na salašu,

nakon čega je u 11 sati bila sveta misa u crkvi svetog Marka u Starom Žedniku, pojašnjava vlč. dr. Marinko Stantić, koji je predvodio misno slavlje uz koncelebraciju fra Svetozara Kraljevića, duhovnika zajednice "Milosrdni otac" u Međugorju, vlč. Jozefa Pavlakovića iz Slovenije, mješta Stari Trg, gdje se također nalazi ogranak zajednice "Milosrdni otac", zajednica "Tau", te župnika u Starom Žedniku, preč. Željka Šipeka. Tijekom mise, mons. Marko Forgić bio je na raspolaganju za svetu ispovijed.

Nakon mise, susret je nastavljen u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" u Subotici. Svjedočenjem Mate, člana neokatekumenske zajednice, koji je svjedočio što je sve Bog učinio u njegovu životu, nastavljen je program susreta, kaže vlč. dr. Marinko Stantić. Mate je tom prigodom pozvao roditelje i momke da dopuste Bogu djelovati u njihovu životu i Bog će im okrenuti život na bolje. Nakon toga svjedočio je momak iz Zajednice, Nenad, koji je dvije godine u ovoj

zajednici. Naime, on je u početku govorio kako će u zajednici sve prihvatiti, dnevni red i rad, sve što zajednica nosi, samo Boga ne. A danas, nakon dvije godine, svjedoči što je sve Bog učinio njemu te mu zahvaljuje što ga je spoznao i pomogao mu da se ostavi droge, dodaje vlč. Stantić.

Nakon toga roditelji su dobili informacije o životu u zajednici "Hosana", te su mogli postavljati pitanja. Idućeg dana, u nedjelju 2. prosinca, nakon mise održane u kućnoj kapelici u zajednici "Hosana" roditelji i momci iz drugih zajednica krenuli su kući.

Jako sam zadovoljan radom zajednice u Starom Žedniku, kaže vlč. dr. Marinko Stantić. Čovjek, istina, uvijek osjeća kako bi moglo biti bolje, međutim, treba biti skroman i zadovoljan postignutim. Radujemo se uvijek svakome tko je s novim danom učinio nešto na sebi, tko je osjetio da ga je Bog izvukao iz pakla droge i sada ga stavlja na pravi put. Dakle, radujemo se svakom njihovom otvaranju Božjoj pro-

vidnosti, zaključuje vlč. dr. Marinko Stantić.

Novi voditelj zajednice, Mile Rašić, o svojim "novim" obvezama kaže: Meni mjesto voditelja nije nepoznato s obzirom da sam u zajednici već 3 godine, tijekom kojih sam, uz Božju pomoć, dobro napredovao. Smatram kako će mi ova nova "obveza" biti poticaj na pravom putu»

Sljedeći susret sa zajednicom planiran je za 11. ožujka iduće godine, u Međugorju.

J. K.

Zajednica "Hosana"

U Starom Žedniku, na adresi Beogradski put 436, nalazi se Zajednica za pomoć ovisnicima "Hosana" koja ima za svrhu pomoći svima, osobito mladima, koji su iz bilo kojeg razloga upali u ovisnost (droge, alkohola, kocke...), ali i onima koji su izgubili smisao života. Zajednica nema namjeru nikoga osuđivati, niti je zanima nacionalnost ovisnika. U zajednici ima Hrvata, Srba, Mađara, kao i drugih nacija, što znači da ima i raznih vjera (katolika, pravoslavaca, muslimana...), pa čak i nevjernika. Stalo nam je do spasa čovjeka, a ne do njegovih životnih opredjeljenja!

Ako znate nekoga komu je potrebna ovakva vrsta pomoći ili makar savjet, obratite nam se. Droga je surova! Nije nam se s njome šaliti, niti se može odlagati pomoć potrebnima. S vremena na vrijeme Zajednica prakticira održati svjedočanstva, tribine... Ako postoji mogućnost takve vrste pomoći, rado ćemo to učiniti.

Ova Zajednica djeluje isključivo uz pomoć dobročinitelja. Boravak u njoj je besplatan. Radovali bismo se kad biste se i vi priključili onima koji su već pružili svoju pomoć životu i radu ove Zajednice. Ako u vašoj sredini poznajete nekoga tko bi zajednicu mogao pomoći, toplo se preporučamo! Tu prvenstveno mislimo na duhovnu, ali i materijalnu potporu (građevinski materijal, stolariju, hranu...).

Pomažući njima, pomažemo sebi, našoj boljoj budućnosti. Hvala.

vlč. dr. Marinko Stantić
voditelj Zajednice

Dobrota koja traje

Božić je blagdan neizrecive Božje dobrote. Slavimo darežljivost Oca nebeskoga koji nam je darovao najveće i najviše što je imao: svoga Sina. Tu dobrotu prepoznajemo u dobroti ljudi. Onih ljudi čija je dobrota ustrajna, blaga i nenametljiva. Dobrota koja donosi sigurnost i pomoć nezaštićenima. Tu dobrotu osjećamo i doživljavamo u pomoći skromne i samozatajne tajnice Ekonomskog fakulteta u Osijeku Nadice Petričević. Ona nam je pomogla prošle godine kod upisa naše kćeri na isti fakultet. Pronašla je i zahtijevala da se poštuju pravno-zakonske osnove za taj upis, jer mi pripadamo dijaspori. I ove godine su se pojavili neki problemi kod upisa u drugu godinu. Kao da status nije riješen za sve vrijeme studiranja. Naša kćerka se ponovno obratila tajnici. Jedna riječ dobrote bila je dovoljna i za trenutak stigla je do onih koji to trebaju izvršiti.

Iskreno smo zahvalni tajnici Nadici Petričević na pomoći i ustrajnoj dobroti koju iskazuje, ne samo nama, nego svima koji traže pomoć i kojima može na bilo koji način pomoći. Želimo joj Božji blagoslov u svemu što radi Njemu na slavu i svako dobro njenoj obitelji.

obitelj Mačković

Blagdan Svih Svetih i svi sveti srijemski mučenici u Irigu

Blagdan Svih Svetih koji je ujedno i crkveni god župe u Irigu, i ove je godine svečano proslavljen, a na svetim misama koje su predslavili domaći župnik preč. Blaž Zmaić i p. Tadej Vojnović iz Novog Sada, okupio se veliki broj sadašnjih i bivših Irižana.

Brojni vjernici posjetili su toga dana i grobove svojih najmilijih na grobljima u Šatrinčima i Vrdniku te na iriškom groblju. Dan poslije obilježen je spomen na sve vjerne mrtve odnosno Dušni dan. Ponovno smo bili okupljeni u zajedništvu na svetim misama, moleći da Bog dušama naših pokojnika ispuni goruću težnju za sretnim životom, jer Bog sam je naše mjesto. *Ovo nije samo dan za bol, smrt i rastanak nego također za novi život, vječni život - za nebo*, poručio je župnik.

Dan svetih srijemskih mučenika proslavljen je 5. studenog a na svetoj misi okupilo se petnaestak svećenika iz

Srijema. Misno slavlje predslavio je golubinački župnik **Ivica Damjanović**, a propovijedao p. Tadej Vojnović, govoreći posebno o mučeništvu, s pozivom na svetost. Nakon svete mise upriličena je zajednička večera u restoranu "Kod ribara", na kojoj je bio nazočan i pomoćni biskup đakovački i srijemski, mons. **Đuro Gašparović**.

Svoju bračnu ljubav u mjesecu studenom pred Bogom su jedno drugom obećali **Aleksandar Milosavljević** i **Klara Birinji**, te 17. studenog **Dejan Ivanić** i **Jelena Protić**. Župnik Blaž nazočio je ovoga mjeseca i obrani diplomskoga rada vjernice iriške župe **Anite Birinji** na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu.

U srijedu 7. studenog oprostili smo se od **Ignjaca Birinjija** (75), poznatog i cijenjenog Irižanina, porijeklom iz Šatrinaca, a mjesec smo završili sprovođenjem **Rože Pećnik** (78) u Vrdniku.

f. f.

Proslava sv. Katarine u Sotu

U župi Sv. Katarine u Sotu proslavljen je na svetkovinu Krista Kralja 25. studenog, crkveni god. Eugharistijsko slavlje predvodio je generalni vikar za Srijem i pomoćni biskup đakovački i srijemski mons. **Đuro Gašparović**.

Život sv. Katarine jest izazov za svakoga kršćanina, ponajviše njezina spremnost i dosljednost pokazivanja primjera za Isusa Krista. Bog ne očekuje naše mučeništvo u stilu njezinog poziva na stvaranje zajednice svjedoka, pod okriljem Krista Kralja mučenika, rekao je biskup Gašparović u prigodnoj propovijedi. Mnogi župljani i župljanke s puno ljubavi ukrasili su crkvu u crveno, pripremali zajednički agape i zadržali se u druženju poslije svete mise, a svečano slavlje uveličao je tamburaški sastav.

vlač. Zdravko Čabrajac

Proslava Dana sv. Elizabete u Belom Blatu

U Zrenjaninskoj biskupiji, u Belom Blatu, proslavljene su 19. studenoga završne svečanosti za Banat u povodu osamstote obljetnice rođenja sv. Elizabete. Belo Blato nosilo je dosada ime po sv. Elizabeti: **Erzsébetlak** na mađarskom, **Lizikino** na bugarskom i **Liesenheim** na njemačkom jeziku.

Milosrđe i bogobožnost kao osnovne crte bogougodnoga ovozemaljskoga života, bile su prisutne u kratkom i, karitativne ljubavi i asketskog odricanja prepunom životu Elizabete, kćerke mađarskog kralja Andrije Drugoga, koja se rodila prije osamsto godina u Ugarskoj, a umrla je u današnjoj Njemačkoj (*17. XI. 1207. †Marburg 19. XI. 1231.).

U nazočnosti velikoga broja vjernika i počasnih gostiju, svetu misu predslavio je umirovljeni zrenjaninski biskup, mons. **Laszló Huzsvár**. Uz biskupa su koncelebrirali i apostolski protonotar msgr. **Jenő Tietze**, novobečejski župnik dr. **János Sóti**, belocrkvanski župnik **Tibor Király**, zrenjaninski svećenici **Pál Szemerédi** i **János Halma**, kao i mužljanski salezijanci, župnik **Stanko Tratnjek**, **Janez Jelen**, **Stojan Kalapiš** i **Zoltán Varga**. Biskup Huzsvár u propovijedi je govorio o životnom putu svete Elizabete, naglasivši njezinu neograničenu ljubav prema obitelji, naročito mužu. Kad je njen mladi muž pošao u križarski rat, već je stigla tužna vijest da je umro od kuge. Mlada udovica bila je nekoliko tjedana potpuno izgubljena i hodala je okolo vičući: "Za mene je propao cio svijet!" *Jer je bila duboko usidrena u Boga, nije se predala besplodnoj žalosti, nego je poput mudrih kršćana posvetila svu svoju ljubav svojim troje djece i siromasima*, rekao je propovjednik, pitajući se da li bismo se i mi bili spremni žrtvovati za druge po njezinu primjeru. *Veliki primjer je, dakle, Elizabeta svima nama, da se ne pokolebamo u djelima ljubavi čak ni u najvećim protivštinama i*

*poteškoćama. Snagu za takvu herojsku ljubav je našla u obilnoj molitvi, svetim sakramentima i iskrenim razgovorima sa svojim duhovnim vođom, zaključio je propovjednik. "Cicibani" i školarci iz beloblatske škole su uz pomoć vjeronučitelja **Milana Nedeljkovića** i učiteljice **Éve Pozsár** te učenika **Stefana Babuškova** upotpunili ovaj duhovni događaj. Braća **Roberto** i **Renato Rác** z Mužlje su vještijim sviranjem na violini uljepšali ovu svečanost. Nakon svete mise uslijedilo je klanjanje na mađarskom i bugarsko-paljčanskom jeziku, koje je vodio domaći svećenik **Stojan Kalapiš**.*

Za mještane Beloga Blata, ovo je bila prilika duhovno se obnoviti, okupiti se u krugu svojih obitelji te pomoći jedni drugima kako bi se osnažile obiteljske veze. Sadašnja crkva u Belom Blatu sagrađena je godine 1901. Za oko 700 katolika se brinu salezijanci iz Mužlje. Svake nedjelje služe svetu misu, jedne na mađarskom, druge na bugarskom odnosno hrvatskom jeziku. /zn/

Iz života Crkve

□ Nadbiskup Francisco Javier Lozano imenovan apostolskim nuncijem u Rumunjskoj i Moldaviji

Vatikan, 10. 12. 2007. (IKA) – Nadbiskup Francisco Javier Lozano imenovan je 10. prosinca apostolskim nuncijem u Rumunjskoj i Moldaviji, priopćio je Tiskovni ured Svete Stolice, koji u svom kratkom priopćenju dodaje da je nadbiskup Lozano do sada bio apostolski nuncij u Hrvatskoj. Nadbiskup Francisco-Javier Lozano službu apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj, na koju ga je postavio papa Ivan Pavao II., obnaša od 4. kolovoza 2003. Nadbiskup Lozano drugi je nuncij u povijesti samostalne i neovisne Republike Hrvatske.

□ Vatikan: Jaslice u "Josipovoj kući"

Vatikan, 13. 12. 2007. (IKA) - Ovogodišnje jaslice u Vatikanu neće biti smještene u pastirsku štalicu već u ambijent galilejske zanatske radionice. Kako prenosi agencija Kathpress, u središtu Trga Sv. Petra podiže se "Josipova kuća" u kojoj je mlada obitelj živjela u Nazaretu. U središnjem dijelu jaslica bit će prikazano rođenje, desno od toga Josipova stolarska radionica, a lijevo istočnjačka taverna. Uz stare likove koje je još 1842. godine dao izraditi sv. Vinzenzo Pallotti tu će se kao i prethodne godine naći i novi moderni drveni kipovi iz Trienta. Jaslice na vatikanskom trgu, bit će svečano otkrivene na Badnjak poslijepodne.

□ Poljska: Sukob nove vlasti i Radia Marije

Varšava, 13. 12. 2007. (IKA) - U Poljskoj se zaoštrava sukob između nove Vlade i katoličke postaje Radio Marija. Prema pisanju poljskih medija 12. prosinca, šef Radija Marije redemptorist o. Tadeusz Rydzek izjavio je da su nove vlasti "najavile rat" njegovoj postaji, te da je premijer Donald Tusk "želi uništiti". Kako prenosi Kathpress, Rydzek je navodno najavio i demonstracije svojih sljedbenika u Varšavi zbog toga što "Vlada radi protiv Poljaka", a stanje je "gore nego u komunizmu". Premijer Tusk sve je optužbe odbacio i istaknuo da u načelu "nema ništa protiv toga radija".

Povod sukobu je mogućnost da Vlada uskrati više od 4 milijuna eura školi koju je Rydzek otvorio u Torunu.

□ Započelo akreditiranje novinara za Svjetski dan mladih

Sydney, 17. 12. 2007. - (IKA) - Za praćenje 23. svjetskog dana mladih koji će se od 15. do 20. srpnja 2008. godine održati u Sydneyu svi zainteresirani novinari mogu zatražiti akreditaciju putem službene web stranice www.wyd2008.org/media zaključno do 20. lipnja 2008. godine. Dodatne obavijesti vezane uz akreditiranje mogu se zatražiti i putem e-mail adrese media.accreditation@wyd2008.org, a općenita pitanja vezana uz SDM mogu se uputiti na adresu media@wyd2008.org.

Papina poruka sudionicima Hodočašća povjerenja na zemlji

Papa Benedikt XVI. uputio je poruku sudionicima 30. Europskog susreta mladih koji će se održati u Ženevi od 28. prosinca 2007. do 1. siječnja 2008. godine u organizaciji Zajednice iz Taizéa.

Papa sudionicima jamči svoju duhovnu prisutnost, te molitvu Gospodinu da susret za njih bude vrijeme milosti i snažno iskustvo Crkve, jer kroz susret s Božjim narodom koji vam pruža gostoprimstvo, baš kao i kroz vrijeme molitve i susreta, pozvani ste otvarati nove putove nade crpeći snagu iz Božje riječi i povjerenja u Krista. U stvari, samo nam Krist daje ključ istinske nade, nade koja nadilazi svaku manju nadu koju možemo imati; on nas okreće prema budućnosti i vječnoj sreći prema kojoj svakog dana kročimo, svaki od nas ponaosob, ali i kao Crkva, poručuje Papa, te potiče mlade da njihovo povjerenje u Boga u njima probudi nadu, te pomogne da mijenjaju svijet tako što će sebe temeljiti na evanđeoskim vrijednostima, prije svega praštanju, najvećem činu ljubavi, jer tko god oprašta, ne zaustavlja se na počinjenoj pogrešci, već otvara novu budućnost.

Papa: Pronađite vjersko značenje Božića

Papa Benedikt XVI. pozvao je u nedjelju 16. prosinca vjernike okupljene na molitvu Anđeo Gospodnji da pronađu vjersko značenje Božića jer u toj svetkovini ne bi smio prevladavati materijalizam. Istoga je dana na rimskoj periferiji posvetio novu crkvu te upozorio vjernike kako potrošački mentalitet prijeti posebno djeci i mladima.

I božićna radost može biti pogrešna ako izvire iz kulture koja izabire sreću u idolima, umjesto da postane radost nade koja postaje sigurnost Spasiteljevog rođenja, rekao je Papa, navodeći kako nam 3. nedjelja došašća, nedjelja radosti, pruža priliku da razmišljamo o kršćanskom smislu očekivanja Božića. Papa je upozorio tridesetak tisuća vjernika, koji su se unatoč hladnom, ali sunčanom danu okupili na Trgu Svetog Petra, gdje vlada već božićno raspoloženje s lijepo ukrašenom jelkom iz Južnog Tirola, kako radost ulazi posebno u srca onih koji služe malima i siromašnima, jer u onoga koji tako ljubi Bog se nastanjuje. /Križ života/

U Vatikanu predstavljen dokument o odgoju u katoličkoj školi

U svijetu danas postoji više od 250.000 katoličkih škola koje pohađa oko 42 milijuna učenika, rečeno je 20. studenoga, na predstavljanju dokumenta "Odgajati zajedno u katoličkoj školi. Zajedničko poslanje zavjetovanih osoba i vjernika laika".

Dokument, predstavljen u tiskovnom uredu Svete Stolice u Vatikanu, priredila je Kongregacija za katolički odgoj (sjemeništa i institute) a objavila vatikanska izdavačka kuća Libreria Editrice Vaticana. Glavna svrha novoga vatikanskog dokumenta jest pružiti poticaje za razmišljanje o odgojnom poslanju u katoličkoj školi u koje su uključene kako zavjetovane osobe tako i vjernici laici. Dokument isto tako želi pružiti dodatni poticaj za formaciju i osmišljavanje i planiranje aktivnosti i projekata vjernika laika i zavjetovanih osoba na polju katoličkog odgoja i obrazovanja. /IKA/SIR/

Nova 23 kardinala Katoličke Crkve

U bazilici Sv. Petra u Vatikanu održan je 24. studenoga redovni javni konzistorij, svečanost kojom su u Kardinalski zbor uvrštena 23 nova kardinala.

U ime novih kardinala Papi se obratio i zahvalio mu pročelnik Kongregacije za Istočne Crkve kardinal Leonardo Sandri, koji je također postao član Kardinalskog zbora. Papa je u homiliji istaknuo kako se taj događaj "ubraja među one koji bude posebne osjećaje i to ne samo kod onih koji su uvršteni u Kardinalski zbor već i u cijeloj Crkvi, koja se veseli tome rječitom znaku katoličkog jedinstva". Imenovanjem 23 nova kardinala Kardinalski zbor ima 201 člana, od kojih 104 potječu s europskog kontinenta, 20 iz Sjeverne, a 43 iz Južne Amerike, 18 iz Afrike, 21 iz Azije i 4 iz Oceanije. Dvojici hrvatskih kardinala zagrebačkom nadbiskupu Josipu Bozaniću i vrhbosanskom nadbiskupu Vinku Puljiću na ovom se konzistoriju pridružio još jedan kardinal hrvatskog podrijetla Stanislav Esteban Karlič. Kardinala s pravom glasa pri izboru pape na konklavama u Kardinalskom zboru sada je 120. Papa Benedikt XVI. slavio je u nedjelju 25. studenog u bazilici Sv. Petra svetu misu s novoimenovanim kardinalima na kojoj im je predao prstenje. /IKA/

Predstavljena Papina enciklika "Spe salvi"

Papa Benedikt XVI. je u petak 30. studenoga u Biblioteci Apostolske palače potpisao svoju drugu encikliku, naslovljenu "Spe salvi", a koja polazi od rečenice iz Poslanice svetog Pavla Rimljanima (Rim 8, 24): "Ta u nadi smo spašeni".

Nova Papina enciklika upućena je biskupima, prezbiterima i đakonima, zavjetovanim osobama i svim vjernicima a objavljena je na francuskom, engleskom, talijanskom, poljskom, portugalskom, španjolskom i njemačkom jeziku. Enciklika je podijeljena na osam poglavlja i ima ukupno 50 brojeva. Otkupljenje, spasenje, prema kršćanskoj vjeri nije jednostavna činjenica, objašnjava Papa u uvodu. Otkupljenje nam je dano u tom smislu što nam je darovana nada, pouzdana nada, po kojoj se možemo suočiti sa sadašnjošću. Krist je pravi filozof koji nam kaže tko je u stvari čovjek, i što treba činiti kako bi uistinu bio čovjek. On pokazuje i put poslije smrti; samo tko je u stanju to činiti, pravi je učitelj života. On nam daje nadu koja je ujedno iščekivanje i nazočnost; jer, činjenica da

ta budućnost postoji, mijenja sadašnjost, piše Papa i nastavlja kako ta nada nije nešto, nego Netko: ne temelji se na stvarima koje prolaze i koje nam mogu biti oduzete, nego na Bogu koji se daruje zauvijek. Sadašnja kriza vjere, nastavlja nadalje Papa, ponajviše je kriza kršćanske nade, dodajući kasnije da se čovjek otkupljuje ljubavlju i to bezuvjetnom. Papa potom ističe četiri mjesta na kojima se upoznaje i vježba nada: molitva, djelovanje, trpljenje i Božji sud. U posljednjem odlomku enciklike Papa upravlja svoju molitvu Mariji, zvijezdi nade, kako bi nas poučila vjerovati, nadati se i ljubiti zajedno s njom, i uputila nas na put prema kraljevstvu. /Radio Vatikan, Križ života/

Knjige za djecu

□ DVD s pričama za djecu

U nakladi Glasa Koncila novoobjavljene četiri slikovnice vjeroučiteljice Jelice Gjenero od sada se mogu nabaviti i na DVD romu "Priče 1". U trideset minuta "mali" će gledatelji i slušatelji otkriti "Gdje žive zvijezde?", "Kako izgleda njihov anđeo čuvar?", "Trebaju li vjerovati u čuda?" i "Donosi li zaista sveti Nikola darove?". Tekstove Jelice Gjenero, nastale i inspirirane pitanjima i promišljanjima vjeroučenika s jedne strane te oblikom priče kao nezaobilaznog i poticajnog odgojno-obrazovnog sredstva u radu s djecom s druge, čita dječja spisateljica Sonja Tomić. Kao i u tiskanom izdanju priča objavljenih u nizu "Prinosi vjeroučitelja" na DVD-ju u prigodno se izmjenjuju crteži vjeroučenika i vrijednih Makovaca koji su uredništvu Maloga koncila slali svoje radove. /IKA/

□ Slikovnica "Slijedi Isusa" s posterom i naljepnicama

Nakladna kuća Verbum objavila je slikovnicu "Slijedi Isusa" s velikim zidnim posterom na kojemu je karta biblijskih krajeva, a uz koji su i naljepnice za nadopunjavanje karte detaljima iz Isusova života koji će omogućiti njegovo bolje razumijevanje od rođenja do smrti na križu i uskrsnuća. Edukativna knjiga-slikovnica dizajnirana je za školsku i kućnu uporabu. /ika-kj/

□ Noina arka – divovska slagalica

Nakladna kuća Verbum objavila je divovsku slagalicu "Noina arka". Ilustrirane slagalice (puzzle) koje prikazuju Nou i arku, kao i mnoge životinje koje su pored njih, pustolovina su slaganja za malu djecu. Osam dijelova koji su u obliku životinja, ljudi i predmeta temeljni su i mala djeca će lako prepoznati gdje se uklapaju, a starijoj djeci može poslužiti kao predložak koji će ocrtati, a potom obojiti. Trideset i dva velika komada, uključujući 8 likova, kad se slože tvore sliku veličine 594 x 841 mm. Divovske slagalice, namijenjene djeci od 2 godine nadalje, idealne su za individualnu i grupnu igru, a odličan su način upoznavanja malenih s biblijskim likovima i događajima. /ika-kj/

28. prosinca

Nevina dječica

- nepobitna činjenica ● dječica dala život za Isusa ● okrutni kralj Herod ● istina i legenda ● stari blagdan ●
- blagdan odjeven u običaje ● slavlje koje su jedva dokinuli crkveni sabori ● dan kad su djeca šibala odrasle ●
- blagdan ostao u liturgijskom kalendaru ● blagoslovljene šibe ● zaboravljeni običaj ●

Tragom jednog zaboravljenog običaja

U krajevima koje nastavaju bački Hrvati bio je običaj da su 28. prosinca, na blagdan Nevine dječice, koji se ovdje zvao i Mladenci, djeca obilazila rodbinu i znance s prutom ili šibom u ruci, da čestitaju taj blagdan. Tom su prilikom mali čestitari "šibali" odrasle, a domaćini bi "šibare" darivali jabukama, orasima i suhom slaninom. Neki su šibari dobivali i novčiće. U pojedinim mjestima se zbog toga običaja blagdan Nevine dječice zvao i Šibari. Taj običaj spominje Ivan Antunović u svome djelu *Slavjan*. U srednjovjekovnoj Mađarskoj su se na blagdan Nevine dječice čak blagoslivljale šibe, kojima su ponegdje, kao među banatskim Mađarima, djecu "šibali" odrasli, da bi ih potom obdarili darovima. Običaj se gotovo posve ugasio, te o njemu danas ne znaju ni odrasli.

Okrotan kralj Herod

Na blagdan Nevine dječice spominjemo se dječaka, koji su prema izvještaju Matejeva evanđelja (2,16) ubijeni po naređenju kralja Heroda. To je krvoproliće pobozan puk prelio u pravu legendu. Tako je jedna predaja držala da se radi o tisućama djece, pa čak i o 144.000 dječaka, kako stoji u Knjizi Otkrivenja 7,4 i 14,1. Ustvari je tada Betlehem mogao biti gradić od oko 1000 stanovnika. Tamo se godišnje rađalo do 30 djece pa, ako pretpostavimo, da su od te djece njih 15 bili dječaci, prema Herodovoj naredbi "da se poubijaju u Betlehemu i njegovoj okolini sva muška djeca od dvije godine pa na niže" (Mt 2,16), tom je prilikom moglo biti ubijeno tridesetak djece. Uzme li se pri tome u obzir još i velika smrtnost male djece u to vrijeme, u Betlehemu je moglo biti ubijeno najviše 20 do 25 dječaka. Osim toga, teško je razumjeti ili protumačiti što se podrazumijeva pod riječima "okolica

Betlehema". I u tom slučaju bi se broj ubijene djece mogao udvostručiti ili utrostručiti, pa bi broj mačem pokošenih dječaka bio od 40 do 60. U 5. stoljeću spominje rimski pisac Makrobije (pisao je oko 400. godine), da je tom prilikom Herod dao ubiti i vlastitoga "sina", što je teško za pretpostaviti. Prije bi se moglo raditi o sinčiću njegova sina Antipatera.

Guido Reni: Masacr nevine dječice, 1611.

Prastari blagdan

Betlehemske dječake je kao mučenike prvi častio lionski biskup Irenej, koji je umro mučeničkom smrću oko 202. godine. Kao liturgijski spomendan mali se mučenici spominju krajem petog stoljeća u jednom kalendaru iz Verone, pa 505. godine u kalendaru iz Kartage (u sjevernoj Africi). Njihove moći (relikvije: tijelo ili dio tijela, njihove odjeće) štiju se u Galiji već u 5. stoljeću. U srednjem vijeku se taj dan obilježavao u školama i samostanima misterijskim igrama i dječjim svečanostima. Sirotišta su često stajala pod zaštitom Nevine dječice.

Zabranjivano slavlje

Carigradski opći crkveni sabor (381. godine) zabranio je "festum puero-rum", to jest "svečanost dječice". Izvorno se ta svečanost slavila kao komedija, koja je možda bila pod utjecajem istočnih ludačkih kraljeva, rimskih saturnalija, ili možda čak keltskog maskiranja u životinje. Tradiciju nije mogla dokinuti ni ta zabrana Carigradskog sabora, ni zabrana sabora u Baselu (1431.–1432. godine), ni onoga u Tridentu, koji je trajao od 1545. do 1563. godine. Blagdan Nevine dječice se na Zapadu najprije slavio u 11. stoljeću u gradu Rouen, i održao se do 18. stoljeća. Od 13. stoljeća, usporedo sa sve omiljelijim svetkovanjem svetoga Nikole kao zaštitnika učenika, proslava blagdana započinjala je već 6. prosinca, tako da je čitavo slavlje trajalo ili do 28. prosinca ili se toga dana završavalo.

Igra se sastojala u tome da su djeca u samostanskim, zakladnim ili stolnim (katedralnim) školama, a u pojedinim mjestima čak i klerici (bogoslovi), između sebe izabirali jednoga dječaka ili mladića za "opata" ili "biskupa", koji je onda organizirao pompoznu svečanost i sjajne procesije. U nekim mjestima su bila čak i liturgijska slavlja koja je predvodio za tu priliku izabrani dječji "biskup", koji se na pozornici pojavljivao odjeven u biskupsko ruho: s mitrom (biskupskom kapom) i štapom. Sve do najnovije liturgijske reforme čitalo se i pjevalo u ulaznoj pjesmi blagdane Nevine dječice: "U ustima djece i dojenčadi, spremio si sebi hvalu, o Bože, protiv neprijatelja" (Psalam 8,2).

Blagdan koji je blijedio

U područjima pod utjecajem reformacije blagdan se ugasio u 16. stoljeću, dok je u katoličkim krajevima takvo svetkovanje prestalo najkasnije za vrijeme prosvjetiteljstva, u 18. stoljeću. Poslije Drugoga vatikanskog sabora (1962. do 1965. godine) pripremljeni su drugi liturgijski tekstovi, a taj dan se slavi i tako da se tada blagoslivljaju djeca.

Uređuje i piše: o. Ante Stantić

Naš kandidat za sveca / Poetski kutak

GOVORI UAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Mistika se mistikom vrednuje

U prikazima što su ugledali svjetlo dana, 2007. godine, u časopisu *Zvonik*, nastojao sam predstaviti što autentičniju sliku našega sluga Božjega. Na temelju njegovih vlastoručnih zapisa, koji imaju autobiografsko značenje, držim da sam otkrio kako je Gerard mistična duša. On se nije samo pripremio za "mistično stanje" nego i postigao stupanj petih odaja "Zamka duše" sv. Terezije Avilske¹, "iz gadne gusjenice svilca" on se uspio preobraziti u "lijepog bijelog leptira". "Ništa bolje od Isusove volje. To želim. Tako će gadna gusjenica, tjelesni život, postati lijepi leptir"².

Gerard se dao voditi od Isusa "po trnju, kako bi Isus svojom milošću" izbo dušu, da "isteče iz nje što za njegov stan ne dolikuje..."³. Sluga će Božji, pod pseudonimom, puno puta zapisati, osobito u samostanskom ljetopisu: "Bog je dao jednome od naših milost sjedinjenja ili 'umnožio' (augmentum) sjedinjenje". Jednako tako u drugim autobiografskim zapisima: "Isuse, danas sam pod svetom misom sve zaboravio. Daj mi stalnost ovakvog zaborava. Zaboravnost velika milost. Zaboravnost svega osim Tvoje ljubavi u sebi, u Tebi"⁴. "Pod misom, kod oltara svetoga Josipa, dobio sam milost: udisajte, izdisajte u meni ljubav, svakim disanjem, neka gori, neka miriši sav svijet od Vaše ljubavi (Isuse i Marijo). Moja mistika: što je Vama milo"⁵. Sv. Ivan od Križa na sljedeći način definira iskustvo takvog "nadijanja": "Božji nam je Sin priskrbio ovo stanje i zaslužio nam stanje da možemo biti osposobljeni činiti, po udioništvu u nama, isto djelo što ja činim po naravi: nadisati Duha Svetoga"⁶.

Ako Gerard slijedi putove mistika Terezije od Isusa, Ivana od Križa, "Maloga puta" Terezije od Djeteta Isusa, onda, u ovom prikazu, kao ključak onoga što je izneseno ove godine u "Zvoniku", možemo reći da naš

sluga Božji nije samo neki duhovni čovjek koji se zatvorio u askezu, "Tebaitizam". On je mistik i zato ga treba vrednovati kao mistika. Stoga držim da svima koji u Gerardu nisu otkrili mistika, kao što nisu otkrili ni lik njegove su-sestre Male Terezije, sve do otvaranja njezinog postupka za proglašenje svetom, treba odgovoriti primjedbom uglednog specijaliste mistike Federica Ruiz Salvadora koji prigovara teozozima da kada vrednuju mistike propuštaju ih vrednovati kao karizmatike, mistike. Kada, naime, vrednuju mistike, primjećuje on, sputavaju svoje mišljenje o njima u okvire redovite teološke misli (a sukladno tome u askezu). Piše on: "Trebalo prije svega prepoznati identitet mistika, i ako su pisali, čitati njihove zapise, a što zahtijeva izvjesnu pripremu. Treba se oprijeti tendenciji, koja je škrtu u vrednovanju misticizma. Dok u vrednovanju drugih karizmi (teozozima) cijene njihov posebni doprinos u Crkvi i ističu njihovu raznolikost. Kada je riječ o misticima, onda se čini sve što je moguće kako bi se sputalo sve o njima u okviru redovite kršćanske teološke prosudbe. Kao da su (teozozima) prešutna polazišta: sve nam je to već poznato po teologiji... Ali ako je i sama Crkva kontemplativna, treba priznati (u njoj) prisutnost mističnih udova kao nešto što je navlastito njezinom misticizmu. Ako ne bi bilo tako, to bi značilo da se mistike samo tolerira (precizira): kada se govori o misticizmu ne govori se o redovničkim ustanovama nego o mističnim i kontemplativnim stvarnostima u Crkvi"⁷, o karizmama.

(nastavak slijedi)

1. Zamak duše, 5. odaje, 2. poglavlje
2. Put k Isusu, 004825.
3. Bise mišljenja, 004281.
4. Biser mišljenja, 004408-9.
5. Razgovor s Isusom i Majkom, 004082.
6. Duhovni spjev, B srtofa 39,5.
7. F. Ruiz Salvador, Camios de espiritu. Madrid 1974, str. 463.

ĐULA MILODANOVIĆ

Rođena je 1938. godine na salašu kraj Starog Žednika. Poeziju piše od rane mladosti, ali se oprobala i u pisanju igrokaza i skečeva. Sa svojim sestrama, Anom i Tezom među prvima je počela izrađivati slike u tehnici slame te se smatraju začetnicama ove umjetnosti naive. Poezija joj je objavljivana u *Zvoniku*, u kalendaru *Subotička Danica* te u knjigama izabranih stihova sa susreta pjesnika *Lira naiiva*.

ČEŽNJA ZA ISUSOM

**Dođi mi, Isuse, goste najmiliji
Skloni se u jaslje srca mojeg.
Ja sam puna sreće, ljubavi i mira
Kad u srcu nosim sina Božjega.**

**Sveži me lancima ljubavi svoje
Ti si srcu mome jedina želja
Iscijeli mi moju ranjenu dušu
Hoću da te grlim kao Spasitelja.**

**Spasonosna žrtvo na križ razapeta
Što ćeš mi uskratit kad mi daješ sebe
Operi me svojom dragocjenom krvi
Pa da čistom dušom navjek ljubim Tebe.**

**O tajno nebeska, ja te stalno tražim
Gladna sam Tvojega presvetoga t'jela
Zaodjeni moju neumrlu dušu
Pa da navjek bude kao lilijan b'jela.**

**Samo tebe Spase hoću ja da gledam
I da ljubim rane na čelu tvom
Isuse premili, budi mi gospodar
Dođi i počivaj u srcu mom.**

12 / 2007

ZVONIK

19

Piše: Andrija Anišić

RAZVOJ MEDICINE BOŽJI DAR

Razvoj tehnologije i tehnike, koji je osjetan i u medicini, uvelike je proširio znanje i poglede o ljudskom životu. Ljudski život u majčinoj utrobi, uz pomoć tih sredstava, moguće je, različitim metodama, pratiti od začeća do rođenja. To je omogućilo i tzv. prenatalnu dijagnozu. U duhovno-teološkom smislu možemo reći da je to velika Božja milost, jer na taj način se može pomoći i najmanjem pacijentu, tj. djetetu u majčinoj utrobi.

Liječiti – ne manipulirati i eliminirati

No, treba upozoriti na činjenicu da se kod nas genetska i slična prenatalna istraživanja prije svega upotrebljavaju ne da bi se liječilo, nego da bi se eliminiralo (odstranilo), tj. ubilo. Naime, tužna je i, za djecu u razvoju, tragična istina da neki liječnici (genetičari i ginekolozi) kad dobiju nalaze o bolesnim genima ili o nekoj bolesti koju utvrde genetskim ispitivanjima, ultrazvukom ili nekom drugom metodom, zapravo ne traže mogućnost liječenja nego savjetuju pobačaj!

Prirodni i prvenstveni cilj medicine i njezinog tehničko-znanstvenog napretka je obrana i zaštita života, a ne manipulacija i eliminacija. Zato nije dopušten nikakav zahvat – neprirodna intervencija – koji odudara od načina na koji upućuje ljudska priroda u razvoju čovjeka od začeća do prirodne smrti. U tom smislu je manipulacija tzv. umjetna oplodnja "in vitro" (u epruveti). (O tom će biti više riječi u narednim brojevima).

Liječnik niti bilo tko drugi ne smije si prisvojiti ulogu Boga i odlučivati o tome tko se smije roditi a tko ne, odnosno tko ima pravo na život a tko ne. Liječnik nema pravo samo zato što je utvrdio nečiju bolest odlučiti da se taj bolesnik ne treba roditi, pa bio on i beba u majčinoj utrobi. Bog je jedini gospodar života. Ako je on dopustio da se takvo dijete začne i ako dopusti da se ono rodi, onda on zna zašto je to dopustio. Čovjek je tada, istina, na kušniji, ali nema pravo reći "ne" životu, nego u poniznosti prihvatiti volju Božju.

Dopušteno je liječenje majke

Dopušteno je svako liječenje majke pa bila posljedica takvog liječenja i, primjerice, spontani pobačaj. To je tzv. "čin s dvostrukim učinkom". Na primjer odstranjenje tumora s maternice. Dakle, u tom slučaju se radi o liječenju na koje majka ima pravo, premda je posljedica toga liječenja gubitak bebe.

Nije zabranjeno novorođenče dati u specijalne ustanove ukoliko se roditelji psihički, pa i fizički, zbog medicinskog nadzora – koji je nužan u određenim slučajevima – ne osjećaju spremnima i sposobnima voditi brigu o njemu.

Urgentno upozorenje

Radosna vijest, objavljena u "Blicu" od 10. 12. 2007. godine na str. 11, da je osposobljen Institut za ginekologiju i akušerstvo u Beogradu koji može formalno "da obezbedi doniranje jajnih ćelija i spermatozoida parovima koji ne mogu normalnim načinom da dobiju decu" zapravo je osposobljen za MORALNO NEDOPUSTIVE POSTUPKE!

Preporučamo izvanrednu knjigu Ramona Lucasa: BIOETIKA ZA SVAKOGA, Verbum, Split, 2007.

Hrvatske katoličke
internetske stranice (69.)

Caritas

Caritas (*lat.* ljubav) je dobro poznata organizacija u Katoličkoj crkvi koja organizirano prikuplja i dijeli pomoć siromasima. U pojedinim europskim zemljama katolici osnivaju karitativne urede potkraj XIX. stoljeća, koji su se 1920-ih godina ujedinili u Međunarodni Caritas, čije je sjedište od 1951. u Rimu. Prvi Caritas u Hrvatskoj utemeljio je bl. Alojzije Stepinac 1934. godine, a sadašnji je Hrvatski Caritas utemeljila Hrvatska biskupska konferencija 1992. godine. Internetska adresa Hrvatskoga Caritasa jest:

www.caritas.hr/

Riječ je o bogatoj internet-skoj stranici, s uobičajenim rubrikama *Novosti*, *Tko smo*, *Foto galerija* i *Kontakti*, a najviše podataka o djelovanju nalazi se u okviru rubrike *Kako djelujemo*. Na stranici također ima i drugih sadržaja, poput intervjua s ravnateljem Hrvatskoga Caritasa Ivanom Milovčićem, Natječajima za projekte u BiH, različite promidžbene i druge materijale.

Poput drugih nacionalnih Caritasa, i Hrvatski Caritas djeluje preko biskupijskih Caritasa, koji imaju razgranatu mrežu župnih Caritasa, pa se tako na internetskim stranicama hrvatskih biskupija i župa može pronaći više konkretnih podataka o djelovanju Caritasa u Hrvatskoj.

Dio Međunarodnoga Caritasa koji čini oko 150 nacionalnih organizacija je i Caritas Srbije i Crne Gore, koji također ima svoju internetsku adresu (www.caritas.org.yu), ali je ona jedino na srpskom i engleskom jeziku.

s.b.

Svijet liturgijskih znakova

U ovoj rubrici nastavljamo najavljenju temu upoznavanja znakova i simbola. U tome će nam znatno pomoći i teološki izvori velikog liturgičara Adolfa Adama u knjizi "Uvod u katoličku liturgiju", barem u prvih par članaka, da bismo kasnije prešli na vrlo konkretne znakove i tumačili ih u kontekstu našega slavljenja.

U Kristovu je utjelovljenju Božja nedokučiva punina bitka uzela tjelesni lik. U njemu se tjelesno i osjetno objavljuje slava Božja. Tko je njega vidio, vidio je Oca. "On je savršena slika Boga nevidljivoga." U tom je smislu Bogočovjek Isus Krist najdublji, najobuhvatniji i najbogatiji simbol, koji otvara beskrajne dimenzije Božje. U toj tjelesnosti Božjoj u Isusu i Crkva dobiva udjela kao "mistično tijelo Kristovo". Govori se o utjelovljenskom ustrojstvu Crkve. Budući da u njoj živi i djeluje Kristov Duh, ona postaje vidljivim znakom spasenja među narodima, u njoj i po njoj Veliki svećenik Novoga zavjeta po vidljivim znakovima sakramenata posreduje Božju slavu i milost. U tom smislu može se razumjeti riječ pape *Leona Velikog* (440-461): "Što je u Kristu bilo vidljivo, sad je prešlo u sakramente Crkve". O sakramentalnim znakovima u užem smislu *Toma Akvinski* kaže da su znakovi koji spominju prošlo, naime Kristovu muku, znakovi koji upućuju na sadašnje, na milosno darivanje, te pretkazujuće znakove, koji unaprijed navješćuju buduću slavu.

Osim toga i u kulturnom ponašanju zajednice, dakle u uzlaznoj liniji liturgijskog događanja, postoji obilježje znakovitih radnja i stvari. Već je i *skup* vjernika jasan znak, budući da ovdje nije riječ o sastanku individualista, nego o "narodu Božjem", otajstvenom Tijelu Kristovu, Božjem partneru u liturgijskom događanju pa se ovdje naznačuje i teži za zajedništvom ljudi s Bogom i među sobom kao jednim od velikih dobara spasenja. Pažnja, strahopočitanje i zahvalnost zajednice prema Božjoj Riječi i njegovu sakramentalnom djelovanju ne iskazuje se samo u izgovorenoj i pje-

vanoj riječi slavljenja, zahvaljivanja, klanjanja i molbe, nego također u tjelesnim radnjama, u držanju i kretnjama kao i u upotrebi simboličnih stvari. U onomu što slijedi ograničavamo se na zbit pregled i zbog kratkoće za pobliza tumačenja upućujemo na opširnu literaturu.

Već držanje *tijela* može postati izrazom duhovnog stava i uvjerenja. Liturgija poznaje stajanje, klečanje, sjedenje, koračanje (procesije), klanjanje do same prostracije, do prostiranja nice, kao npr. na Veliki petak ili kod svećeničkog ređenja, a u nekim zemljama također religiozni ples i kolo. Mnogostruke su kretnje *ruku*: sklapanje, širenje, polaganje, znamenovanje križem, udaranje u prsa, blagoslivljanje, pružanje pri zasvjedočenju mira i pranje. Brojne su također obredne radnje s upotrebom simboličnih stvari, tako npr. polijevanje vodom na krštenju, mazanje svetim uljima, a kod misnog slavlja ljubljenje oltara i evanđelja, pripremanje oltara (svetog stola), prinošenje kruha i vina, miješanje vina s vodom, lomljenje kruha, sveta gozba kao takva, pozdrav i cjelov mira, upotreba tamjana kod svećanih prilika; u tijeku crkvene godine posipanje pepelom, zastiranje križeva, blagoslov i procesija s granama (palmama), pranje nogu na Veliki četvrtak, obredi svjetla u vazmenoj noći (uskrсна svijeća) i različiti blagoslovi jela na Uskrs, ljekovitog bilja na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije, plodova na blagdan žetvene zahvale. U liturgijskom prostoru susrećemo također mnoge stvarne znakove kao križeve, svijeće, vječno svjetlo, korizmeni zastor i slikovita iskazivanja. Puna je simbolicke i crkva, kao građevina u cjelini i u svojim dijelovima, u vanjskom izgledu kao i u unutrašnjosti, poblize predvorje i portal, toranj i zvona, a u unutrašnjem prostoru oltar, ambon, sjedište za predsjedatelja, krsni zdenac, orgulje i dr. Karakter znaka imaju također liturgijsko ruho i njegove boje, o čemu ćemo svakako govoriti pojedinačno.

23. 12. 2007.

Četvrta nedjelja Došašća

Iz 7,10-14; Ps 24; Rim 1,1-7

Mt 1,18-24

Emanuele, Spase blag, Zakonošo i Kralju naš, ti nado sviju naroda, što milostiv ih izbavljaš: o dođi, dođi sa neba, Gospodine i Bože naš, da spasenje nam vječno daš!

25. 12. 2007.

Božić

Iz 52,7-10; Ps 98; Heb 1,1-6

Iv 1,1-18

Danas nam se Krist rodio, danas se Spasitelj objavio, danas na zemlji pjevaju anđeli, vesele se arkanđeli, danas kliču pravednici: Slava Bogu na visini, aleluja!

30. 12. 2007.

Sveta Obitelj

Sir 3,3-7.14-17a; Ps 128;

Kol 3,12-21

Mt 2,13-15.19-23

Niste li znali da moram biti u onome što je Oca mojega? Gospodine, prosvijetli nas primjerom svoje Obitelji i upravi noge naše na put mira!

6. 01. 2008.

Bogojavljenje

Iz 60,1-6; Ps 72; Ef 3,2-3a. 5-6

Mt 2,1-12

Danas je s nebeskim zaručnikom Crkva vjenčana jer u Jordanu Krist oprala njene zločine; hrle s darima mudraci na kraljevsku svadbu, i vino što iz vode posta veseli svatove, aleluja!

13. 01. 2008.

Krštenje Gospodinovo

Iz 42,1-4. 6-7; Ps 29; Dj 10,34-38

Mt 3,13-17

Kristovo krštenje sav je svijet posvetilo a nama donijelo otpuštenje svih grijeha: svi se mi čistimo vodom i Duhom.

Razgovor sa supružnicima – Vesnom i Ladislavom Huska

Božić – radost novom životu!

ZV.: Uskoro će Božić, a vaša obitelj je postala bogatija za još jednoga člana, malu Mariju Magdalenu. Što za vas kao roditelje znači voljeti život?

□ **Ladislav:** Lijepo pitanje. Voljeti život pored ovoliko malih "žmigavaca" znači voljeti njih. Netko je rekao da je život bez djece tup. Tada se vide svakojaki problemi. Poslije bilo kako teškog dana i napora, dolaziš kući umoran, ništa ne može zamijeniti trenutak kada ti se dijete zatrči u noge i poviče: "Tata!" Kad se to pomnoži s pet, možete zamisliti koliko je to radosti. Nikom neću reći da je lako, ali da je predivno, jest. Teško je i s jednim djetetom kad je rđavo. I tim roditeljima zna biti teško. Njih je četvorica, pa bar znaš zašto se nerviraš. Koliko je ponekad teško kad su rđavi, toliko je neizmerno puno ljepše kad su dobri i slatki, kad dođe pa te zagrlji, pa te poljubi... To su trenuci koje treba doživjeti.

● **Što više djece imamo, mi stvarno više imamo!**

ZV.: Teške su prilike, nije lako zaraditi i osigurati sve što je potrebno za život. Da li vas ponekad zbog toga zna uhvatiti tjeskoba?

□ **Ladislav:** Više sam puta rekao, u čemu se i moja draga slaže sa mnom, da mi s petero djece sada bolje materijalno stojimo nego kada smo imali samo Petra. Tada sam još radio u loše stojećoj tvrtki. Nismo imali nova kolica, pa i odjeća je bila polovna. Hvala Bogu, uvijek ima ljudi dobre volje koji nam pomognu.

Iskreno, nisam mogla zamisliti da je brak tako dobar. Nisam vjerovala u brak, u smislu savršenoga braka. Lacika i ja smo se na početku dogovorili kako ćemo puno raditi na svojem braku, na prijateljstvu, na našem odnosu. To smo i dalje nastavili. Sada živim za djecu i preko njih za muža. /Vesna/

□ **Vesna:** Mogu samo dodati: sigurno je, što više djece imamo, mi stvarno više imamo. Točno je da sad oboje radimo, a na početku ja sam još bila studentica. Vjerujem da je to zato što smo prihvatili Božju volju, prihvatili

smo djecu, i zbog toga nam On daje sve što nam je potrebno. Mislim da nam je među najdaljim brigama novac. Mi trenutno imamo sve što nam je potrebno. Jednostavno, prohtjevi su nam vezani uz djecu. Mi idemo za tim koliko je moguće da im priskrbimo potrebno i čvrsto vjerujem da ćemo moći.

□ **Ladislav:** Često znam reći da je novac takav da će otići. Može se živjeti od 100 eura mjesečno, a može se i od 100.000.

□ **Vesna:** Jest da smo za nekoliko djece dobili od države doplatu majke. To jest svota koja je uvijek dobrodošla. No, mogu reći da smo oko pola te svote potrošili na krštenje. Volimo proslaviti krštenje, bez obzira na to što dosta skromno živimo. To nam je jako važno – pokazati i Bogu i svijetu da se radujemo što nam je dijete kršteno.

ZV.: Imate lijepu brojnu obitelj. Kako vam prilaze ljudi znajući da ste roditelji petero djece?

□ **Vesna:** Ima onih koji znaju reći: "Svaka ti čast!". No, teško je znati da li to stvarno misle ili ne, jer to se olako može reći. U zadnje vrijeme sve više imam dojam da nas pozitivnije gledaju. Prije je bilo komentara poput: "Kako ti to misliš? Pa ti ćeš čitav život raditi za obuču." A ja sam odgovarala da ću raditi i za odjeću, i za njihov fakultet, i za kazališne predstave.

□ **Ladislav:** Istaknuo bih da je mali broj muškaraca koji sa sobom vodi toliki broj djece. I sama naša pojava s tolikim brojem djece je dosta zapažena.

□ **Vesna:** Kad vide da smo zaposleni, da smo školovani, da mi to želimo, pa još kad vide da smo ovako mladi, jako se začude. No, mi smo spremni na to.

● **Crkva je jedino mjesto na kojemu se priznaje brojna obitelj**

ZV.: Aktivni ste i praktični vjernici, članovi pokreta Djela Marijina. Da li po vama Crkva pruža dovoljno potpore obiteljima, osobito onim brojnijima?

□ **Ladislav:** Ne mogu reći da smo naišli na neko neodobravanje ili kompliciranje od strane Crkve.

Ladislav Huska (1974.) i Vesna rođena Ivanković (1977.) žive i rade u Subotici. Roditelji su petero djece: Petra (7), Tomislava (5), Andrije (4), Ivana (2) i Marije Magdalene (4 tjedna). Ladislav je po zanimanju alatničar. Apsolvent je na Teološko-katehetskom institutu u Subotici i zaposlen je. Vesna je diplomirala na Višoj školi za obrazovanje odgajatelja. Također je apsolventica na Teološko-katehetskom institutu u Subotici. Radi kao vjeroučiteljica u dvije srednje i tri osnovne škole.

□ **Vesna:** Mislim da je jedino Crkva mjesto na kojemu se priznaje brojna obitelj, gdje se čuje kako je konačno svako dijete bogatstvo. Nije nam stalo da nas zbog toga netko hvali, ali to je tako. Mislim da Crkva dovoljno podržava brojne obitelji. Ono što vidimo kao problem je to što Crkva možda nije prilagođena djeci. Mnogi se jako trude, ali nismo sigurna koliko bi mise za djecu bile uvijek prava rješenja. No, možda bi se dalo poraditi na tom planu.

□ **Ladislav:** Nismo mi rodili djecu radi nekog našeg ostvarivanja i veličanja, nego smo ih rodili zato što smo ih eto dobili. Tu se svaka rasprava završava.

ZV.: Vremena se danas vrtoglavo mijenjaju. Ima li nešto što biste vi poželjeli da vam Crkva kao takva pruži?

□ **Ladislav:** Prije svega rekao bih da bi u crkvi kao zgradi bilo dobro imati jedan dio u kojemu bi djeca mogla biti fizički odvojena. Ni to nije uvijek najsretnije rješenje. Kao na primjer u crkvi Sv. Roka u kapeli bl. Marije Petković, gdje se misa može pratiti preko zvučnika. Dakle, vrlo je dobro osmišljeno, ali djeca se tamo previše opuste pa kao da nisu na misi. Možda bi bilo bolje da se kakvim staklenim zidom odvoji dio koji je bliže oltaru, moguće je da bi to bilo bolje. Dobro bi bilo u mnogim crkvama imati takve prostorije koje bi omogućile djeci da budu na misi, ali da ipak ne ometaju ostale u sudjelovanju.

□ **Vesna:** Puno sam razmišljala o tomu. Kao mladi išli smo na molitve, na duhovne obnove, na susrete, tribine, predavanja, na pjevanje... To nam je jako puno značilo. Djeca su sada mala i ne možemo ih puno ostavljati. Bilo bi nepravedno od djece oduzeti i to malo vremena što im pored posla uspijemo darovati. Ali, nama to jako treba. Badava nas naš duhovnik tješi da mi sada kroz služenje djeci molimo, ali kada si živio na jedan način, jednostavno ti to treba. Mislim da bi Caritas mogao puno učiniti po tom pitanju. Voljela bih svoju djecu u to uključiti. Najlakše je reći što bi sve Caritas trebao raditi, ali svatko treba poći od sebe, što on sam može pridonijeti. Kad bismo se mi roditelji mogli složiti pa da jedni drugima pomognemo tjedno koji sat pričuvati djecu, pa i druge poslove, da tako možemo naći vremena za ono što nam je potrebno: za molitvu, za odmor, za kupnju... Tako bi Caritas u zajednici poprimio sasvim drugi smisao. Nije lako ostati strpljiv u obitelji s brojnom djecom, pa bi na taj način mi roditelji mogli raditi više na sebi. Nadalje, učila sam iz pastoralnoga bogoslovlja kako bi u svakom većem gradu trebalo biti obiteljsko savjetovalište. Mislim da nam to jako fali i da bi nam to umnogome na tom planu moglo pomoći.

ZV.: Danas se govori o krizi odlučivanja i preuzimanja odgovornosti. Čime hranite svoju čvrstu odluku za život i svoju uzajamnu vjernost?

□ **Ladislav:** Slogan jedne reklame za pivu kaže: "Ili jesi, ili nisi". Znači, ili jesi, ili nisi. Nisam nikad mislio da ću tako čvrsto stajati iza toga uvjerenja. Osobno mi je to nešto novo. Bio sam polaznik katekumenskoga tečaja kod preč. Anišića. Bio sam kršten kao mali, ali druge sakramente nisam primio sve dok se nisam vratio iz vojske i počeo razmišljati o životu. Kad sam prošao tu izobrazbu, stekao sam to uvjerenje.

□ **Vesna:** Slažem se s Lacikom. Važno je da jedno drugog podržavam. Ne vidim teškoće i napasti predomišljanja. Znam što sam odabrala. Nikad nisam priželjkivala brak i obitelj u smislu da će mi to biti smisao života. Ali, kada sam osjetila da je to Božja volja, jednom sam rekla "Da" i više se oko toga s Bogom nikad ne svađam. Jednom smo rekli i to sada živimo. Bog je Gospodar našeg života i naše plodnosti. Ne ljutim se što je on Gospodar svega toga, jer On to treba biti. On to sve bolje zna riješiti nego ja. Oko toga ne dvojim.

ZV.: Kad zbrinete svu svoju djecu, ostaje li vam dovoljno kvalitetnog vremena kojeg možete posvetiti jedno drugom?

□ **Vesna:** Mi smo stalno posvećeni jedno drugom.

□ **Ladislav:** U najvećem broju slučajeva kada su djeca zbrinuta, onda imaš ili toliko vremena ili toliko snage da pronađeš gdje je krevet i stropoštaš se u njega i tu ti se dan završava. Kvalitetno vrijeme je potrošeno zajednički na njih. Pa i dok ih zbrinjavamo družimo se, pričamo... Činjenica je da

je malo kvalitetnoga vremena provedenoga zajedno. No, ne bih mogao reći da ga nema, jer jednostavno dok njih sređujemo i mi se nekako sređujemo.

□ **Vesna:** Ne bih mogla reći da ga imamo manje nego bilo koji drugi ljudi. Mi smo tako odlučili da ćemo puno dati na svoju obitelj. Lacika radi prekovremeno samo kad mora. Nikada nije tražio raditi dva posla da bismo se mogli izdržavati. I ja se isto trudim da što više vremena provedem s djecom. Naša djeca su još mala, pa se nadamo da ćemo, kada oni porastu, imati puno više vremena jedno za drugo. Netko to možda sve ispuca odmah, a mi se nadamo za kasnije, jer jako puno toga bismo još željeli skupa uraditi, otići ...

U Crkvi sam našao svoje mjesto, naišao sam na ljude, na ljubav svog života – Bogu hvala. Jedna od najčešćih molitava koju molim ujutro kad idem na posao je zahvaljivanje što sam postao otac obitelji i to ove obitelji. Činjenica je da sam našao najbolju suprugu na svijetu za mene.
/Ladislav/

ZV.: Što biste na kraju poručili mladima koji se nalaze pred životnom odlukom, a osobito mladim bračnim parovima?

□ **Ladislav:** Rekao bih da je potrebno uživati jedno u drugom i voljeti život. Ushićenih lijepih trenutaka je jako malo u životu, rijetki su. Kod odlučivanja treba tražiti, jako tražiti osobu, a onda kada se vežete nemaš što više tražiti, nego je tada potrebno usrećiti onu drugu osobu i to je to. S muškog gledišta je potrebno malo popustiti taj muški ponos, pa ako opere posuđe, ili uključi stroj za pranje, ili se lati pegle, nitko od toga neće umrijeti. Ne treba se bojati, jer time se samo dobivaju plus poeni kod bračnog druga.

□ **Vesna:** Takve poruke često dajem učenicima. U svakom slučaju, kad se jednom obratiš, više nemaš pitanja. Život može svašta donijeti, ali ta odluka za Boga, kad je jednom tu i ako je prava, ona pomaže u svemu. Jedno vrijeme smo pozivali mlade bračne parove na zajedničke susrete. Cilj je bio razmjena iskustava, što je na koncu bilo jako divno. Svi smo bili u istoj koži. Kroz razgovor su bila iskazana takva uvjerenja koja te ohrabre, podrže i uvjere da je to ipak moguće. Previše je loših primjera, pa bi zato bilo potrebno imati prilike čuti i kršćansku stranu od onih koji na taj način žive.

Iz života sjemeništaraca

Devetnica

I ove godine, već prema tradiciji, sudjelovali smo na duhovnoj obnovi grada Subotice uoči Bezgriješnog začeca BDM koja se ove godine održala po 155. put na hrvatskom i mađarskom jeziku. Prema mogućnostima našeg dnevnog reda uključivali smo se povremeno u ovu staru gradsku pobožnost u našoj katedrali bazilici i franjevačkoj crkvi.

Ivan Horvacki

Advent

Prva adventska večer

Sveto vrijeme adventa u našem sjemeništu započelo je obredom paljenja adventske svijeće i prigodnom službom riječi. Slavlje predvečerja prve adventske nedjelje predvodio je pomoćni duhovnik našega sjemeništa vlč. **Károly Szabadi**, kapelan subotičke župe Isusa Radnika.

Druga adventska večer

U predvečerje druge nedjelje adventa upalili smo i drugu svijeću na našem vijencu. Službu riječi predvodio je vlč. **dr. Oskar Čizmar**, župnik subotičke župe Sv. Križa.

Tomislav Kljajić

Na nedjeljnoj misi u crkvi Isusovog Uskrsnuća

U nedjelju, 9. prosinca sudjelovali smo na euharistiji u župnoj crkvi Isusovog Uskrsnuća u Subotici. Svetu misu predvodio je **msgr. Bela Stantić**. Druga nedjelja došašća bila je ujedno i "nedjelja caritasa", dan kada su se prikupljali darovi za osobe u potrebi.

Oleg Zakaljug

Novi mladomisnik u posjetu sjemeništu

U ponedjeljak, 10. prosinca posjetio nas je najmlađi mladomisnik Subotičke biskupije vlč. **Predrag Alilović**. Te večeri on je predvodio sv. misu u našoj kapeli i podijelio nam svoj mladomisnički blagoslov.

Dražen Dulić

Prijenos mise iz sjemeništa na Radio Mariji

U utorak, 11. te u četvrtak, 13. prosinca, Radio Marija je prenosila slavlje sv. mise iz naše sjemenišne kapelice. U utorak je bio prijenos Svete mise na mađarskom jeziku, koju je predvodio prefekt sjemeništa, vlč. **Ignác Brasnyó**, a u četvrtak, prijenos sv. mise na hrvatskom jeziku, koju je predvodio duhovnik sjemeništa **msgr. Marko Forgić**.

Tomislav Kljajić

Nikolinje

U predvečerje blagdana sv. Nikole, u svečarskom ozračju i unaprijed pripravljenim programom proslavili smo spomendan dragog nam sveca. U popodnevnom satima odigran je finalni meč turnira u stolnom tenisu. U napetoj navijačkoj atmosferi poglavari i sjemeništarci, podijeljeni u dva navijačka tima, bodrili su svoje favorite. Pobjedom 2:0 u setovima sjemeništarac **László Sajti** osvojio je titulu prvaka "Paulinuma" u stolnom tenisu.

U večernjim satima okupili smo se ponovno kako bi svaki razred prezentirao kratak program pripravljen za ovu prigodu. Na repertoaru su se našli: dvije recitacije, kratki skečevi, glazbene izvedbe, jedna video reportaža "TV Paulinuma".

Stari je običaj da se u predvečerje blagdana sv. Nikole u prozor stavljaju čizme ili cipele. Budući da je sjemeništaraca ipak više nego prozora, naše smo cipele postavili u hodniku, svaki ispred svoga ormara. Trud se ipak isplatio i ujutro smo u cipelama zatekli darove. /*Vladimir Ahmetović*/

Dojmovi jednog sjemeništarca

Zovem se Emanuel Mates. Dolazim iz Skoplja (Makedonija) i učenik sam prvoga razreda. "Paulinum" mi se svidio od prvoga dana. Kada sam došao, pomislio sam – to je mjesto koje sam ja tražio! Prije svega mi se sviđa duhovni život koji učenici svakodnevno žive. Duboko su mi se u srce urezale naše adventske večeri. Na svakoj sam osjetio u sebi nešto posebno, jer znam da advent sa sobom donosi vrlo lijepe blagdane. Isto tako želio bih istaknuti blagdan sv. Nikole biskupa kojem se u "Paulinumu" svi raduju, a za nas prvaše, to je bilo nešto sasvim novo i nepoznato. Nikolinje je u meni ostavilo veoma lijep dojam, koji se neće nikada izbrisati. Vjerujem da ću u sjemeništu doživjeti još puno lijepih doživljaja tijekom moga školovanja.

Emanuel Mates

Posjet prijestolonasljednika

Gimnaziju i sjemenište posjetili su 10. prosinca princ prijestolonasljednik **Aleksandar II Karađorđević** i supruga princeza Katarina. U njihovoj pratnji bio je i predsjednik skupštine Općine Subotica Saša Vučinić. U pozdravnom govoru, naš rektor, **msgr. Josip Mioč** predstavio je rad naše gimnazije i život učenika u sjemeništu. Princ Aleksandar i njegova supruga bili su oduševljeni našom ustanovom. Princ je naglasio kako je vrlo važno truditi se steći samodisciplinu i ljubav prema pedantnom radu. On je također istaknuo kvalitetu katoličkih škola, te nam se pohvalio da je i njegov najmlađi sin Aleksandar studirao na jednom katoličkom učilištu, na isusovačkom Sveučilištu u San Franciscu. U povijesti "Paulinuma" ovo je bio prvi posjet jedne kraljevske obitelji našoj instituciji.

/*Dražen Dulić*/

Misijsko širenje Crkve

U počecima

Isusovi apostoli su od samog početka ozbiljno shvatili njegovu zapovijed o propovijedanju radosne vijesti – Evanđelja. Zagrijani vatrom Duha smjelo su navješćivali Riječ. A Riječ, nošena vjetrom Duha, rasla je i širila se (usp. Dj 12,24) u Jeruzalemu i okolici, te je danomice rastao broj učenika. No, ubrzo zapuhaše protivni vjetrovi koji raspršiše učenike po Palestini i šire po Rimskom carstvu. Veliko uzbuđenje je obuzelo Pracrkvu kad je kršćanstvo prešlo iz židovstva u poganski svijet.

Istina, još dugo su judeo-kršćani imali vodeću ulogu u Crkvi i mislili da joj moraju nametnuti svoje vlastite misaone i životne oblike. Crkva se toga oslobodila kad se konačno ukorijenila u helenističko-rimskom svijetu. No, ta će je napast pratiti svaki put kad se evanđelje bude ukorjenjivalo u nove narode. Uz visoku cijenu krvi mučenika koja je bila sjeme novih kršćana Crkva se proširila u Maloj Aziji, sjevernoj Africi i u dijelu Europe.

Prva stoljeća kršćanstva obilježena su vanjskim pritiscima i progonima Crkve. Nakon 313. godine Crkva je dobila slobodu od vanjskih neprijatelja, ali tada u Crkvi počinju (4. i 5. st.) različite hereze (kriva tumačenja) o otajstvu Boga, božanskim osobama, Bogorodici. To je bilo razdoblje definiranja vjere o velikim tajnama našega spasenja, a prvi opći koncili (u Niceji, Carigradu, Efezu i Kalcedonu) izrekli su srž vjere za čitavu Crkvu.

Crkva se premješta u Europu

Provala Huna iz Azije izazvala je burnu lančanu reakciju seobe naroda u Europi. Zapadno rimsko carstvo pade 476. Miješanje poganskih naroda s kršćanstvom zahtijevalo je novo misionarsko djelovanje među Germanima i Slavenima. Razdoblje od 5. do 10. stoljeća vrijeme je intenzivne misijske djelatnosti tijekom koje je čitava Europa privedena kršćanstvu. U tom razdoblju vjeru su prihvatili i slavenski narodi, osobito zaslugom svete braće Ćirila i

Metoda. Hrvati kao narod primaju krštenje u 7. stoljeću.

Na Istoku u 7. stoljeću nastaje islam koji znatno sužava prostor kršćanstva i smanjuje broj katolika. Tijekom vremena islam se proširuje na prostore gdje je kršćanstvo nastalo. Križarski ratovi sa strane kršćanskog puka pokušavaju vratiti nazad svoje svetinje, ali bezuspješno. Katolička ili Zapadna Crkva doživljava svoje osipanje i potiskivanje na europski kontinent još više nakon Istočnog raskola 1054. godine.

Posljednji korak na putu osiromašenja i sužavanja Zapadne Crkve učinila je reformacija u 16. stoljeću, tako da je Crkva svedena gotovo samo na južnu Europu.

Novi misijski zamah

No, u takvoj situaciji otvaraju se nove mogućnosti. Velika geografska otkrića u 15. i 16. stoljeću te pokušaji osvajanja novih zemalja otvaraju i Crkvi mogućnost nove evangelizacije naroda. Portugalci i Španjolci otkrivaju Indiju i Ameriku te počinju stvarati svoje kolonije u osvojenim zemljama. I najsureviji osvajači vodili su sa sobom misionare kako bi presadili kršćanstvo u nove narode. Često su pokušaji evangelizacije bili provođeni nasiljem i nečovječnim postupcima, što će zasvagda ostati ružna mrlja na licu Crkve. Mnogi misionari su se borili za dostojanstvo tih ljudi, kao na primjer dominikanac Bartolomeo Las Casas ili Petar Claver.

Isusovački misionari su krenuli prema Dalekom istoku. Franjo Ksaverski je djelovao u Indiji i Japanu. I mnogi drugi misionari su nastojali prenositi evanđelje bez prisile. Oni su uveli tzv. akomodaciju, to jest prilagođenje kulturi i načinu života evangeliziranih naroda tako da ipak ne bude dovedena u pitanje ispravnost vjere. Tako su imali puno više uspjeha. Isusovac o. Matteo Ricci imao je izvanredne uspjehe u Kini služeći se istom metodom. No, neki zavidnici iz crkvenih redova optužili misionare da je njihovo djelovanje upitno po pitanju vjere i crkvenosti. Iz Rima počеше stizati djelomične zabrane, a

onda i konačne. Misije su se morale zatvarati što je donijelo nesagledivu štetu Crkvi i osobito tim narodima. Tek u 20. stoljeću misionari se vraćaju u Kinu, a pape Pio XI. i Pio XII. povlače zabranu akomodacije, ali od toga u tom trenutku nije bilo koristi. Potrebu prilagođavanja Crkve narodima i njihovim kulturama uvidjet će Drugi vatikanski koncil naglašavajući potrebu inkulturacije.

Započete misijske inicijative u 19. stoljeću kao što je nastanak pojedinih ogranaka Misijskih djela (vidi *Zvonik* 9/2006.) bivaju prihvaćene od Rima početkom 20. stoljeća i povezuje se misijsko djelovanje na razini čitave Crkve. Također u 20. stoljeću i pape se oglašavaju enciklikama i pismima s misijskom tematikom. Osobito je značajna enciklika Pia XII. *Fidei donum* kojom je potaknuo čitavu Crkvu na zauzetiji misijski rad, naglašavajući da je čitava Crkva misionarska i odgovorna za navještanje evanđelja.

Raste li broj katolika danas?

Papinski godišnjak za 2007. godinu bilježi porast katolika u svijetu, poglavito u Africi i Aziji.

Prema podacima Godišnjaka, koji se odnose na 2005. godinu, broj katolika se povećao za 17 milijuna u odnosu na proteklu godinu i ima ih oko milijardu i 115 milijuna. U Africi se broj katolika povećao za 3,1%, u Aziji 2,7% a u Americi 1,2%. U Europi je zabilježen najmanji porast katolika.

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

ŠTOVANJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE U CRKVI (LG VIII)

Marija znak sigurne nade i utjehe Božjem narodu (20)

1. Marija eshatološka slika Crkve

Međutim, kao što je Isusova Majka, tijelom i dušom na nebu već proslavljena, slika i početak Crkve kakva ima konačno biti u budućnosti, tako na ovoj zemlji svijetli putujućem Božjem narodu kao znak sigurne nade i utjehe, dok ne dođe dan Gospodnji (usp. 2Pt 3, 10) (LG 68).

Ovim najkraćim (68.) brojem, koji sadržava nekoliko ideja velike teološke vrijednosti, zaključuje se (VIII.) poglavlje i na neki način i cijeli saborski dokument (LG). U ovom zaključku Marija se promatra ne samo u svojoj biti nego i u svojoj cjelovitosti, na koju nužno spada njezin odnos prema Crkvi. Uznesena je na nebo dušom i tijelom i time je združena u slavi sa svojim Sinom. Za zemaljskog života, združena sa Sinom, bila je uzor Crkve. Sada uzvišena slika u završnici, u domovini. Marija na nebu, pridružena slavi uskrsnuća svoga Sina, uzor je našeg uskrsnuća s Kristom. Ovdje vrijedi eshatološko načelo: nebo je proslavljeno stanje zemlje. Zato Marija, uzor našeg života s Kristom ovdje, ostaje uzor našega života s uskrslim Kristom gore. Na zemlji je Marija prva povjerovala u utjelovljenje, bila je prva novozavjetna vjernica, pramajka naše vjere. Sada, duhom i tijelom uznesena na nebo, prva je s Kristom uskrsnula. S vjerom u utjelovljenje bila je početak Crkve na zemlji, svojim uznesenjem na nebo početak je Crkve na nebu.

2. Znak sigurne nade

U nebo uznesena, znak je sigurne nade, dok se ne pojavi Krist. Marija uznesena na nebo u povezanosti je s Božjim narodom na putu prema nebu. Marija je znak naše nade snagom Kristova uskrsnuća, tog jedinog temeljnog znaka našeg spasenja. Marija je znak naše sigurne nade, ali taj znak nije samostojan. On upućuje na Kristov pojavak, na veliki Kristov znak: "Dok ne dođe dan Gospodnji" (2Pt 3,10). To je "dan suda", dan kažnjavanja zlih (2Pt 2,9; 3,7). Citirajući (2Pt 2,9 i 3,7), sabor

je povezo u zaključku osmo poglavlje sa sedmim poglavljem, u kojem govori o paruziji, a preko njega s cijelom Konstitucijom. Marija ne cijepa Crkvu, naprotiv, ona je veza svega. Na njoj odsijeva Krist, u njoj se zrcalimo mi. U Mariji je sva Crkva, Glava i udovi, svaki na svoj način. U njezinu znaku sja Kristov znak. Ne znak izvan nas, nego znak iz naših dubina, iz otajstvena Tijela, komu je Marija preodličan ud, ne udaljen, već blizak, znak majke djeci. Znak je to nade u našu pobjedu s Kristom.

ovog broja, potiče sve na molitvu Mariji za jedinstvo.

3. Marija zagovornica jedinstva kršćana

Ovom svetom saboru velika je radost i utjeha što i među odijeljenom braćom ima onih koji iskazuju dužnu čast Majci Gospodina i Spasitelja, osobito što se istočnjaci žarkim oduševljenjem i pobožnim srcem natječu da štuju Bogorodicu vazda Djevicu (LG 69).

Zadnja saborska misao o Mariji i Crkvi upravljena je na kršćanski ekuumenizam i molitvu za jedinstvo kršćana. Sabor spominje istočnjake i služi se izrazima "štovanje" i "Bogorodica Djevicu", kad kaže da oni štuju "Bogorodicu vazda Djevicu". Kad govori o štovanju prema Mariji kod odijeljene braće općenito, misleći pritom i na protestante, služi se riječima "dužna čast" i "Majka Gospodina i Spasitelja", tj. da i oni "iskazuju dužnu čast Majci Gospodina i Spasitelja". Motiv čašćenja kod braće protestanata je drukčiji nego kod nas. Oni časte Mariju zbog toga što je Bog u njoj bez nje izveo divna djela. Rado je zovu Majkom Gospodinovom. Mi štujemo Mariju ne samo zbog toga što je Bog u njoj izveo divna djela, nego i zato što je Marija s Božjim milostima surađivala i tako sudjelovala u izvedbi svih tih velikih Božjih djela. Najradije je zovemo, kao istočnjaci, Bogorodicom vazda Djevicom. Sabor u nastavku

4. Molitva za jedinstvo

Neka svi kršćani upravljaju neprestane molitve Majci Božjoj i Majci ljudi, da ona, koja je svojim molitvama bila prisutna u početku Crkve i koja je sada na nebu uzvišena nad sve blažene i anđele, u zajednici sa svima svetima bude kod svoga Sina trajna zagovornica, dok se sve obitelji naroda, bilo one koje se diče kršćanskim imenom, bilo one koje još ne znaju za svoga Spasitelja, sretno ne sjedine u miru i slozi u jedan Božji narod, na slavu presvetog i nerazdijeljenog Trojstva» (LG 69).

Konačno se Sabor obraća svim kršćanima bez razlike da svi upravljaju molitve Majci Božjoj i Majci ljudi, da nas ona zagovara kod svoga Sina, da svi narodi, bili kršćani ili ne, budu jedan Božji narod u miru i slozi na slavu Presvetog Trojstva. Tako je osmo poglavlje sretno povezano s prvim, gdje je govor o Crkvi Presvetoga Trojstva. Konstitucija (LG) je započela *Svjetlom naroda*, završava vrhovnim otajstvom jednog i trojstvenog Boga, od koga sve izlazi iz ljubavi i kome se sve vraća u ljubavi. Konstitucija *Lumen gentium* je ispodvukla naše razmišljanje o saborskoj Konstituciji *Lumen gentium* (*Svjetlo naroda*), te prelazimo na drugu saborsku Konstituciju, kako će slijediti u narednim brojevima časopisa *Zvonik*.

Bog sudi Egipat

Dan kada Bog sudi naziva se "Dan Jahvin". Često se u Bibliji, pogotovo kod proroka taj dan opisuje kao strašan. To i jest tako, jer kad Bog sudi onda je to doista strašno. Ali Božji sud u sebi sadrži dvije opcije: on je strašan za one koji propadaju a spasenjski za one koji se spašavaju. To vrijedi za svaki Božji sud pa i za onaj posljednji kad će njegov Sin "suditi žive i mrtve". Zato je Božji sud strašan za one koji propadaju i radostan za one koji se spašavaju.

Bog sudi Egipat. Scene koje se pojavljuju pred nama pokazuju nam obadvije strane suda Božjega. Na jednoj strani stoji faraon i egipatski narod a na drugoj Mojsije i Aron zajedno s izraelskim narodom. I nad jednima i nad drugima događa se Božji sud. Faraon se opire Bogu, oslanjajući se na egipatske bogove i na sebe kao božanstvo. Bog Izraelov, Jahve sve jače pritische faraona ne bi li pustio "njegov narod". Svaki puta Bog faraonu daje šansu promjene njegove odluke, pa zla koja dolaze na Egipat rastu u jednom "crescendu" da bi onaj posljednji udarac bio najveći: pomor egipatskih prvorođenaca u kojem umire i faraonov sin prvorođenac.

Znamenja, čudesa i udarci

Kad je riječ o Božjem sudu, tada Biblija upotrebljava tri izraza a to su *znamenja* (ot, otot), *čudesa* (mofet) i *udarci* (megafot). Božji zahvati ne neki način i idu tim redom. Bog najprije očituje znamenje koje upozorava na njegovu prisutnost i na njegov sud. Zatim su tu čudesni događaji koji još jače uvjeravaju one kojima su upućeni da je Bog na djelu i da sam zahvaća tu situaciju, da bi na kraju došli "udarci" (magefot) za one koji se opiru sudu Božjem. Sve ovo pratimo u tekstu koji opisuje borbu faraona protiv Mojsija i Arona. Tekst dugujemo dvjema redakcijama a to su jahvistička (J) i svećenička (P) da bi pisac redaktor vješto spojio ova dva izvještaja.

Pred faraonom

Pisac nas izvještava o starosnoj dobi Mojsija i Arona u času dok farao-

nu postavljaju svoje zahtjeve. Razlika između dva brata je tri godine: Mojsije ima osamdeset a Aron osamdeset i tri. Oni dolaze pred faraona s konkretnim zahtjevom da pusti izraelski narod u pustinju kako bi žrtvovao svom Bogu Jahvi.

Prvi put do sada u pripovijedanju se nagovještava da će faraon tražiti čudo (*mofet*, naš prijevod ima *znamenje*) kao dokaz autentičnog poslanja Mojsija i Arona na koji oni polažu pravo tvrdeći da ih šalje Jahve, Bog izraelaca. Možda je takav faraonov zahtjev izražen u faraonovom sarkastičnom pitanju: *Tko je taj Jahve?* (usp. Izl 5,2). O štapu se sada govori kao o "Aronovom štapu". To je odraz svećeničke predaje koja u Aronu gleda temelj svećeništva i Izraelu a štap je znak pastirske vlasti.

Susret Mojsija i Arona dogodio se u faraonom dvoru. Faraonova prijestolnica bila je po svemu sudeći u Soanu na "Soanskom polju" (usp. Ps 78,12: *Pred njihovim očima činio je znakove u Egiptu, u Soanskom polju*). Mojsije i Aron stupaju pred faraona i njegovu dvorsku pratnju. Mojsije već ima Božju uputu: *Reci Aronu da uzme svoj štap i baci ga pred faraona a štap će se pretvoriti u zmiju* (Izl 7,9). Zato, kad su Mojsije i Aron došli pred faraona, jednostavno je Aron "bacio pred faraona i njegove službenike svoj štap koji se pretvori u zmiju". Zanimljivo je da ovdje nije u izvorniku upotrijebljen izraz *nahaš* (*zmija*) već *tanin* (*zmija, zmaj, morska neman, usp. Post 1,21 morske grdosije; Neh 2,13 zmaj*). Ovo čudo imalo je svrhu da faraona uvjeri o Božjem poslanju Mojsija i Arona. Ali faraon se ne da tako lako uvjeriti. On se opire pa zove svoje mudrace i "egipatski vračari učine isto". Svaki je od njih bacio svoj štap koji se pretvorio u zmiju. Što sada? Mudraci i vračevi o kojima govori tekst pripadaju svećeničkoj kasti, upućeni su u razne magijske vještine. Ali nikakva magija ne može biti izjednačena s Božjim djelovanjem. Zato "Aronov štap proguta njihove štapove", tj. Bog i njegova snaga pobjeđuje i satire svaku magiju. Već se time najavljuje Jahvina konačna pobjeda nad Egiptom i farao-

nom. Ali sada, *faraonovo je srce okorjelo i on odbija da pusti narod*. Usprkos dokaza koji su pružili Mojsije i Aron za autentičnost svojega poslanja, faraon pred tim zatvara svoje srce, on ne želi prepoznati i priznati istinu. Posljedica toga je "okorjelost srca". Jer, prepoznaje se i vjeruje se srcem. Čovjekova nutrina mora se prikloniti onome što je očito. Badava oči zamjećuju i razum prepoznaje, no da li će čovjek nešto prihvatiti ili ne, to se događa u srcu. Ne samo da pisac ustanovljuje da je "faraon bio tvrdokorna srca" (tj. srce obučeno u čvrstu i neprobojnu koru kroz koju ne prodire niti Božja riječ) već to konstatira i sam Bog: *Faraonovo je srce okorjelo, on odbija...*

Bog uporno nastavlja

Bog pošto-poto želi spasiti svoj narod i ropstva, pa faraonu stalnu daje priliku da se predomisli, da popusti, da uvidi postojanje pravoga Boga. To Božje nastojanje i opomene događaju se kroz "znakove, čudesa i udarce" (usp. Izl 9,3).

Događaji koji slijede opisani su kao deset egipatskih zala. Izvještaj o njima pisac redaktor našao je u dvije predaje: jahvističkoj i svećeničkoj. Od tih deset egipatskih zala jahvistički izvor sadrži sedam a svećenički izvor pet. Kako je onda redaktor dobio deset? Da bi dobio brojku 10, pisac je neka zla spojio u jedan Božji zahvat. Tako je na pr. spojio "komarce" (svećenička predaja) i "obade" (jahvistička predaja), zatim ugibanje životinja (jahvistička) zajedno s čirevima (svećenička predaja).

Zla koja dolaze na Egipat sve su intenzivnija a Božje opomene sve jače. Dokle će faraonovo srce ostati tvrdo? Što se treba dogoditi da se slomi ova neprobojna kora njegova srca? Bit će to kad bude pogođen najvećim udarcem, kad mu bude oduzeto ono najdraže što ima, a to je njegov sin prvorođenac, prijestolonasljednik. Misterij čovjekove slobode da se svjesno može odupirati i raditi ono što je na njegovu štetu.

(U sljedećem broju: Egipatska zla)

Došašće s Adventobitelom

"Zornice" su nešto posebno u župi Sv. Roka. Nije ni čudo da župnik **Andrija Anišić** zna reći: "Držao bih Zornice čitave godine". Brojna djeca i vjernici svakoga jutra okupljaju se na svetoj misi u 6:30 sati. Neki već dođu u 6 sati na Kronicu. Mnogi su se ispovjedili. Svaki dan se pričesti oko 170 vjernika.

Na prvu nedjelju Došašća u crkvi su svečano predstavljeni ovogodišnji prvopričesnici. Svatko od njih je dok im je župnik čitao imena jasno i glasno izjavio: "Radosno Te čekam Isuse" a zatim je na prigodni tablon, kojega je izradila **Danijela Nuspl**, stavio svoju fotografiju. Župna zajednica ne samo da moli za ovogodišnje prvopričesnike nego sada i vidi tko su oni i kako izgledaju.

Djeca proživljavaju ovogodišnje Došašće s "Adventobitelom". Taj zanimljiv prijedlog preuzeli su iz MAK-a, hrvatskog dječjeg katoličkog mjesečnika. U "eri mobitela" – a imaju ga već i sva djeca koja dolaze na misu – kako je to župnik provjerio, dobra je ova inicijativa da se pokaže kako mobitel može biti vrlo koristan, premda ima pre-

tjerivanja a i onog negativnog što putem mobitela ulazi u djecu.

Prve nedjelje Došašća Djeca su svaki dan upisivala za koga su molila, drugoga tjedna su slala poruku uz rečenicu *Isuse želim da se i*

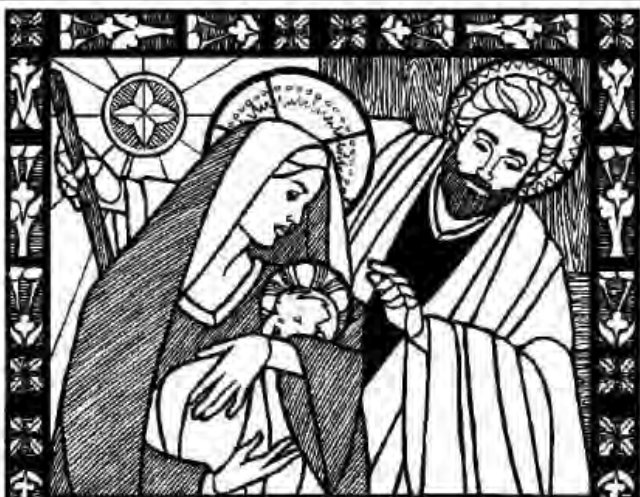

danis rodiš jer... Trećega tjedna "Alarm" ih upozorava da trebaju učiniti određeno dobro djelo koje im donosi po jedan +. U četvrtom tjednu trebat će na svom Adventobitelu nacrtati jaslce i dr. Djeca su revno izvršavala zadaće za svaki dan. Malo im je teže bilo slati porukice na određenu temu.

Za vrijeme Zornica "pohodio" ih je i sv. Nikola. Mladi su mu priredili "lutkarsku" igru s papučama, cipelama i čizmama; djeca su mu pjevala a onda se sv. Nikola obratio djeci i svima potičući ih da budu dobri ali i darežljivi. Na blagdan sv. Nikole obradovala su nas djeca iz specijalne škole Žarko Zrenjanin koja su došla sa svojom vjeroučiteljicom Zoricom.

Na Zornicama skupljamo i darove za djecu s posebnim potrebama, jer je to bila tema ovogodišnje nedjelje Caritasa koju je proslavljena druge nedjelje Došašća.

Sva djeca koja su dolazila na Zornice svaki dan su dobila kiflu i jedno samoljepivo slovo koje su lijepili na svoje Adventske kalendare. Oni koji budu svaki dan na Zornicama na kraju će na Adventskom kalendaru na kojemu je nacrtana jelka dobiti poznati Božićni poklik na latinskom jeziku. Advent je pri kraju. Bliži se Božić. I ove godine mu se radujemo kao da ćemo ga slaviti prvi put. /Zv/

**Božić je blagdan. Božić je dar
Isus se rodi. za nas ljude
Doček mu bješe životinja par
Mnogi se njemu i danas čude
Ljubav use čorjeka lice
Njegove ruke i malen stan
Ušla Ljubav u srca djece
kojoj od sreća čestitam**
*Božić i Godinu Novu
Zvončica*

Sv. Nikola radosno dočekan u Sonti

I ove su godine djeca pripremila pravi doček svom omiljenom svecu, sv. Nikoli u Sonti sa svojim župnikom **Dominikom** i katehisticom **Kristinom**, a sv. Nikola ih je nagradio slatkim darovima.

Zornice u Tavankutu

U Došašću u našoj župi najaktivnija su bila školska djeca viših razreda. Oko 60-ero djece redovito je svako jutro prije škole dolazilo na svete mise zornice. Posebno su bili aktivni učenici VIa razreda i učenici VIII. razreda. Oni su redovito ministriaali, čitali i bili najaktivniji pjevači. Ukupno je svako jutro bilo oko 150 vjernika od kojih se svaki puta većina i pričestila. /I. P./

Sv. Nikola tradicionalno daruje dobru djecu...

I ove godine na blagdan Sv. Nikole, 6. prosinca, poznati i drgai biskup nagradio je dobru djecu raznim darovima, a zločestoj darovao šibu – da se poprave prije dolaska malog Isusa.

Uoči samog blagdana Sv. Nikola je posjetio i obradovao mnogo djece obilazeći obitelji u našem gradu, te ih darivao. A posebno je radosno bilo na njegov dan kada je posjetio vrtić "Marija Petković – Sunčica", gdje su se djeca posebno obradovala i priprimila mu lijepu dobrodošlicu.

Sv. Nikola je posebno iznenadio svojim dolaskom i darovima, mladu i brojnu obitelj Huska, oddokra bogatiji za novog člana, jer su nedavno dobili novog člana – 5. dijete.

Kao i prošle godine u ovo vrijeme, mnogobrojna obitelj Lulić sa Hrvatskog Majura, obradovala se dolasku i darovima Sv. Nikole.

Želimo zahvaliti Sv. Nikoli, koji svake godine za ovaj blagdan daruje djecu i uči ih da se dobra djela nagrađuju. Isto tako zahvaljujemo svim dobročiniteljima koji na razne načine pomažu i podržavaju ovaj značajan hrvatski običaj i potiču štovanje Sv. Nikole, te se raduju zajedno s djecom. suradnici sv. Nikole

Obitelj Tumbas

"MIKULAŠ" u Tavankutu

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo "Matija Gubec" iz Tavankuta organiziralo je u petak, 7. 12. 2007. u 18 sati podjela paketića za najmlađe članove i tako proslavilo posebno omiljenog sveca sv. Nikolu, ovdje popularnog "Mikulaša".

Nakon podjele paketića, upriličeno je druženje članova i simpatizera ovog Društva kao rezultat uspješno okončane godine.

Predsjednik ovog društva Ladislav Suknović predstavio je i najavio projekte koji se planiraju i pripremaju za narednu godinu kao i plan proširenja aktivnosti na kulturnom planu.

Uz pjesmu i ples članovi ovog Društva su najavili kratki blagdanski predah u pripremi za novu kulturno bogatiju godinu. /L. S./

Najveselije u HKC "Bunjevačko kolo"

U prepunoj dvorani "Bunjevačkog kola" bilo je tako veselo da je i Krampus pobjegao i prepustio djecu omiljenom sv. Nikoli koji je nakon izvrsnih glumica obradovao mališane svojim darovima. I roditelji i djeca strpljivo su čekali kako bi se i oni najmlađi mogli približiti biskupu i dobiti slatkiše. /Zv/

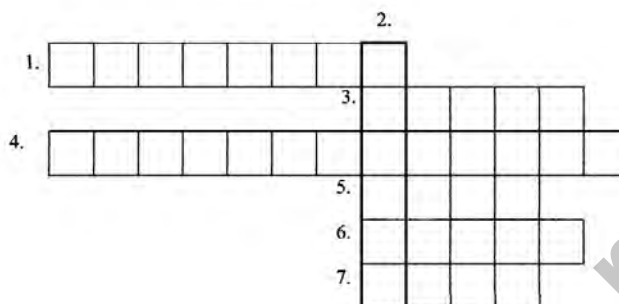
**Zvonik u 2008. želi doći i u Vašu župu.
Očekujte nas u STAROM ŽEDNIKU
u nedjelju, 15. 01. 2008.**

ZVONIKOVA NAGRADNA KRIŽALJKA

Riješite križaljku i postanite dobitnikom lijepih nagrada!
Pošaljite križaljku na adresu: Uredništvo Zvonika, Beogradski put 52, 24000 Subotica
do 10. 01. 2008. i očekujte nagrade.

Izvlačenje će biti u crkvi Sv. Marka u Starom Žedniku, u nedjelju 13. siječnja!

Božićna križaljka

1. Grad u kojem je rođen Isus; 2. Kako se zove Isusova mama?; 3. Tko je Mariji rekao da će roditi Isusa?; 4. Što se dogodilo u svetoj noći?; 5. Čiji rođendan slavimo 25. 12.?

Križaljku osmislio Marko Francišković iz Male Bosne

KUPON "ZVONIKA" br. 158

Rješenje križaljke (pod 2 okomito): _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

* Isus ima najbolji sustav!

Suvremeno, užurbano doba bombardira nas "fleyerima" s motivacijskim obećanjima, želi nas na brzinu obogatiti, želi nam pomoći da uvijek budemo "NAJ" i "IN", da naš "look" bude iznad drugih. A kad se to ne ispuni, ... što se najčešće događa!? Onda mnogi potonu u razočarenjima i traže pomoć tamo gdje još dublje potonu. U toj suvremenoj strci kršćanima se obraća iznimna osoba koja daje odgovor na pitanje što je najbolje za naš život: kako POJEDINCA, tako i ZAJEDNICE.

Svima nam poznata osoba – ISUS, toliko snažan i zavidujuće divan postaje nam putokaz, daje nam smjernice za život u punini i kaže:

Više misli na ono što još trebaš učiniti, nego na ono što si učinio!

* Kršćani su pozvani biti najdraži ljudi na svijetu!!!

Znak kršćanstva se očituje u Majci Tereziji!

U Majci Tereziji vidim eksploziju ljubavi Božje u svijetu punom nemilosrdnosti, nemira i mržnje. Ona je živa optužba za slijepce ovoga vremena koji imaju oči samo za novac, oči za moć, a ne vide bijedu malenih. Majka Terezija, jedna mala siromašna žena. Dovoljno mala da Bogu dopusti učiniti velike stvari!

Majka Terezija, mala siromašna žena, bez oholosti izgubljena u Božjoj ljubavi, jedna mala sestra koja može i ozdravljati upravo zato što je malena i siromašna. Majka Terezija, jedna mala sestra koja umire sa svakim umirućim a tisućama donosi život. Žena u kojoj Bog postaje vidljiv, osjetljiv i opipljiv za najsiromašnije među siromašnima i za sav svijet!

Phill Bosmans

kraj

Na kraju godine svodimo račune, promišljamo što smo ostvarili od zacrtanog. A onda želimo stvarati nove planove, u njima i sebe želimo vidjeti boljima, neki možda i bogatijima... Pred nama su otvoreni putovi. A čovjek je biće izbora. Kako izabrati a da se ne ogriješiš o sebi važna pravila ili o Božji plan!?

Pred mladim čovjekom toliko je ponuda kako može proživjeti svoj život u jednoj godini. Ako si kršćanin, izbor ti se ipak sužava i, netko bi rekao sputava te, a ja bih rekao pomaže ti napraviti izbor.

* Pripremite se za zajedništvo!

To je jedna od glavnih osobina kršćanstva! Danas se mladi, više no ikad u povijesti, okupljaju na zajedništvo! Gospodin nas poziva na zajedništvo ali on traži naše živote da bi nas mijenjao, traži predanje! Jedino tako će moći izliti svojega Duha na nas! Evo nekoliko zvijezda vodilja za buduće susrete:

IZABERI NAJBOLJE

* Crkveni poglavari mladima

1. *Papina poruka za susret mladih u Ženevi:* Samo nam Krist nudi ključ prave nade, nade koja nadilazi sve naše male nade, jer nas okreće prema budućnosti i vječnoj sreći prema kojoj

svaki dan idemo, osobno i kao Crkva. Papa želi mladima da im njihovo pouzdanje u Boga udijeli snagu "mijenjati svijet, oslanjajući se na evanđeoske vrednote, posebice na praštanje, krajnjoj granici ljubavi, jer tko prašta ne zaustavlja se na učinjenoj pogrešci, nego otvara novu budućnost. Ako je mir plod pravde, još je više praštanja, koje doista potvrđuje pomirbu između onih koji su se do jučer izazivali i suprotstavljali, omogućujući im zajednički hod. Prihvaćajući Božji oprost koji nam je dan u ispovijedi, moći ćete, na svoj način, biti promicatelji praštanja među braćom i graditi pomiren svijet", ističe Papa.

2. *Kanterberijski nadbiskup Rowan Williams* mlade pak podsjeća na Etty Hillesum, mladu židovsku intelektualku koja je u Auschwitzu ubijena kad joj je bilo dvadeset sedam godina. U trenutku kada se suočavala s mogućnošću deportacije i smrti, napisala je kako osjeća da je njezina zadaća svjedočiti živoga Boga u užasnim okolnostima koje su ju okruživale. Morala je živjeti tako da uvjeri narod da je Bog živ, čak i usred užasa i ludila nacističkoga doba. Njezine riječi još zaokupljaju, jer nude modernome dobu jednu od najistinitijih i zahtjevnijih definicija vjere. Imati vjeru znači životom očitovati da je Bog živ, a to znači svjedočiti kako ima više mogućnosti od onih koje svijet priznaje: mogućnost pra-

početak

Hoću li živjeti po pravilima ovoga svijeta i grabiti što više za sebe, sticati što više materijalnih dobara, ili ću ipak pred sebe staviti ono što koristi na dulje staze?

Izbor puta kojim ću se ostvariti kao čovjek najvažniji je na početku novoga razdoblja, ovoga puta nove godine. Mogu biti drag i simpatičan, poželjan u društvu i rado viđen ako igram po pravilima onih s kojima živim, a mogu biti i po strani ako se ne prilagodim. Lakše bi bilo prihvatiti sve novotarije, ali je korisnije ono što mi nudi Isus. Evo kako mi on otvara putove u novoj, 2008. godini.

štanja, pomirenja, nade, mogućnost zaboraviti sami sebe i prepustiti da nas upije potreba drugoga, istaknuo je nadbiskup Williams.

3. *Ekumenski carigradski patrijarh Bartolomej I.* poručuje da položaj mladih koji žele živjeti po Evanđelju u modernome društvu nije lak. Živimo u vrijeme vladavine relativizma vrednota, a mladi se često suočavaju s lažima, izigravanjem ljudskoga dostojanstva, s nepravdom socijalne nejednakosti, s okrutnošću izrabljivanja, prevlašću jedne skupine nad drugom, jednoga naroda nad drugim.

Isus ima najbolji plan za nas

* Susret hrvatske katoličke mladeži!

Nakon Rijeke, Osijeka, Šibenika i Pule, ovo je peti susret po redu, a domaćin će biti grad Varaždin tj. Varaždinska biskupija. Susret će se održati pod geslom "Bijahu postojani..." (Dj 2,42), 26. i 27. travnja 2008. godine. Pripreve za susret već započele! Za više informacija raspitajte se kod svojih župnika ili animatora.

* Svjetski dan mladih u Australiji!

Ovo je najveći svjetski događaj za mlade! Susret u Sydneyu održat će se od 15. do 20. 07. 2008. godine. Pratimo sve što se događa na ovom planu!

Starica

Sreli su se njen i moj pogled, u to prvo ovogodišnje pravo zimsko, sniježno poslijepodne. Viđam tu staricu svako malo kad se s posla doma ponekad vraćam pješke. I ne znam zašto, ali, svaki puta uhvati me neka tuga kad ju vidim onako slabašnu, bolesnu ... Posipala je danas sol ispred svoje kuće kako bi se led brže otopio. Drugi su joj važni ...

Pitam danas župnika tko je ta žena, jel' tražila možda nekad neku pomoć. Kaže: "Nije". Ne znam zašto, no, uvijek osjetim da bi po tom pitanju trebalo učiniti nešto. Možda ju samo posjetiti, pokazati joj da je župna zajednica tu za nju. Pitala sam se danas i ima li se na što grijati u ove hladne zimske dane, dok ja mirno ispijam čaj u toplini svoje sobe. Ili je možda usamljena?

I opet kao u inat, ovakve nam misli najčešće dolaze pred blagdane. Zašto? Zar bi naša dobrodušnost, solidarnost i pomoć drugima trebale postati vidljive samo u vrijeme blagdana, ili smo pozvani svakodnevno biti blizu onima u potrebi?

Pa iako sam se davno mimoišla s njom, još uvijek je sa mnom. U srcu i mislima. Ne znam, možda ću sutra znati što učiniti. U svakom slučaju, Gospodinov pogled još uvijek je sa mnom ... /Ž./

"Narod je trava"

Ulomak iz nedavnoga misnoga čitanja kaže: "Svako je tijelo k'o trava, k'o cvijet poljski sva mu dražest. Sahne trava, vene cvijet, kad dah Jahvin preko njih prođe. Doista, narod je trava. Sahne trava, vene cvijet, ali riječ Boga našeg ostaje dovijeka." (Iz 40,6-8)

Razmišljajući o prolaznosti ljudskoga zemaljskoga života, ne mogu a ne zaustaviti se na vječnosti koja je pred nama. Pomisao na vječni život daje mi svakoga dana poticaj i nadu za korak dalje. Pa čak i onda kada bi najlakše bilo odustati, klonuti i usnuti... No, dan trenutka kada će "trava" mojega života usahnuti ovomu svijetu, ali se roditi novomu, znan je samo Isusu čiji ponovni dolazak iščekujemo.

Zaboravljajući prečesto da mi je ovaj dan možda posljednji u ovomu životu, ili da je nekome od mojih bližnjih ovaj dan možda posljednji, zaboravljam i na to da upravo tako trebam živjeti. Kao da mi je ovo posljednji dan u životu. Uvjeren sam kako bi tada osmijeh bio češće na momemu licu, i gruba riječ ne bi se prečesto otela s mojih usana ...

No, znam da će mi Gospodin oprostiti i tu moju slabost, i sve one slabosti s kojima mu dođem svaku večer "usahnu-la", umorna i opterećena. No, "riječ Boga koja ostaje dovijeka" daje mi uvijek novu nadu u kojoj je spas./Ž./

Dragi mladi!!!

Kraj je jedne godine, početak druge, kraj je Staroga Zavjeta, a početak Novoga. Tema u novinama, emisijama, na web portalima a podsjetimo da je kraj jednoga razdoblja uvijek početak drugoga. Svi iščekuju neke promjene; bolji život u novoj godini, više blagoslova, zdravlja itd. Što u stvari očekujemo? Židovi su u Starome zavjetu čekali Mesiju koji je trebao spasiti izabrani narod. Oni su očekivali osobu koja će ih spasiti od Rimskoga ropstva, a u biti, oni su bili zarobljeni u svojim okovima. Nisu htjeli prihvatiti Krista za kralja jer bi morali nešto učiniti, morali bi se mijenjati! To čak i danas teško prihvaćamo! E, opet postavljam pitanje: što očekujemo? Puko zadovoljavanje potreba ili zaista neku promjenu? A ako i mi hoćemo neku promjenu potrebno je nešto i učiniti!

Pozvani smo slijediti Krista koji se skrio u štalici, koji je živio jednostavnim životom, bez ičega, a opet je imao SVE! Kako je to moguće učiniti danas? Živjeti pustinjским životom? Pa kako kad su pustinje postale turističke atrakcije! Da se odrekemo svega što imamo? Zašto je onda Gospodin stvorio zemlju i sve na njoj? Da uzimamo svoj križ svaki dan? Zašto kad imamo sve mogućnosti da ne moramo maknuti ni malim prstom.

Zašto naš život treba biti drukčiji od svijeta kad smo stvoreni u njemu?

Doista, teška su pitanja pred nama..... I zaista se trebamo upitati! Ali i tražiti odgovor! Odgovor nije sasvim jednostavan, ali mislim da je potrebno osloniti se na činjenice, pa ih staviti na vagu i vidjeti koja će strana biti bolja!

PeTaR

I za tebe se Isus rodio!

Čestit Božić
uz blagoslov u novoj,
2008. godini!

Misa za mlade

U katedrali Sv. Terezije Avilske proslavljena je 7. prosinca misa mladih s nakanom "Za obnovu ljubavi", a predslavio ju je mladomisnik vlč. **Predrag Alilović**.

Na početku svoje propovijedi govorio je o sebi kakao bi ga mladi što bolje upoznali. Rodom je iz Srbobrana gdje je završio osnovnu i srednju školu. Započeo je studij geologije, ali ga nije dovršio, budući da je tražio nešto bolje i više, nešto što bi ga u potpunosti ispunilo.

Tako se opredijelio za teologiju. Studij je završio u Oregonu u Portlandu, a 30. studenog ove godine tamo je zaređen za svećenika.

Kada su ga upitali što je ono što bi ponio u Oregon, rekao je: "Ljubav koju mi mladi ovdje negujemo". Jer, u nama postoji ponos i dika što smo vjernici. A sve to ne bi postojalo da nema ljubavi u nama. Također je istaknuo kako treba živjeti onako kako drugi žive, ali se treba ponašati onako kako to Isus očekuje od nas, a to je da ljubimo jedni druge kao što On ljubi nas.

Na kraju propovijedi uputio nam je nekoliko savjeta. *Budite svjetlost svijeta, kao što to veli Drugi vatikanski koncil. I ako vas tko upita što u vama jača vjeru, što vam daje snagu ljubiti jedni druge, pa čak i svoje neprijatelje, vi mu recite: ISUS KRIST*, poručio je predavač.

obavijesti

Misa mladih za mir

Mjesto: župa Isusova Uskrsnuća
Datum i vrijeme: 4. 01. 2008. u 20 sati

Tribina mladih

Tema: *Ateizam*
Mjesto: *Katolički krug*
Predavač: *dr. Tadej Vojnović*
Datum i vrijeme: 20. 01. 2008. u 19 sati

Tribina mladih

"Sveci i mi" bila je tema posljednje tribine mladih u ovoj godini, održane 18. studenog u Katoličkom krugu. Predavač je bio **preč. Franjo Ivanković**, koji je u svojem izlaganju istaknuo koliko je važno postići svetost, a još važnije kako stići do nje.

Temelj svetosti jest riječ Božja. Svetost je ona koja istiskuje sebičnost iz našega života. Tako potisnuta sebičnost stvara mjesto za nešto bolje i ljepše, a to je povjerenje. Počinjemo prihvaćati sve što nas okružuje onako kakvo ono jest, ujedno stvaramo vezu između Boga i nas, što nas čini Božjom djecom. Kada stvorimo vezu između Boga i nas, odnosno kada se u nama probudi ono djetinjstvo, postajemo spontani, spremni na djela i pomoć drugima. Malo je potrebno da bismo živjeli i postignuli svetost, ali sve ovisi od nas, zaključio je predavač.

Martina

DVA POHODA SESTRICE SMRTI

U roku od tjedan dana sestrice smrt, kako bi rekao sv. Franjo, dva puta je pohodila Družbu Kćeri Milosrđa. Gospodin je pozvao k sebi s. Maristelu i s. Sibilu.

S. M. MARISTELA (Margareta) MIKOVIĆ

S. Maristela je preminula 2. prosinca u 75. godini života i 50. godini redovničkih zavjeta, nakon kratke i teške bolesti embolije pluća. Sprovodne obrede, 4. prosinca, iz kapele sv. Ane na subotičkom "Kerskom groblju" predvodio je mons. dr. Andrija Kopilović, župnik župe Marije Majke Crkve u kojoj je s. Maristela živjela i djelovala posljednjih

desetak godina. U svojoj propovijedi ističući njezino vjerno i revno služenje Bogu i narodu, spomenuo je kako je ove godine gotovo na silu željela hodočastiti u Mariju Bistricu, kao da je predosjećala da će to biti njezino posljednje ovozemaljsko hodočašće. U Mariji Bistrici joj je pozlilo tako da je jedva izdržala to hodočašće.

U prigodnom oproštajnom govoru s. Domagoja Marić, provnicijalna poglavarica Družbe Kćeri Milosrđa, podsjetila je na životni put s. Maristele. Ona je, među ostalim, rekla:

S. M. Maristela Margareta Miković, rođena je 25. prosinca 1932. u Subotici u katoličkoj obitelji, od oca Benedikta i majke Marije rođ. Bukvić. Rasla je u okružju obiteljske ljubavi dobrih roditelja, koji su živjeli po načelima vjere u potpunom predanju uz troje braće i dvije sestre. U obiteljskom domu naučila je sve kućne poslove, te je pomagala u radu svom ocu koji je bio zemljoradnik. Novicijat započinje 12. rujna 1956. i dobiva redovničko ime s. M. Maristela Srca Isusova. Prve redovničke zavjete položila je 12. rujna 1958., a doživotne 12. rujna 1963. Na početku svog redovničkog života vrši službu sakristanke u župnoj crkvi "Svih Svetih" u Blatu. Zatim prima iz Božje ruke križ bolesti, tuberkulozu pluća, te zbog liječenja boravi godinu dana kao bolesnica u Šestinama. Radi boljeg oporavka poglavarice je šalju na more u Preko, gdje djeluje kao kućna sakristanka, dvori bolesnu s. M. Feliciju Radmilo, a nedjeljom svira u Kali; u Smokvici na otoku Korčuli također vrši službu orguljašice. Zatim odlazi u Novi Sad, a potom u Valpovo. U Cavtatu vrši službu orguljašice, njeguje djecu i starce. U Zagrebu na Trešnjevci je vršila službu nadstojnice, sakristanke i ekonomice, te nakon toga u Đurđinu obavlja razne službe: mjesne predstojnice, sakristanke, zvonarice, orguljašice, kuharice, spremačice i katehistice. Naša draga s. M. Maristela djelovala je još u Somboru i do kraja života u Aleksandrovu kao sakristanka u župi "Marija Majka Crkve". U svom radu bila je marljiva. Bila je jednostavna, tiha, nenametljiva i uvijek spremna pomoći.

Svoju bolest, kojom ju je nebeski Zaručnik pohodio, spremno je prihvatila i nosila kroz život hrabro i s predanjem, nastojeći koliko su joj sile dopuštale pomoći u radu svojim sestrama. Posljednje dane života provela je u bolnici u Subotici, moleći za sestre, župnu zajednicu, svoje najdraže i dragu joj Družbu.

A. A.

S. M. SIBILA (Kata) TEMUNOVIĆ

S. Sibilu Gospodin je pozvao k sebi nakon duge i teške bolesti, 10. prosinca ove godine, na dan njezinog ulaska u samostan i zemaljskog rođendana Blažene Majke Utemeljiteljice. Umrula je u 88. godini života i 67. redovničkih zavjeta. Pokopana je također u subotičkom "Kerskom groblju" u grobnicu sestara Kćeri Milosrđa. Sprovodne obrede, 12. prosinca, predvodio je mr. Andrija Anišić, župnik župe Sv. Roka u Subotici u kojoj je s. Sibila provela veći dio svog redovničkog života. On je sestrama i rodbini pokojnice izrazio sućut u ime subotič-

koga biskupa dr. Ivana Pénzesa koji zbog neodgovodnih obveza nije mogao predvoditi obrede. Prigodnu propovijed, po njezinoj želji, održao je mons. dr. Andrija Kopilović. On je u svojoj propovijedi osobito istaknuo njezinu veliku ljubav prema marijanskom svetištu "Bunarić" gdje je, dokle god je to mogla, posluživala kao sakristanka, pa i onda kad nije bila u župi Marije Majke Crkve. Spomenuo je također kako su je vjernici voljeli, te su joj rado tepali riječima "naša Nana".

I od nje se također oprostila s. Domagoja. Evo kratkog izvotka iz toga govora.

S. M. Sibila Kata Temunović, rođena je 8. rujna 1920. godine u Subotici od uzornih kršćanskih roditelja Stjepana i Marije rođ. Jurić, u obitelji s 9-ero djece. Svjetlo dana ugledala je na rođendan nebeske Majke Marije pod čiju zaštitu je stavila cijeli svoj život i njoj se utjecala u svim potrebama duše i tijela.

Nakon svršene osnovne škole, Gospodin dobri pastir pokucao je na vrata njezinog srca. Osjetivši rano Božji poziv, 10. prosinca 1937. godine stupa u samostan u Subotici, Družbe Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje, na rođendan jedne druge velike žene, svoje Utemeljiteljice bl. Marije Propetog Isusa Petković. Nakon godinu dana, u listopadu 1939. godine odlazi u matičnu Kuću u Blatu na Korčuli i započinje kandidaturu Družbe. Redovničko odijelo obukla je na blagdan Imena Marijina, 12. rujna 1940. godine i dobila redovničko ime s. M. Sibila, Presvetog Srca Isusova.

Prve zavjete položila je 13. rujna 1941. godine, a doživotne 11. rujna 1947. godine. Svoje odgojno razdoblje proživjela je u teškim godinama Drugoga svjetskog rata i učvršćivala svoj život na tvrdoj kori života, ne štedeći se u žrtvi i ljubavi prema svima s kojima ju je život povezivao.

Nakon Prvih redovničkih zavjeta radila je s izbjegličkom djecom u Zagrebu, a zatim u Zemunu sa slijepom djecom. U kolovozu 1945. godine ponovno se vraća u Suboticu, gdje obavlja različite domaćinske poslove, s posebnim zaduženjem za rublje sestara. Kraće vrijeme djeluje i na Vinagori, a 1956. godine poglavari je šalju u Šestine ponovno za rad s djecom gdje oboljeva od TBC pluća i kao bolesnica tu ostaje na liječenju. U studenome 1956. godine blažena Majka Utemeljiteljica vraća ju u Suboticu na promjenu zraka i oporavak. Kroz to vrijeme radila je s djecom i vršila dužnost sakristanke u župnoj crkvi Sv. Roka. Kao sakristanka djelovala je u Valpovu i župi "Marija Majka Crkve" u Aleksandrovu.

Kroz svoj životni vijek oblikovala se u zrelu redovnicu kroz male korake kršćanske ljubavi. Tijekom cijelog života bila je boležljiva. Križ bolesti nosila je strpljivo i s velikim predanjem u volju Oca nebeskoga koji je bdio nad njezinim životom. U više navrata bila je i na bolničkom liječenju, posebno nakon frakture kuka kada je ostala nepokretna i prikovana na bolesničkom krevetu. Njezina patnja nije bila uzaludna. Vedro i odvažno nosila se s poteškoćama, prikazujući ih za napredak Crkve, posebno drage joj Družbe, te procvat novih redovničkih i svećeničkih zvanja. /A. A./

Dijete nam se rodilo...

Dragi čitatelji! Naša riječ za ovaj mjesec je "Hvala!" Hvala Bogu za najljepši dar koji nam je mogao dati: novi život, dijete! *Marija Magdalena* novi je član obitelji Huska, moramo priznati trenutno najmaženiji! Hvala svima koji su molili Božji blagoslov za nas, jer je porod, iako veoma rizičan (po peti put carski rez), prošao sasvim blagoslovljeno. Bogu hvala i za ginekologa-akušera dr. Miladina Kneževića, koji je ovaj zahvat, koji ne bi prihvatio učiniti možda ni jedan drugi naš liječnik (zbog rizika od pucanja maternice) izvršio vješto i izuzetno

uspješno, tako da se majka oporavila veoma brzo i lako, a sve je prošlo gotovo bez lijekova protiv bolova! Neka mu ruke i dušu uvijek čuva i vodi dragi Bog, sav njegov rad ZA ŽIVOT blagoslovi i pravi mir i svu radost svima njegovima podari! Neka svaki kršćanski bračni par pronađe takvog dobrog liječnika (osobito ginekologa), koji razumije kršćanske stavove i moral i poštuje ih! Slava Bogu! Hvala obitelji Radija Marije, koja je također više puta molila za ovu bebicu! Hvala blaženoj Mariji od Propetog Isusa Petković, čiji su zagovor Huskine molili na hodočašću u Blato, ali i na Devetnici u njenu čast – jer je liječnik vidio na ultrazvučnom pregledu nešto sumnjivo u razvoju mozga. Marija Magdalena je zdrava, lijepa, velika djevojčica koja dobro napreduje i koja požuruje mamu da se sasvim oporavi i da mogu svi skupa pred Isusa – zahvaliti Mu na svemu i proslaviti krštenje! ☺ *vh*

DEVET OSNOVNIH PRAVILA ODRŽAVANJA, RAZVIJANJA I USAVRŠAVANJA KVALITETE BRAČNIH ODNOSA.

♥ Oba bračna partnera trebala bi htjeti baviti se svojim bračnim odnosom. Međusobno obećanje doživotne ljubavi kod sklapanja braka trebalo bi glasiti: Do kraja života bavit ćemo se svojim brakom!

♥ Oba bračna partnera trebaju rezervirati vrijeme za bavljenje svojim bračnim odnosom, ako ne žele da im brak nakon kraćeg ili dužeg vremena sam po sebi ugasne.

♥ Osigurati nesmetanost bavljenja bračnim odnosom – ne samo određeno vrijeme nego i prikladno mjesto za takav posao. Bračni si par mora osigurati svoj kutak za zajedničko reflektiranje o sebi i svom braku, gdje ih neće ometati ni dijete, ni susjede, ni svekrva ni punica, a niti svakodnevni problemi domaćinstva.

♥ Redovito razgovarati o bitnim stvarima bračnog odnosa: ne gubiti se u sporednim sitnicama, ne izbjegavati bitne probleme braka bez obzira na to koliko bili neugodni i naporni. Ukoliko neće razgovarati o svom braku, vrlo će brzo o njemu početi govoriti susjedi, znanici i na kraju pravnici i socijalnoj radnici.

♥ Priznati jedno drugome da nisu isti, da su različiti i da imaju pravo na tu različitost, koju treba poštivati s jedne i druge strane.

♥ Supružnici su u tim različitostima ravnopravni i upravo one obogaćuju i čine interesantnim njihov brak.

♥ Prihvatiti nužnost bračnih konflikata i vježbati se u njihovu rješavanju. Njihovo guranje pod tepih je "kraljevski put" prema razvodu braka.

♥ Supružnici se u braku moraju brinuti i o sebi i o partneru, a ne samo o partneru ili samo o sebi. Bračni odnos ne može dugo i kvalitetno egzistirati bez obostranog zadovoljstva, obostrane sreće, obostranog sudjelovanja u njemu.

♥ U braku nije sve očito, jasno i svjesno. Mnogo se toga u njemu događa mimo volje bračnih partnera i namjere. Sve to treba prihvatiti, osvijestiti i svjesno na obostranu korist iskoristiti.

Moeller i Jellouschek,
(najpoznatiji bračni psihoterapeuti
suvremene Njemačke)

Pripremi mene, o Bože, kao roditelja, djeda ili baku:

- 🔔 Da pažljivo promatram djecu i da budem osjetljiv za njihove potrebe.
- 🔔 Daj mi da imam uvid u njihov život.
- 🔔 Daj mi da ja budem siguran u Tvoju ljubav i da se oslanjam na Tebe, jer ja Te trebam jednako kao i djeca.
- 🔔 Pomozi mi da dam pažnju djeci i da budem spreman dati im usmjerenje u odlukama koje donose.
- 🔔 Pomozi mi da im mogu pružiti moralne temelje za njihov život.
- 🔔 Pomozi mi da im pružim okružje u kojem će biti emocionalno zdravi kroz pažnju koju ću im pokazivati.
- 🔔 Pomozi mi da se pobrinem za njihove potrebe i da ih pripremim za svijet s kojim će se suočiti kad odrastu.
- 🔔 Pomozi mi da im mogu reci o svome odnosu s Tobom, Oče.
- 🔔 Podsjeti me da si uzmem vremena da pogledam svijet s njihove perspektive.
- 🔔 Podsjeti me da se više igram s njima.
- 🔔 Pomozi mi da im ja mogu biti uzor pobožnosti. Amen.

Molitva je najbolja zaštita koju vaša djeca ili unučad mogu dobiti. Recite im da se molite za njih taj dan, i pitajte njih za što bi oni željeli da se vi molite u njihovim životima.

MALE MUDROSTI

Protjerali su Isusa

Približava se Božić i ulice su prepune svjetla.

Bezbroj trgovina, profinjeno, ali pretjerano bogatstvo. S lijeve strane našeg automobila, nižu se upadljivi izlozi. Iznad izloga dražesno sipi snijeg, no to je samo optička varka. Zatim dječaci i djevojčice na sanjkama koje vuku jeleni, Walt Disneyjeve životinjice. Ponovno sanjke i djed Božićnjak i lanad, prašćići, zečevi, žabice, crveni patuljci. Sve se uglađeno kreće. Ah, evo i anđelčića... Ma kakvi! To su nedavno izmišljene vile kao ukras snježnom pejzažu.

Jedno dijete s roditeljima podiže se na prste i zadivljeno promatra.

No, u mom srcu nevjerica, a zatim i bunt: ovaj bogati svijet prisvojio je Božić i sve božićne ugođaje, ali je iselio Isusa. Voli božićnu poeziju, njegovo ozračje, prijateljstvo koje stvara, darove, svjetla, zvijezde, pjesme. Koristi Božić za najbolju zaradu u godini, ali na Isusa ne misli.

"Došao je među svoje, no nisu ga prihvatili..."

"Nije bilo mjesta za Njega u svratištu...", niti na Božić.

Noćas nisam spavala. Ova me misao držala budnom. Ako bih se ponovno rodila, napravila bih mnoge stvari koje bi služile Božićima ljudi na zemlji. Tiskala bih najljepše čestitke na svijetu, radila bih figure i figurice najdragocjenije umjetnosti, zapisivala bih poezije, pjesme iz prošlosti i sadašnjosti, ilustrirala bih knjige za malene i velike o ovom velikom "otajstvu ljubavi". Pripremala bih predstave i filmove, ne znam što sve ne bih učinila...

Danas sam zahvalna Crkvi što je sačuvala kipove i slike.

Kad sam prije mnogo godina bila u zemlji u kojoj dominira ateizam, jedan svećenik je klesao kipiče anđela da bi ljude podsjetio na nebo. Danas ga razumijem više. Zahtijeva to praktični ateizam koji sada preplavljuje svijet. Sigurno da ovo prepisivanje Božića, a protjerivanje Novorođenog zaboli.

Neka se barem u svim našim kućama – slaveći ga više no ikada – usklikne tko se rodio.

Chiara Lubich "Vraća se Božić..."

za život: VJERUJ I TI: BIT ĆE SVE U REDU!

Dugo sam dvoumila o tome podijeliti ili ne s nepoznatima svoj najbliži dodir s Bogom, njegov odgovor na moja najveća strahovanja, na moju tugu. Odlučila sam ipak to učiniti – zbog onih koji misle da im nitko ne treba, da im nitko ne može pomoći, zbog onih koji su izgubili vjeru, zbog onih koji su se udaljili od Boga ili zaboravili na Njega. On je naš Otac i sve što trebamo je zamoliti Ga da nam pomogne.

Imala sam 25 godina, bila sam jednu godinu u braku i nitko nije bio sretniji od mene kad sam saznala da sam trudna. Muž i ja podijelili smo radost s cijelom obitelji. Međutim, nakon par dana stigao je poziv od doktora da se hitno javim. Znala sam da nešto nije u redu: "Gospođo, s vašim nalazima nešto nije u redu – toksoplazmoza... Možete očekivati spontani pobačaj, možete roditi mrtvo dijete. Ako se dijete rodi, može imati teška oštećenja... Bilo bi dobro da razgovarate s mužem i da na vrijeme odlučite što ćete učiniti." Pola toga što mi je govorio nisam ni čula. Znam samo da sam sjedila nasuprot njega, da mi se grlo stisnulo, oči se punile suzama, a duša me beskrajno boljela. Što to on priča? Ni danas se ne sjećam kako sam izašla iz ambulante. Muž me pitao što ne valja, ali ja ni glasa nisam mogla pustiti. Sve je odjednom postalo crno, besmisleno, tupo. Došli smo kući, zavukla sam se u krevet i poželjela da me više nema. Cijela obitelj brinula se zbog mene, tješila me, a ja sam se osjećala posve sama. Ja, moje dijete i bol.

I onda nakon toliko suza i praznine, sinulo mi je: Pa ja nisam sama! On je tu! Tu je Majka Božja koja će se za nas zauzeti. Obrisala sam suze, pogladila svoj trbuh i rekla svojoj bebi da će sve biti u redu. Od tog trenutka znala sam da nisam sama. Doktor je htio da idem na još neke pretrage, ali sam ja odbila. Svaki dan posvećivala sam svoje molitve i misli Majci i molila je da se za moje dijete zauzme kod našega Oca. Ona mi je zauzvrat davala snagu i bila sam spremna prihvatiti ono što mi je nebeski Otac namijenio.

Moje dijete sad ima 6 i pol godina. Rođena je 21 dan ranije. I da, posve je zdrava, lijepa djevojčica.

Hvala ti nebeski Oče! Hvala ti Majčice!

(svjedočanstvo sa katoličke internet stranice)

protiv života: DJECA I ALKOHOL

Tijekom prošle godine čak 40,3% od ukupnog broja odraslih stanovnika Srbije i 33,6% mladih uzrasta od 15 do 19 godina konzumiralo je alkohol – rezultati su istraživanja zdravlja stanovnika Srbije koje su obavili tijekom 2006. stručnjaci Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović – Batut". Prema ovom istraživanju, u Srbiji se svako četvrto dijete uzrasta od 12 do 19 godina opilo bar jednom u životu i to skoro svaki treći dječak (31,8%) i svaka peta djevojčica (19,5%).

Alkohol nije otrov, riječ je samo o količini. Granica normalnog i zlorabe za muškarce je 14 čaša alkoholnog pića za tjedan dana, a za žene duplo manje. Jedinica predstavlja čašu žestokog pića koja je identična s 2 dcl vina ili 1 piva. U pojedinačnim prilikama, recimo na slavlju, riskantno je sve što je preko pet čaša žestokog pića za muškarce i više od tri za žene – objašnjava dr. Vera Trbić iz Instituta za mentalno zdravlje. Prosječan broj tjedno popijenih doza alkoholnih pića kod mladih je 4,7. Tijekom prošle godine 10,5% djece i omladine kupovalo je alkohol u samoposlugama, kaficima i restoranima. (prema pisanju lista DANAS)

Jedan od sedam glavnih grijeha je NEUMJERENOST U JELU I PIĆU, a poštivati Božju volju i čuvati se grijeha treba uvijek, pa i tijekom najvećih blagdana! ČESTIT BOŽIĆ i (umjereno!) živjeti!

Somborski srednji vijek

Močvarna i vodom bogata Bačka

Močvarna, doduše, ali plodna bačka ravnica je oduvijek privlačila ljude, da se upravo tu nastane. Osim od plodnog tla, hranu za ljude je osiguravala na istoku Tisa, a na zapadu i jugu Dunav. Uz Dunav je tekla i nekada plovna rijeka Mostonga, također bogata ribom. Godine 1802. iskopan je Veliki bački kanal, što je imalo za posljedicu povlačenje rijeke Mostonge, koja je u starim vremenima često znala poplaviti, i inače močvarno zemljište. Danas je od Mostonge ostao još samo neznatan potok, koji sa zapadne i sjeverne strane opasuje grad Sombor. Često presuši. O veličini rijeke govori podatak da je 1698. godine pod most na Mostongi kod Sombora trebalo ugraditi šest pari stupova. Diljem Bačke bilo je još potoka i manjih rijeka, koje su s jedne strane napajale plodnu crnicu, a s druge strane su te rijeke pružala hranu stanovništvu.

Prastanovnici

Bački arheolog **Kálmán Gubitza** je u okolici Sombora u Bačkom Monoštoru otkrio tragove jedne naseobine pračovjeka. U somborskom kraju ima tragova iz kamenog i brončanog doba. U vremenima prije Krista u Bačkoj su živjeli različiti manje ili više poznati narodi, kao Skiti. **Tukidid** svjedoči o Getima, **Tacit** piše o Dačanima. Tu su živjeli i Jazigi, protiv kojih je ratovao car **Trajan**. Neki učenjaci drže da su u Bačkoj živjeli Slaveni već od 3. stoljeća. Premda je u somborskom kraju nađeno dosta rimskog kovanog novca, ne može se sa sigurnošću tvrditi da su tu živjeli Rimljani. No, nema sumnje, da su Rimljani živjeli u Baču i u Batini, gdje su nađene rimske opeke. Na području današnjeg Sombora Rimljani su vjerojatno ratovali protiv Jaziga. Dolazak Huna u 4. stoljeću značio je nestanak Jaziga. No, kad je Attila 453. godine umro, nestalo je i Huna u bačkim krajevima.

Crkva

Grad Sombor je kroz srednji vijek bio tijesno povezan s nekada velikim i značajnim gradom Bačom. Ako je ovdje bilo katolika, vjerojatno su bili pod jurisdikcijom bačkoga biskupa. Bač je bio sjedište biskupa još 535. godine, a bio je u okviru crkvene pokrajine (metropolije) u Prvoj Justinijani kao sufraganska biskupija. **Farlatti** drži da je Bačku biskupiju osnovalo splitski nadbiskup **Honorije**.

Slaveni i Avari

U drugoj polovici 5. stoljeća pojavljuju se dobro uređena slavenska plemena. Živjeli su u slozi s Avarima od 6. do 9. stoljeća. U 9. stoljeću je **Karlo Veliki** potukao avarsku vojsku, pa se od tada više ne pojavljuju. Kad je 814. godine umro Karlo Veliki, u Bačku dolaze nova slavenska i bugarska plemena. Hrvatski povjesničar **Ferdo Šišić**, kako se čita na 76. stranici njegova djela "Pregled povijesti hrvatskoga naroda", izdanom u Zagrebu 1962. godine, smatra da je između 630. i 640. godine u Bačku počelo prvo doseljavanje Hrvata. Pa piše, da amo "provaljuju oboružane čete Hrvata iz njihove domovine Bijele Hrvatske (današnje Male Poljske sa sjedištem oko Krakowa) u Panoniju i rimsku Dalmaciju te, nadvladavši i protjerujući Avare, sami zagospodovaše u tim krajevima". Ako ni tada nisu došli Slaveni u Bačku, možda su amo došli i ranije, ali kao podanici Avara.

Dolazak Mađara

Tražeci područje gdje će se nastaniti, Mađari su već 896. godine došli i u plodno međuriječje Tise i Dunava. Živjeli su među Slavenima, ali su tijekom povijesti ovim krajevima davali sve jači mađarski biljeg. Slabo organizirani Slaveni su bili i pod Bugarima i pod Francima. Sve do 11.

stoljeća ni Slaveni ni Mađari ne izlaze značajnije iz mraka povijesti. U vrijeme prvoga mađarskog kralja, svetoga Stjepana (970.–1038.) najuglednije mjesto u Bačkoj je, bez sumnje Bač, koji je već tada imao četiri crkve. Tamo su Slaveni već tada igrali važnu ulogu, što neki zaključuju iz činjenice da je prvi bački župan bio **Vid**.

Sveta braća Ćiril i Metod

Blage uspomene subotički biskup **Matija Zvekanović** (+1991.) ističe da su slavenski apostoli na poziv kneza **Rastislava**, putujući u Moravsku u 9. stoljeću, zacijelo prošli i kroz Bačku propovijedajući kršćansku vjeru. Kad su 867. godine morali poći u Rim, da pred Papom opravdaju svoje misijsko djelovanje, a napose slavenski jezik u bogoslužju, sveti **Ćiril** je umro u Rimu, gdje je i pokopan, a **Metoda** je 868. godine papa imenovao panonskim nadbiskupom. Njegova je jurisdikcija bila personalna a ne teritorijalna, a odnosila se na sve Slavene u Panoniji. Neki smatraju da je Metodovim imenovanjem za nadbiskupa ponovno obnovljena Sirmijska biskupija u Srijemskoj Mitrovici. No kako se u to vrijeme Srijem još nije bio oporavio od hunskih razaranja, za pretpostaviti je da je sveti Metod upravo Bač uzeo za svoje sjedište. Sve da u Baču tada i nije bilo biskupa, postojala je jaka tradicija o tamošnjoj nekadašnjoj biskupiji. Bač je u to vrijeme bio velika slavenska naseobina. Cijelo desetljeće je sveti Metod nosio naslov panonskog nadbiskupa. On je 873. godine prešao iz Panonije u Moravsku, međutim se još i 876. godine naziva panonskim nadbiskupom. Od 880. godine nosi samo naslov maravskog nadbiskupa. Bačka je u to vrijeme bila sigurno pod jurisdikcijom panonskog nadbiskupa. Biskup **Zvekanović** je bio mišljenja da sveti Metod nije stolovao u Baču, ali da je tamo podigao nadbiskupsko sjedište u kojem je povremeno boravio.

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Vjernici pitaju

Božić u običajima

Vrijeme pripreve za Božić ponekad nas tako umara da Božić dočekamo iscrpljeni. Toliko toga se od nas očekuje, a najviše da se sve proslavi prema običaju. Koliku ulogu u proslavi Božića imaju običaji? Što je bitno u tim običajima sačuvati? Umorna domaćica

Liturgijsko slavljenje je javni čin kojim kršćanska zajednica slavi Boga. To slavljenje se događa u riječima i znakovima. Ono što je u liturgijskom slavlju bitno jest svijest da se u slavlju ne čini samo spomen na nešto što je prošlo ili sjećanje na nešto što je dogođeno jer je liturgija uvijek i ponovno sam događaj. Znao je često govoriti profesor Benveniste da liturgija nije "sveto skazanje nego sveto događanje". Vatikanski sabor je upotrijebio izraz "posadašnje-nje", ipak svjestan da time nije izrekao svu puninu koja se događa u liturgiji kao otajstvu spasenja. Dok mi u liturgiji slavimo, u znaku i riječi, s desne Očeve Isus Krist, kao jedini Veliki svećenik za nas posreduje i s nama slavi. Zato je svaki liturgijski čin neponovljiv događaj i jedinstven u povijesti. On se događa samo jedan put – tada kada se događa – i onaj drugi, makar mu je posve jednak – već je nov i drugi. To moramo imati pred očima kada slavimo naše blagdane, osobito ovako velike kao što je Božić.

Vi u svome pismu spominjete odnos običaja i liturgije. Pokušajmo razjasniti što je to običaj koji je povezan s liturgijom. Vidite, Isus Krist se utjelovio. Dakle, Bog koji je nevidljiv, koji je neobuhvatljiv, koji je neizmjeran, učinio je nečuvano, ali divno djelo, a to je da se "obukao" u našu smrtnost, prolaznost, čovječnost. Postao je obično maleno dijete. Utjelovio se u konkretnom narodu i u konkretno vrijeme koje je određeno i kulturom i mentalitetom i jezikom, itd. Dakle, samo utjelovljenje se dogodilo, recimo tako, inkulturacijski. Što to znači? Ni jedan čovjek ne može živjeti dostojno ljudski život ako je "ničiji". On pripada konkretnom narodu i konkretnom vremenu. Taj narod i to vrijeme određeni su s više elemenata. Nas ovaj put zanima baš ele-

ment kulture kojemu pripada taj narod i taj čovjek. I samu kulturu određuje povijest, mentalitet, standard i mnoge druge datosti jednoga naroda ili kraja. Ako bi netko "iskoraknuo" iz te kulture, našao bi se u "praznom prostoru".

Svaka se, pa onda i liturgijska stvarnost događa u konkretnoj kulturi i konkretnom vremenu. Elementi te određene kulture koji ulaze u liturgiju i slavlja, zove se inkulturacija. Crkva, kao brižna majka, koja okuplja sve narode svijeta, radosno prihvaća sve pozitivne elemente što jedan narod ili civilizacija nosi sa sobom kao vrednotu koja može biti ugrađena u kršćanski sistem vrednota. Tako se i Božić kao dan Kristova rođenja u IV. stoljeću "obukao" u slavljenje pobjede svjetla koje je u Rimu bilo tako ukorijenjeno da se nikako nije mogao mimoći 25. prosinac. Što je Crkva učinila? Tom, inače poganskom običaju, dala je jedan bitni novi sadržaj, a to je stvarno svjetlo koje je došlo na ovaj svijet jest Isus Krist. Njegov dolazak je pobjeda nad tamom. I tako je obasjao našu povijest

običaj koji je nastao u germanskim krajevima i koji je novijega datuma. Njegovo značenje i nije tako veliko, a ipak je ušlo u dušu naroda pa se sjetimo vremena komunizma kad se čak taj znak i tajno postavljao u kuću kao znak Božića, ali se nije smjelo otići javno u crkvu. Dakle, opasnost je bila u tome da u jednom znaku i simbolu gledamo cijelo otajstvo, a iz vida izgubimo događaj i poruku Božića. Tako je očuvan običaj, a izgubio se sadržaj. To je ta druga opasnost koja je najčešće vlastita tzv. "nasljednom kršćanstvu". Pod svaku cijenu se čuva običaj, jelovnik i mnogo toga, a Otajstvo se gubi do te mjere iz vida da se čak ne zna vjerom priznati što se zapravo slavi.

Nažalost, veliki broj deklarativnih kršćana će ostati na razini takvoga slavljenja. To je ta treća opasnost. Najnovija je došla s mentalitetom potrošačkog društva. Božić je postao datum oko kojega se želi sve okupiti u znaku darivanja – izmjene darova – a da se iz vida izgubi da je najveći dar kojega primamo a i dajemo, sam Krist Gospodin.

Saberimo se i radujmo se, ali pazimo da nam Božić ne bude samo spomendan nego događaj, te da nam Božić ne prođe bez Boga, jer onda i nije Božić.

da je 25. prosinac primio najjasniji sadržaj pravoga Sunca – Krista Gospodina.

Što je sada s običajima koji prate naše slavljenje Božića? Jesu li oni opasni? Nikako. Običaji koji su čak različiti od mjesta do mjesta, izričaj su onoga što je u našem narodu najvrjednije i najljepše što se može povezati s otajstvom Kristova rođenja. Jasno da je običaje lakše pamti i lakše slaviti negoli otajstvo. U ovoj činjenici se krije neka opasnost. Koja? Jednostavno čovjek zakonom linije manjega otpora lakše pamti izvanjske stvari i one koje ga ne obvezuju na nutarnju promjenu i stav i stoga se lako opusti i prepusti pripravi vanjštine pri čemu koji puta zaboravlja bit. Kod Božića i božićnih običaja postoji utemeljena opasnost da se pre naglasi sve ono što je iz tradicije i kulture, pa čak i iz poganstva preneseno tako slavi kao da je to bitno. Primjerice, kao da obitelj ne može slaviti Božić ako nema "grane". Jasno da je kićeni bor

Što dakle? Slaviti Božić bez običaja? Nikako. Ali ono pravo je u tome da se spremamo otvoriti vrata svojega srca da Krista primamo u svoju nutrinu i da mu u svojoj duši spremimo "Betlehem". Ako se on u nama ne nastani, ne može se za nas i nama dogoditi Božić. Dakle, prvo je čin vjere, čin obraćenja, čin duhovne pripreve. Nakon toga slijedi marljivo i promišljeno "produhovljavanje" običaja od spremanja do jelovnika koji trebaju poprijeti tradiciju naše kulture i biti prenesene na mlađe generacije kao "znak raspoznavanja" kome pripadamo, s kim slavimo i način kako slavimo. To nas uzajamno obogaćuje i čini onaj duhovni doživljaj utjelovljenim u konkretni trenutak i događaj. Kada razmišljamo o Božiću, poruka je vrlo jasna – saberimo se, radujmo se ali pazimo da nam Božić ne bude samo spomendan nego događaj i da nam Božić ne prođe bez Boga, jer onda i nije Božić.

12 / 2007

ZVONIK

37

Ekumenizam kao svjedočenje

Koncilaska konstitucija o "Crkvi u suvremenom svijetu", govoreći o suvremenom ateizmu, donosi sljedeće riječi o kojima je vrijedno ozbiljno razmisliti, osobito u našim prilikama:

"Da se očituje prisutnost Božja, mnogo pridonosi bratska ljubav među vjernicima, koji u duhovnoj jednodušnosti surađuju u vjeri Evanđelja (Usp. Fil 1,27), te se očituju kao znak jedinstva" (GS, 21).

Ima možda kršćana koji suvremeni ekumenizam shvaćaju kao taktički potez Crkve u ovaj čas kad ateizam sa svih strana sve više zapljuskuje: to je posljednja uzbuna da se udruže sve sile i zbiju redovi kršćana za borbu protiv ateizma. /.../ Vrlo je opasno tako plitko shvaćanje ekumenizma. Ekumenizam nije oportunitizam. To nije nešto političko, već čisto religiozno. Ekumenizam je Božja stvar, ne ljudska. /.../

Ekumenizam ne može biti utemeljen ni na kakvom "biti protiv", već samo na "biti za". Zato ekumenizam ne može biti zamišljen kao okupljanje vjernika za borbu protiv ateista, nego kao okupljanje vjernika oko Krista za svjedočanstvo o realnosti Božje ljubavi prema čovjeku. Ostvareni ekumenizam bit će znak istinske Božje Prisutnosti na svijetu. Jer po bratskoj ljubavi među onima koji vjeruju, po njihovoj jednodušnosti, po tome koliko su oni stvarni znak jedinstva u Kristu, može svijet spoznati da Bog doista jest u svijetu i u povijesti prisutan.

Zato je uspostava pravog dijaloga među kršćanima preduvjet za uspostavu dijaloga između kršćana i ateista. Nisu li toliki pali u napast ateizma upravo velikim dijelom zato što su među onima koji se svi pozivaju na Boga ljubavi doživjeli stravičnu odsutnost realnosti koja se riječima proklamira? Nije li Bog za njih postao samo prazna riječ i mit upravo zato što za nas kršćane, za naše velike male grupe, nije dovoljno bio realnost? /.../

Uvijek nam lucidno mora biti pred očima ova istina: čovječanstvo nema drugog puta ni sredstva da dođe do pune spoznaje pravoga Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga, osim Crkve kao naroda Božjega kome je predana Božja Objava da je čuva, ostvaruje, prenosi i saopćuje svima. Odakle će nove suvremene generacije spoznati pravoga Boga ljubavi i spasenja, ako ga ne spoznaju po nama? Čovjek može prirodnim razumom spoznati Boga, da, ali zar se zaista može živjeti od te spoznaje koja je stečena samim razumom, bez Boga Objave? /.../

Da bi današnji svijet mogao Boga Trojedinoga zaista spoznati, on mora dobiti živi navještaj od nas – kršćana. Nove generacije moraju čuti i vidjeti i doživjeti da Bog živi u svome narodu. Riječi naše nisu dosta da svjedoče o Bogu, ako Bog nije naš život. Jer čovjek ne govori samo riječima: jače od riječi čovjek govori životom. /.../

*Prema: Tomislav J. Šagi Bunić,
"Poslušni Duhu", 2/1966.*

IZ PISMA ZA NEDJELJU CARITASA

Zaslužuju Božić

Krist-Spasitelj je bio toliko očekivan, a nedočekan. Čitav ljudski rod, izabrani izraelski narod, njegovo duhovno poglavarstvo i učitelji zakona nisu ga prepoznali, jer su ga tražili na drugim mjestima i drugačijega. A on je došao kao siromašno djetesce u jadnoj zabiti rimske provincije, na margini društva, u štali i na slami. Došao je u hladnoći međuljudskih odnosa, među svojim neprijateljima, pa čak i u svratištu nije bilo mjesta za njega.

Tako je to i danas. I danas ga često tražimo na pogrešnim mjestima i ne nalazimo ga...

Kako smo zahvalni Kristu da nam je pokazao put do njega, put koji vodi preko brata, djeteta koje primamo u njegovo ime, osoba koje su najmanje među nama, koje imaju potrebe, posebne potrebe, kao što ih je imao i on kad se rodio: potrebe za nježnošću, razumijevanjem i prihvaćanjem, potrebe za ljubavlju.

Zato nam Crkva daje priliku da u ove dane Tjedna Caritasa naše župne zajednice još više postanu domom i školom zajedništva. Domom gdje će sva djeca, osobito djeca s posebnim

potrebama, ometena u razvoju, bolesni i razočarani naći svoj topli obiteljski kutak – božićno ozračje. Školom gdje ćemo učiti abecedu Kristove konkretne ljubavi prihvaćanja drugačijeg od sebe, civilizaciju ljubavi, a ne odbacivanja. Naime, samo ljubav ima moć u potpunosti izmijeniti čovjeka, pojedinca i zajednicu. I danas teško prepoznajemo Krista pa ga ne možemo dodirnuti niti promatrati kao što je to znala blažena Majka Terezija u onima koji su najviše patili. On se i danas "skriva" u onima koji predstavljaju njegovo lice o kome piše Izaija: "Ne bijaše na njemu ljepote ni sjaja, da bismo se u njega mogli zagledati, ni ljupkosti da bi nam se sviđio. Prezren bijaše, odbačen od ljudi, čovjek boli, od kog svatko lice otklanja" (Iz 53,2-3).

Kako je teško prihvatiti ono što ne razumijemo, čega se plašimo, što nije lijepo, uspješno. /.../ A upravo oni koji su odbačeni, postaju kamen zaglavni, kaže Krist. Oni su najveća vrijednost i bogatstvo koje, kad ga prihvatimo, ne može pokrasti nikakav kradljivac, kako je to znao cijeniti sveti Lovro mučenik, koji je bio zadužen za Caritas u Rimu.

Djeca sa posebnim potrebama su anđeli, kako kaže jedan od velikih apostola djece sa posebnim potrebama Žan Vanije, osnivač svjetskog i ekumenskog pokreta "Vjera i svjetlo". Čisti anđeli koji nas, ljude tvrdog srca, individualiste, ljude konzumizma i egoizma potiču na nježnost, iskrenost, prijateljstvo i radosno darivanje za bližnje.

Kako smo samo zahvalni Crkvi koja nas potiče da ne smijemo samo slušati Riječ Božju, /.../ nego smo dužni tu Kristovu ljubav prenositi osobnim svjedočanstvom onima kojima je to najpotrebnije. Kako smo samo zahvalni Crkvi koja nam jasno kaže da trebamo svi mi biskupi, svećenici i svaki vjernik, svaka župna zajednica shvatiti da je karitativni rad dio Crkve (Deus Caritas est, 20). On je naša zadaća i poslanje po kojem postajemo pravi i istiniti svjedoci Krista, znak raspoznavanja u okruženju u kojem živimo: "Po tome će svi znati da ste moji učenici ako budete imali ljubavi jedni prema drugima" (Iv 13,35). /.../

I na kraju nemojmo zaboraviti da nije važno koliko i što smo učinili za svoje bližnje /.../, nego koliko smo u sve to unijeli ljubavi. /.../ Zato napravimo Isusu u djeci s posebnim potrebama pravi Božić, jer ona to zaslužuju.

Vlč. Vladislav Varga

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila
kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobničkih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Zahvaljujemo našim darovateljima

RENAULT

NAŠ SERVIS - VAŠA SIGURNOST

Ovlašteni Renault servis je svakako najbolji izbor za Vaš automobil. A razlozi su:

- kvaliteta koju nudimo
- garancija od 12 mjeseci na rezervne dijelove i popravku
- sigurnost
- osposobljenost, opremljenost i profesionalnost naših majstora

Dobrodošli!

AC VIDA KOVIĆ

Subotica, Braće Radića 53, tel. 024 553-567, 551-124

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

Kafana - "Đuka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Posjetite WEB stranu Subotičke katedrale:
www.suboticasvtereziya.org.yu

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

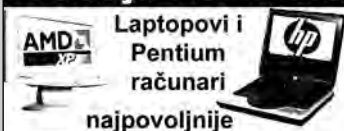
H čitaonica
Hrvatska

Svakodnevno možete čitati
tisak, posuditi knjige i
porazgovarati s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

Ponedjeljak, srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium
GSM Centar
Prodaja i **SERVIS**

Laptopovi i
Pentium
računari

najpovoljnije

Panasonic
KX-TCD445

Mobilni

Gigaset
A-180

Klima
uređaji

house1

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!

TippNet

Internet provajding
Prodaja računara
Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi
(Windows, Word, Excel, Internet)
☎ (024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonočno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonočno): 024 / 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.

024/670-975
024/55-44-25

SUBOTICA, Beogradski put 29
Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY

PIAGGIO GILERA
Vespa

Radio Subotica
Radio Subotica
Szabadkai Radio

SuboticaDanas.info

Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Kovač Dejan

MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUČSKESZITÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKE - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.

Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA

Vi. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobilni: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA

Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"

Subotica,

Preradovićeva 4

Tel:
(024) 555-589

MONOLIT GRADNJA

Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

SZTR

JULIJA-OPTIKA

KULTURA NOŠENJA NAOČALA

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!

24000 Subotica, Braće Radića 6

Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:

radnim danom:

9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00

subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47

Tel. 024/603 640

Mob.: 063 577 350

064 122 87 55

U ugodnoj palikoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

HRVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.

II. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301

311-9200, 353-1501

Tel/fax: (36-1) 269-1300

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040

Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA

"APOLONIA"

Radno vrijeme:

ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN

Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad

Tel: (024) 469-474

Email: agape@eunet.yu

Slušajte
Radio Suboticu
program

na hrvatskom jeziku
svaku večer od 19-21 sat
na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12

Tel: 024 55 22 00

Fax: 551-902

RADIO MARIJA

Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 Mhz FM - SUBOTICA

102,9 Mhz FM - NOVI SAD

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Subotica, Preradovićeva 4

Tel: (024) 556-898 i 553-818

www.suboticka-biskupija.info

MAJKA JE KAO...

Majka je kao jabuka,
njezin je poljubac sočan.
Majka je kao vatra u kaminu,
grije te svojom ljubavlju.
Mama je kao feniks,
njezina ljubav izgori
u svađi ili ljutnji,
ali se opet rodi iz pepela.
Mama je kao lavica,
Uvijek štiti svoje mlade.
Mama je kao sat,
nikad ne kasni s dozom zagrljaja.
Mama je kao lijek,
liječi sve,
od malih problema
do golemih strahova.
Mama je kao izvor,
okrijepi te njezin osmijeh.
Mama je kao svemir,
Njezina ljubav se ne može izmjeriti.
Mama je kao kišobran,
štiti od pljuskova mržnje.
Mama je kao zvijezda,
svijetli i u najmračnijim noćima.
Mama je kao dragulj,
njezina ljubav je čvrsta.
Mama je kao zjenica oka,
ona gleda božanskim očima.
Mama je kao radio,
pjeva ti dok si mali.
Mama je kao školjka,
boljelo ju je dok je radala,
ali je dobila Božji dar.
Mama je kao dvorac,
njezini bedemi su nesrušivi.
Mama je kao knjiga,
ona nikad ne dosadi.
Mama je kao srce,
kuca samo za tebe.
Ah, Mama je kao...

Josip Bolkovac
(napisao 2005., 11 godina)
Zagreb, 14. prosinca 2007.

TRADICIONALNI, XVI. RAZGOVOR INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

14. 01. 2008. u 19 sati
HKC "Bunjevačko kolo"

U okviru "Razgovora"
predstavljajte WEB stranice ZVONIKA!

***

MISA ZA BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

u katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske
20. 01. 2008. u 18 sati

Misu predvodi vlč. Marijan Vukov

***

HKC "Bunjevačko kolo" raspisuje NATJEČAJ

za najbolju PRELJSKU PISMU
Velikog prela 2008.godine

koje će se održati 2. 02. 2008. u Subotici
Napisane "Preldske pisme" treba poslati na adresu
HKC "Bunjevačko kolo", Preradovićeva 4
ili na e-mail: bkolo@nadlanu.com
s naznakom "Za Veliko prelo".

Natječaj je otvoren od dana objavljivanja
do 15. 01. 2008.godine.
Organizacijski odbor
„Velikog prela 2008.“

***

SUBOTIČKA DANICA za 2008.
po cijeni od 300 dinara

***

Nabavite zidne i džepne kalendare
i kalendare od 12 listova!

In memoriam

JOSIP VUKOVIĆ LAMIĆ (1995. – 2008.)

Gospodin ga je pozvao k sebi
prije trinaest godina a još uvijek sje-
ćamo veliku prazninu zbog njegovog preranog odlaska.

S ljubavlju i molitvom ga se sjećaju njegovi najmiliji:
supruga MARICA, sinovi IVICA i STEVO, snahe
KSENIJA i NATAŠA te unučad TAMARA, IVANA, JOSIP,
MARIO i TIJANA.

Sveta misa za njegovu dušu i za blagoslov naše obi-
telji bit će 6. 01. 2008. u 9,30 sati u crkvi Marije Majke
Crkve u Aleksandrovu.

Za nastupajuće praznike TippNet Vas
želi obradovati kuponom kojim dobijate
5% popusta na kupovinu u našoj prodavnici!

- Minimalni iznos kupovine je 1000 dinara.
- Kupon se ne može koristiti za Internet i druge usluge.
- Kupon možete koristiti isključivo u TippNet-ovoj prodavnici.
- Prilikom kupovine možete iskoristiti jedan kupon.

Adresa: Subotica, Karadjordjev put 2.
Tel: 024/555-765, web: www.tippnet.co.yu

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek
dr. Tadej Vojnović

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- Srbija 1200 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R.
Hrvatske uplate mogu poslati poš-
tanskom uputnicom ili čekom na
adresu i ime (ne na ime Zvonika):

Svjetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazzze 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Nada Sudarević,
Hrvatska riječ

Sveti Otac Papa...

Novi kardinali

Nova enciklika

Gosti iz Varaždina u Subotici

Zornice u župi Sv. Roka u Subotici